

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

Ochrona środowiska
i leśnictwo
w województwie
podlaskim
w 2014 r.

ROK XI
BIAŁYSTOK 2015

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Białymstoku

DYREKTOR

Ewa Kamińska-Gawryluk

OPRACOWANIE PUBLIKACJI

Mirosława Antoniuk, Grzegorz Błachowski, Małgorzata Jelska, Agata Kawałko,
Aneta Rakowska, Ewa Sobiech, Elżbieta Tomaszewska, Anna Maria Witkowska
– Ośrodek Statystyki Leśnictwa i Ochrony Przyrody

Dorota Giziewska, Anna Godlewska – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

REDAKCJA TECHNICZNA, SKŁAD, KOREKTA I WYKRESY

Ewa Kępa, Anna Szeszko – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

OPRACOWANIE WERSJI ELEKTRONICZNEJ

Ewa Kępa – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna również w formie książki

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

15-959 Białystok, ul. Krakowska 13

tel. 85 749 77 00, faks 85 749 77 99

e-mail: Sekretariat USBST@stat.gov.pl, Internet: <http://bialystok.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

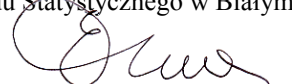
„Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2014 r.” to jedenasta edycja wydawanego corocznie opracowania, a jednocześnie kolejna publikacja Urzędu Statystycznego w Białymstoku dotycząca zagadnień związanych ze środowiskiem.

Opracowanie składa się z uwag metodycznych oraz części tabelarycznej wzbogaconej o mapy i wykresy. Uwagi metodyczne zawierają omówienie zakresu, źródeł i zasad grupowania danych, metod badań i ich organizacji oraz wyjaśnienia ważniejszych pojęć i interpretacje wskaźników statystycznych prezentowanych w publikacji. W części tabelarycznej zamieszczono charakterystykę poszczególnych elementów środowiska, skali ich degradacji oraz działań służących ochronie, a także informacje dotyczące zanieczyszczeń. Dane zaprezentowano dla województwa ogółem oraz w ujęciu przestrzennym, głównie w układzie powiatów i gmin, a wybrane informacje zostały przedstawione na tle kraju oraz według podregionów i miast o dużej skali zagrożenia środowiska.

Podstawowym źródłem danych zawartych w opracowaniu są materiały oparte na badaniach i sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto, w celu wszechstronnego przedstawienia problematyki związanej z ochroną środowiska i leśnictwem, wykorzystano również dostępne dane odpowiednich ministerstw, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, informacje opracowane przez służby meteorologiczne, geodezyjne i ochrony przyrody, a także wyniki pomiarów, kontroli, ocen i analiz laboratoryjnych wykonanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku.

Przekazując w ręce Państwa niniejszą publikację, pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz uwagi i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania i wzbogacania treści jej kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

PREFACE

“Environmental Protection and Forestry of Podlaskie Voivodship in 2014” is the eleventh edition of the study presented yearly, but also the next publication of the Statistical Office in Białystok concerning environment.

The study consists of methodological notes and the tabular part enriched with maps and graphs. Methodological notes include elaboration of scope, resources and methods of classifying data, survey methods and their organization, but also explanation of major terms and interpretation of statistical indices presented in the publication. The tabular part includes characteristics of individual elements of the environment, the scale of their degradation and activities to protect as well as information on pollution. Data are presented for the voivodship in general as well as in the spatial division, mainly into powiats and gminas. Selected information is shown against the background of the country as well as by subregions and urban areas with a high risk to the environment.

Materials based on surveys and reports of the Central Statistical Office are the main source of data introduced in the publication. Moreover, in order to thoroughly present issues on environmental protection and forestry, there was used available data of appropriate ministries, the General Directorate of State Forests, the Bureau for Forest Management and Geodesy, information prepared by meteorological, geodesic and environmental protection services as well as results of surveys, controls, assessments and laboratory analyses made by the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Białystok and the Voivodship Sanitary-Epidemiological Station in Białystok.

Presenting the publication, I would like to sincerely thank all individuals and institutions for provided information as well as suggestions and conclusions that contribute to shaping and enriching contents of its subsequent editions.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Tabl. Table	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	x	3–4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	14
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (2000–2014)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection (2000–2014)</i>	I	16
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (2013, 2014)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (2013, 2014)</i>	II	24
SPIS TABLIC			
DZIAŁ I. WARUNKI NATURALNE			
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	27
Powierzchnia i granice w 2014 r.	<i>Area and borders in 2014</i>	2	27
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	3	27
Większe i głębsze jeziora	<i>Principal and deeper lakes</i>	4	28
Temperatury powietrza (1971–2014)	<i>Air temperatures (1971–2014)</i>	5	30
Średnie miesięczne temperatury powietrza (1971–2014)	<i>Average monthly temperatures (1971–2014)</i>	6	30
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie (1971–2014)	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2014)</i>	7	31
Miesięczne sumy opadów atmosferycznych (1971–2014)	<i>Monthly atmospheric precipitation (1971–2014)</i>	8	31
DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY			
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	32
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1/9/	35
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni według powiatów w 2014 r.	<i>Geodesic status and use of land by powiats in 2014</i>	2/10/	36
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3/11/	38
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4/12/	38
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji według powiatów w 2014 r.	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2014</i>	5/13/	39
Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Area of drained agricultural land by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6/14/	39
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2012/13, 2013/14)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2012/13, 2013/14)</i>	7/15/	40
Zasobność gleb w przyswajalne makroelementy w latach 2011–2014	<i>Soil resources of absorbable macro-elements in 2011–2014</i>	8/16/	40
Pożary upraw rolnych, łąk, rzysk i nieużytków (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Fires of arable crops, meadows, stubble and wastelands (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9/17/	40
Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów w 2014 r.	<i>Area, resources and exploitation of peat deposit in 2014</i>	10/18/	41
LIST OF TABLES			
CHAPTER I. ENVIRONMENT			
<i>Geographic location</i>		1	27
<i>Area and borders in 2014</i>		2	27
<i>Principal rivers</i>		3	27
<i>Principal and deeper lakes</i>		4	28
<i>Air temperatures (1971–2014)</i>		5	30
<i>Average monthly temperatures (1971–2014)</i>		6	30
<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2014)</i>		7	31
<i>Monthly atmospheric precipitation (1971–2014)</i>		8	31
CHAPTER II. USE AND PROTECTION OF LAND SURFACE AND SOIL. MINERALS			
<i>Methodological notes</i>		x	32
<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>		1/9/	35
<i>Geodesic status and use of land by powiats in 2014</i>		2/10/	36
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2013, 2014)</i>		3/11/	38
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>		4/12/	38
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2014</i>		5/13/	39
<i>Area of drained agricultural land by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>		6/14/	39
<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2012/13, 2013/14)</i>		7/15/	40
<i>Soil resources of absorbable macro-elements in 2011–2014</i>		8/16/	40
<i>Fires of arable crops, meadows, stubble and wastelands (2005, 2010, 2013, 2014)</i>		9/17/	40
<i>Area, resources and exploitation of peat deposit in 2014</i>		10/18/	41

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD	CHAPTER III. RESOURCES, CONSUMPTION, POLLUTION AND WATER PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	42
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Exploitable underground water resources (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1/19/	45
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2/20/	46
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3/21/	46
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4/22/	47
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w miastach w 2014 r.	<i>Water consumption for needs of the national economy and population in urban areas in 2014</i>	5/23/	47
Zużycie wody w zakładach przemysłowych i ich wyposażenie w zamknięte obiegi wody (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Water consumption in plants equipped with closed water cycles (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6/24/	48
Gospodarowanie wodą w zakładach przemysłowych według sekcji i działów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Water management in plants by sections and divisions (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7/25/	48
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych według powiatów i gmin (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds by powiats and gminas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	8/26/	49
Melioracje podstawowe (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Primary melioration (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9/27/	51
Melioracje podstawowe wymagające odbudowy lub modernizacji (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Primary melioration requiring rebuilding or modernisation (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10/28/	52
Miasta i ludność w miastach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Urban areas and urban population fitted with water supply and sewage systems (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	11/29/	52
Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Urban population using water supply and sewage systems by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i> ...	12/30/	53
Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Water supply and sewage systems by powiats and gminas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	13/31/	54
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	14/32/	61
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	15/33/	61
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w miastach (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground in urban areas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	16/34/	62
Ścieki przemysłowe odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Industrial waste water discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	17/35/	62
Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Industrial waste water by powiats and gminas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	18/36/	63
Ścieki przemysłowe według sekcji i działów w 2014 r.	<i>Industrial waste water by sections and divisions in 2014</i>	19/37/	66
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Industrial waste water treatment plants (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	20/38/	66
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Waste water pretreatment plants (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	21/39/	67

	Tabl. Table	Str. Page
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2013, 2014)	22/40/	67
Osady z przemysłowych oczyszczalni i podczyszczalni ścieków (2005, 2010, 2013, 2014)	23/41/	67
Ścieki komunalne oczyszczane i nieoczyszczane (2005, 2010, 2013, 2014)	24/42/	67
Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (2005, 2010, 2013, 2014)	25/43/	68
Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (2005, 2010, 2013, 2014)	26/44/	74
Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków oraz ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (2005, 2010, 2013, 2014)	27/45/	84
Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód rzek w latach 2010–2014	28/46/	85
Klasyfikacja stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód jezior w 2014 r.	29/47/	89
DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA		
CHAPTER IV. AIR POLLUTION AND PROTECTION		
Uwagi metodyczne	x	90
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	1/48/	92
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń (2005, 2010, 2013, 2014)	2/49/	93
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń (2005, 2010, 2013, 2014)	3/50/	93
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2013, 2014) ..	4/51/	94
Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji (2005, 2010, 2013, 2014)	5/52/	94
Emisja zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2013, 2014)	6/53/	94
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według rodzajów substancji (2005, 2010, 2013, 2014)	7/54/	95
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2014 r.	8/55/	96
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w miastach w 2014 r.	9/56/	97
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według sekcji i działów w 2014 r.	10/57/	97
Poważne awarie (2005, 2010, 2013, 2014)	11/58/	98

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ V. ODPADY	CHAPTER V. WASTE		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	99
Odpady według grup odpadów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Waste by group of waste (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1/59/	101
Odpady według powiatów w 2014 r.	<i>Waste by powiats in 2014</i>	2/60/	102
Odpady według sekcji i działów w 2014 r.	<i>Waste by sections and divisions in 2014</i>	3/61/	103
Odpady w miastach (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Waste by urban areas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4/62/	103
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Municipal waste and liquid waste (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5/63/	104
Kontrolowane składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Controlled municipal landfill areas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6/64/	105
Odpady komunalne, nieczystości ciekłe i składowiska odpadów komunalnych według powiatów w 2014 r.	<i>Municipal waste, liquid waste and municipal landfill areas by powiats in 2014</i>	7/65/	105
DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ	CHAPTER VI. PROTECTION OF ENVIRONMENT AND BIODIVERSITY		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	106
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1/66/	110
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (2005, 2010, 2013, 2014)</i> ..	2/67/	110
Parki narodowe w 2014 r.	<i>National parks in 2014</i>	3/68/	115
Parki narodowe według kategorii gruntów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>National parks by category of land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4/69/	116
Parki narodowe według kategorii ochronności (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>National parks by category of protection (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5/70/	116
Parki narodowe według form własności gruntów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>National parks by forms of land ownership (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6/71/	117
Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Animals of major game and protected species in national parks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	7/72/	117
Regulacja populacji zwierząt łownych w parkach narodowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Regulation of population of game species in national parks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	8/73/	118
Ochrona lasu w parkach narodowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Forest protection in national parks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9/74/	118
Pozyskanie drewna w parkach narodowych według kategorii cięć (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Removals in national parks by category of cutting (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10/75/	119
Turystyka w parkach narodowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Tourism in national parks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	11/76/	119
Działalność dydaktyczna parków narodowych w 2014 r.	<i>Didactic activity of national parks in 2014</i>	12/77/	120
Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w parkach narodowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Pest damage and protection against pest damage in national parks (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	13/78/	120
Rezerваты przyrody w 2014 r.	<i>Nature reserves in 2014</i>	14/79/	121
Rezerваты przyrody (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	15/80/	127
Parki krajobrazowe w 2014 r.	<i>Landscape parks in 2014</i>	16/81/	127
Parki krajobrazowe według kategorii gruntów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Landscape parks by category of land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	17/82/	128
Obszary chronionego krajobrazu w 2014 r.	<i>Protected landscape areas in 2014</i>	18/83/	128

		Tabl. Table	Str. Page
Obszary chronionego krajobrazu według kategorii gruntów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Protected landscape areas by category of land (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	19/84/	129
Obszary Natura 2000 w 2014 r.	<i>Natura 2000 areas in 2014</i>	20/85/	130
Pomniki przyrody według powiatów (2010, 2013, 2014)	<i>Nature monuments by powiats (2010, 2013, 2014)</i>	21/86/	138
Ważniejsze zwierzęta chronione (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Major animals protected (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	22/87/	139
Tereny zieleni w miastach (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Green belts in urban areas (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	23/88/	139
Parki i ogrody historyczne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Parks and historical gardens (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	24/89/	140
DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA	CHAPTER VII. INSPECTION AND CONTROL ACTIVITIES AS WELL AS EVALUATION OF EFFECTS OF ENVIRONMENTAL DEGRADATION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	141
Stan sanitarny hoteli według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Sanitary condition of hotels by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1/90/	141
Stan sanitarny basenów kąpielowych według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Sanitary condition of swimming pools by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2/91/	142
Działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Control activities of the Voivodship Inspectorates for Environmental Protection (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	3/92/	143
Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Sanitary condition of food and dietary establishments, manufactures and trade establishments (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	4/93/	144
Ocena sanitarna niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Sanitary evaluation of selected foodstuffs and usable items (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5/94/	145
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6/95/	145
Zachorowania na choroby zawodowe (2010, 2013, 2014)	<i>Incidence of occupational diseases (2010, 2013, 2014)</i>	7/96/	146
DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	CHAPTER VIII. ECONOMICAL ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	147
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	1/97/	151
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz kierunków inwestowania (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as directions of investing (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	2/98/	152
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz powiatów w 2014 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as powiats in 2014</i>	3/99/	154
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania oraz powiatów w 2014 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing as well as powiats in 2014</i>	4/100/	155
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według rodzajów inwestycji (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by kind of investments (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	5/101/	156
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według grup inwestorów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by groups of investors (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	6/102/	156

	Tabl. Table	Str. Page
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji i działów w 2014 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections and divisions in 2014</i> 7/103/	157
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz źródeł finansowania (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as sources of financing (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 8/104/	157
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania oraz powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Outlays on fixed assets in water management by sources of financing as well as powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 9/105/	158
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz powiatów w 2014 r.	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as powiats in 2014</i> 10/106/	160
Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Tangible effects of environmental protection investments by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 11/107/	161
Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Tangible effects of water management investments by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 12/108/	162
Realizacja inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Realization of environmental protection and water management investments in rural areas (2005, 2010, 2013)</i> 13/109/	163
Nakłady na środki trwałe na małą retencję wodną (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Outlays on fixed assets in water low retention (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 14/110/	164
Efekty rzeczowe inwestycji małej retencji wodnej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Tangible effects of water low retention investments (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 15/111/	165
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wpływy i wydatki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund – incomes and expenditure (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 16/112/	165
Gospodarowanie powiatowymi i gminnymi środkami z tytułu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – wpływy i wydatki (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Management of the powiat and the gmina environmental protection and water management funds – incomes and expenditure (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 17/113/	166
Gromadzenie i wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (2013, 2014)	<i>Accumulation and use of money on account of the protection of agricultural and forest land (2013, 2014)</i> 18/114/	166
Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja (2013, 2014)	<i>Payments for using the environment and other incomes for environmental protection and water management as well as their redistribution (2013, 2014)</i> 19/115/	167
Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar oraz ich redystrybucja (2013, 2014)	<i>Incomes for environmental protection and water management funds from fines as well as their redistribution (2013, 2014)</i> 20/116/	168
Wykorzystanie środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Use of resources of Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 21/117/	168
DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO	CHAPTER IX. FORESTRY AND HUNTING	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i> x	169
Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Forest land and land designated for afforestation (2005, 2010, 2013, 2014)</i> 1/118/	170
Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2014</i> 2/119/	171
Powierzchnia lasów według wieku drzewostanów	<i>Forest land by age of stand</i> 3/120/	175
Powierzchnia lasów według gatunków panujących w drzewostanie	<i>Forest land by dominant species in stand</i> 4/121/	176
Zasoby drzewne na pniu według wieku drzewostanów	<i>Growing stock of standing wood by age class of tree stands</i> 5/122/	176
Zasoby drzewne na pniu według gatunków panujących w drzewostanie	<i>Growing stock of standing wood by dominant species</i> 6/123/	177

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Zasobność i przeciętny wiek drzewostanów według gatunków panujących	<i>Resources and average age of tree stand by dominant species</i>	7/124/ 177
Powierzchnia lasów według typów siedliskowych lasu	<i>Forest land by forest habitat types</i>	8/125/ 178
Powierzchnia Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Area of the State Forests National Forest Holding – State Forests (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	9/126/ 178
Powierzchnia rezerwatów i lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Area of reserves and protective forests managed by State Forests (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	10/127/ 179
Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Selected data on private and gmina forests in 2014</i>	11/128/ 180
Powierzchnia lasów ochronnych prywatnych i gminnych (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Private and gmina protective forests (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	12/129/ 190
Powierzchnia lasów prywatnych i gminnych objęta nadzorem według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Private and gmina forest land under supervision by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	13/130/ 190
Powierzchnia gruntów leśnych w lasach prywatnych według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Forest land in private forests by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	14/131/ 191
Odnowienia i zalesienia według form własności gruntów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Renewals and afforestation by forms of land ownership (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	15/132/ 191
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane wykonane w lasach prywatnych według powiatów w 2014 r.	<i>Renewals, afforestation and other forest breeding work made in private forests by powiats in 2014</i>	16/133/ 192
Powierzchnia wykonanych zalesień oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia według powiatów w 2014 r.	<i>Area of afforestation made as well as non-forest land designated for afforestation by powiats in 2014</i>	17/134/ 193
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Removals (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	18/135/ 193
Skup owoców i grzybów leśnych według gatunków (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Procurement of forest fruits and mushrooms by species (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	19/136/ 194
Wybrane dane o zadrzewieniach według powiatów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Selected data on plantings by powiats (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	20/137/ 194
Pożary lasów według przyczyn powstania (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Forest fires by causes (2005, 2010, 2013, 2014) ...</i>	21/138/ 195
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association as well as hunting districts (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	22/139/ 195
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Major game species (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	23/140/ 196
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Shooting of major game species (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	24/141/ 196
Ubytki ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)	<i>Loss of major game species (2005/06, 2010/11, 2013/14, 2014/15)</i>	25/142/ 196

SPIS MAP I WYKRESÓW**LIST OF MAPS AND GRAPHS**

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2014 r.	<i>Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2014</i>	26
Podregiony i powiaty w województwie podlaskim w 2014 r.	<i>Subregions and powiats in Podlaskie Voivodship in 2014</i>	27
Kierunki wykorzystania powierzchni województwa w 2014 r.	<i>Use of voivodship land in 2014</i>	60
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych (2000/2001–2013/14)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land (2000/2001–2013/14)</i>	60
Struktura poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000–2014)	<i>Structure of water withdrawal for needs of the national economy and population (2000–2014)</i>	61
Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi (2000–2014)	<i>Structure of industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground (2000–2014)</i>	61
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2000–2014)	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious (2000–2014)</i>	98
Struktura odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2014 r.	<i>Structure of waste (excluding municipal waste) in 2014</i>	98
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Area of special nature value under legal protection by subregions and powiats in 2014</i>	99
Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2014 r.	<i>Structure of area of special nature value under legal protection in 2014</i>	99
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca według powiatów w 2014 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection per capita by powiats in 2014</i>	156
Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2014 r.	<i>Structure of outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing in 2014</i>	156
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca według powiatów w 2014 r.	<i>Outlays on fixed assets in water management per capita by powiats in 2014</i>	157
Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w 2014 r.	<i>Structure of outlays on fixed assets in water management by directions of investing in 2014</i>	157
Struktura powierzchni gruntów leśnych w 2014 r.	<i>Structure of forest land area in 2014</i>	170
Lesistość według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Forest cover by subregions and powiats in 2014</i>	170
Struktura powierzchni lasów	<i>Structure of forest area</i>	171

*
* *

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści.
In English version: preface and contents.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	— zjawisko nie wystąpiło.
Zero:	(0)	— zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
	(0,0)	— zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05;
	(0,00)	— zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,005.
Kropka	(.)	— zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	x	— wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	Δ	— oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
„W tym”		— oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc	art.	=	artykuł
mln	=	milion	bhp	=	bezpieczeństwo i higiena pracy
			cd.	=	ciąg dalszy
zł	=	złoty	dok.	=	dokończenie
			gm.	=	gmina
szt.	=	sztuka	itp.	=	i tym podobne
			lp.	=	liczba porządkowa
g	=	gram	M.	=	miasto
kg	=	kilogram	m.in.	=	między innymi
t	=	tona	np.	=	na przykład
			nr (Nr)	=	numer
mm	=	milimetr	ok.	=	około
m	=	metr	poz.	=	pozycja
mb.	=	metr bieżący	str.	=	strona
km	=	kilometr	tabl.	=	tablica
			tj.	=	to jest
ha	=	hektar	tzn.	=	to znaczy
km ²	=	kilometr kwadratowy	tzw.	=	tak zwany
			w.	=	wiek
m ³	=	metr sześcienny	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
dam ³	=	dekametr sześcienny	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności
hm ³	=	hektometr sześcienny	EKG	=	Europejska Komisja Gospodarcza
°C	=	stopień Celsjusza	EUROSTAT	=	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
s	=	sekunda	EWG	=	Europejska Wspólnota Gospodarcza
h	=	godzina	ONZ	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych
r.	=	rok			

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w publikacji dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
2. Dane prezentuje się:
 - 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.
 - 2) według **sektorów własności**:
 - a) sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - b) sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomom: 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) z późniejszymi zmianami w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.
4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
5. Informacje w podziałach według **podregionów, powiatów i gmin** oraz na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
6. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. **Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r. Taką samą zasadę zastosowano przy prezentacji danych dotyczących stanu i struktury ludności.

8. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

9. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

10. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

11. W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zastosowano skróty; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
	sekcje
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
	działy
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
WARUNKI							
1	Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	1210,7	1209,4	1207,7	1205,1	1202,4	1199,7
2	miasta: w tysiącach	710,0	710,4	711,3	710,8	710,8	710,0
3	w % ludności ogółem	58,6	58,7	58,9	59,0	59,1	59,2
4	wieś: w tysiącach	500,7	499,0	496,4	494,3	491,6	489,7
5	w % ludności ogółem	41,4	41,3	41,1	41,0	40,9	40,8
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	60	60	60	60	59
Ludność (stan w dniu 31 XII) – w tys. – w wieku:							
7	przedprodukcyjnym	314,9	303,3	291,7	279,7	269,1	259,8
8	produkcyjnym	702,0	710,6	719,0	727,3	734,3	740,4
9	poprodukcyjnym	193,8	195,5	197,0	198,1	199,0	199,5
10	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,6	9,3	8,9	8,9	9,1
11	Zgony ^a na 1000 ludności	9,7	9,6	9,4	9,7	9,7	9,8
12	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	6,4	7,2	6,3	7,1	5,6
13	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,0	-0,1	-0,8	-0,9	-0,7
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:							
14	mężczyźni	70,49	70,61	70,68	70,73	71,23	71,04
15	kobiety	79,14	79,92	80,39	79,94	80,07	80,41
WYKORZYSTANIE I OCHRONA							
16	Powierzchnia ogólna ^b w tys. ha	2018,0	2018,0	2018,0	2018,7	2018,7	2018,7
w tym:							
17	użytki rolne	x	x	1231,7	1233,4	1242,4	1239,7
18	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione ..	x	x	607,4	609,0	609,8	613,1
19	grunty pod wodami powierzchniowymi	x	x	27,2	26,9	27,4	27,4
20	użytki kopalne	x	x	2,6	2,6	2,6	2,5
21	tereny komunikacyjne	x	x	56,9	56,5	55,9	55,3
22	tereny osiedlowe ^c	x	x	24,7	23,1	14,8	15,3
23	nieużytki	x	x	60,2	59,2	59,2	59,1
24	Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne ^d w ha	58	18	17	29	103	43
25	grunty rolne	52	11	10	10	41	28
26	grunty leśne	6	7	7	19	62	15
27	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w ha	2845	2850	2836	2857	2848	2887
28	Grunty zrehabilitowane (w ciągu roku) w ha	14	47	16	27	30	58
29	Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w ha	13	74	4	2	30	8

^a Łącznie ze zgonami niemowląt. ^b Dane według kierunków wykorzystania powierzchni podano według ewidencji i gleby. Kopaliny” na str. 32. ^c Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacja

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014		Lp.
wództwo									Polska	

DEMOGRAFICZNE

1196,1	1192,7	1191,5	1189,7	1203,4	1201,0	1198,7	1195,0	1191,9	38478,6	1
711,6	710,1	710,1	715,8	724,8	724,0	723,3	721,8	720,9	23216,4	2
59,5	59,5	59,6	60,2	60,2	60,3	60,3	60,4	60,5	60,3	3
484,5	482,6	481,4	474,0	478,6	477,0	475,4	473,1	471,0	15262,3	4
40,5	40,5	40,4	39,8	39,8	39,7	39,7	39,6	39,5	39,7	5
59	59	59	59	60	59	59	59	59	123	6
250,6	242,3	235,1	228,7	229,1	223,3	218,5	214,0	210,5	6943,0	7
744,7	747,8	751,4	754,1	764,8	764,7	763,3	759,6	755,6	24230,2	8
200,8	202,6	205,0	206,9	209,5	212,9	217,0	221,3	225,9	7305,4	9
9,2	9,3	10,0	10,2	9,9	9,3	9,3	8,9	9,2	9,7	10
9,9	9,8	9,7	10,2	9,8	9,7	9,9	10,2	9,9	9,8	11
6,2	5,0	5,3	4,7	4,5	4,8	4,1	4,6	4,5	4,2	12
-0,7	-0,5	0,3	0,0	0,1	-0,4	-0,6	-1,3	-0,7	-0,0	13
71,00	71,54	72,02	71,91	72,51	73,25	73,09	73,22	73,97	73,75	14
80,53	80,88	81,42	81,48	81,90	81,82	82,32	82,26	82,78	81,61	15

ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	31268,0	16
1236,5	1233,4	1225,7	1223,4	1219,9	1217,2	1216,6	1215,9	1215,4	18716,5	17
621,7	623,8	632,7	635,5	640,0	641,8	642,3	642,9	643,5	9658,4	18
26,7	27,2	27,3	27,4	27,6	27,6	27,5	27,5	27,6	648,6	19
2,4	2,5	2,3	2,3	2,2	2,1	2,1	2,0	1,9	27,8	20
55,1	55,2	55,1	54,7	54,7	55,0	55,0	55,0	55,7	913,6	21
15,6	16,3	15,6	15,9	16,2	16,6	17,0	17,3	17,5	693,4	22
58,2	56,7	55,9	55,6	54,5	54,4	54,3	54,2	54,1	474,9	23
36	138	159	68	60	66	88	60	89	2945	24
30	112	143	56	50	55	65	42	72	2171	25
6	26	16	12	10	11	23	18	17	774	26
2821	2803	2864	2825	2855	2828	2807	2764	2759	62774	27
32	53	20	41	31	63	33	52	159	2171	28
32	12	10	10	6	35	25	50	105	700	29

gruntów obowiązującej od 2002 r.; patrz uwagi metodyczne do działu „Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi cyjno-wypoczynkowe. d W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
WYKORZYSTANIE, ZANIE							
1	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	90,2	87,1	89,0	89,0	88,8	92,7
	na cele:						
2	produkcyjne ^a	15,2	14,0	14,3	14,0	14,3	14,0
3	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18,3	17,9	18,1	18,0	19,7	22,2
4	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	56,7	55,2	56,7	57,1	54,8	56,5
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych:						
5	w hektometrach sześciennych	34,3	33,2	34,1	34,9	34,1	35,4
6	miasta	24,4	23,1	22,8	22,7	21,9	21,7
7	wieś	9,9	10,1	11,3	12,2	12,2	13,7
8	na 1 mieszkańca w m ³	28,3	27,4	28,2	28,9	28,3	29,4
9	miasta	34,3	32,4	32,1	31,9	30,8	30,5
10	wieś	19,8	20,3	22,6	24,7	24,8	27,9
11	Miasta ogółem (stan w dniu 31 XII)	36	36	36	36	36	36
	z ogółem wyposażone w sieć:						
12	wodociągową	36	36	36	36	36	36
13	kanalizacyjną	34	34	35	35	36	36
14	obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	33	33	34	35	36	36
15	mechaniczne	–	–	–	–	–	–
16	biologiczne	27	27	24	23	20	20
17	z podwyższonym usuwaniem biogenów	6	6	10	12	16	16
18	nieobsługiwane przez oczyszczalnie ścieków ...	3	3	2	1	–	–
19	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c (stan w dniu 31 XII)	55,4	56,5	57,9	60,2	61,2	62,1
20	w tym w miastach w % ludności miast	88,5	89,3	90,4	93,3	93,7	94,3
21	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	40,8	39,1	38,8	40,2	40,4	39,3
	w tym:						
22	wody chłodnicze (umownie czyste)	0,8	0,6	0,7	0,8	0,7	0,5
23	ścieki wymagające oczyszczania	40,1	38,5	38,1	39,3	39,8	38,8
24	oczyszczane	39,4	38,1	37,7	39,0	39,6	38,5
25	mechanicznie	0,3	0,3	0,3	0,8	0,7	0,7
26	chemicznie	–	–	–	–	–	–
27	biologicznie	31,3	30,0	13,4	13,7	10,9	9,8
28	z podwyższonym usuwaniem biogenów	7,9	7,7	24,0	24,5	28,0	28,0
29	nieoczyszczane	0,6	0,4	0,4	0,3	0,1	0,3
	odprowadzone:						
30	bezpośrednio z zakładów	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
31	siecią kanalizacyjną	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014		Lp.
wództwo									Polska	
CZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD										
92,8	91,7	93,8	94,6	92,9	93,9	98,3	96,6	98,5	10690,0	1
13,9	14,3	13,1	12,7	12,7	12,9	12,3	11,9	12,6	7645,1	2
18,6	19,0	21,8	23,7	21,2	22,4	26,7	25,6	26,2	1056,6	3
60,3	58,5	58,9	58,2	59,0	58,7	59,3	59,1	59,8	1988,1	4
36,6	36,1	36,8	36,9	37,0	37,1	37,0	37,5	38,3	1196,0	5
22,0	21,6	21,4	21,9	21,6	21,5	21,4	21,2	21,2	787,3	6
14,6	14,5	15,4	15,0	15,4	15,6	15,5	16,3	17,1	408,7	7
30,6	30,2	30,9	31,0	31,1	30,9	30,8	31,3	32,1	31,1	8
30,9	30,3	30,2	30,6	30,1	29,7	29,6	29,3	29,4	33,9	9
30,1	30,1	31,9	31,6	32,7	32,7	32,6	34,4	36,2	26,8	10
36	36	36	38	39	40	40	40	40	913	11
36	36	36	38	39	40	40	40	40	912	12
36	36	36	38	39	40	40	40	40	911	13
36	36	36	38	38	40	40	40	40	913	14
–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	15
18	18	17	19	21	22	22	21	22	393	16
18	18	19	19	17	18	18	19	18	516	17
–	–	–	–	1	–	–	–	–	3	18
62,8	62,4	63,7	62,5	62,4	63,6	65,5	66,4	66,8	71,5	19
94,5	93,5	93,8	92,7	92,0	93,5	95,3	95,9	96,1	93,9	20
39,7	41,2	40,6	41,0	40,6	40,4	40,3	39,4	39,1	9019,5	21
0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	6895,5	22
39,0	40,7	40,2	40,5	40,1	40,2	40,0	39,1	38,9	2124,0	23
38,8	40,0	40,0	39,5	40,1	40,2	40,0	39,1	38,9	2011,2	24
0,7	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	514,3	25
–	–	–	–	–	–	–	–	–	92,1	26
7,7	8,2	8,1	7,7	7,1	7,2	7,8	6,1	6,8	331,8	27
30,4	31,0	31,1	31,0	32,2	32,2	31,3	32,1	31,2	1073,0	28
0,2	0,6	0,1	1,0	0,0	–	0,0	–	–	112,8	29
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–	0,0	–	–	111,3	30
0,1	0,6	0,1	1,0	–	–	0,0	–	–	1,5	31

własnych. b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
ZANIECZYSZCZENIE							
1	Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ogółem (stan w dniu 31 XII)	52	51	48	49	56	57
	z ogółem:						
	posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:						
2	pyłowych	42	40	37	38	43	43
3	gazowych	5	5	5	6	7	7
	nieposiadające:						
4	określonej emisji dopuszczalnej	1	1	1	5	8	7
	wyników pomiarów emisji:						
5	pyłów	10	10	6	7	8	10
6	gazów	10	10	6	6	7	8
7	wyników pomiarów emisji	49	46	44	45	51	52
8	Emisja zanieczyszczeń pyłowych ^a w tys. t	2,0	2,0	2,0	2,0	2,2	2,0
9	w tym ze spalania paliw	1,7	1,6	1,7	1,6	1,8	1,6
10	Emisja zanieczyszczeń gazowych ^a w tys. t	1709,0	1901,9	1873,8	1983,5	1874,1	1799,8
	w tym:						
11	dwutlenku siarki	6,2	7,4	6,4	6,6	5,5	5,3
12	tlenków azotu ^b	3,2	3,6	3,3	3,7	3,5	3,6
13	tlenku węgla	3,4	2,7	2,5	2,7	3,0	3,2
14	dwutlenku węgla	1694,9	1887,6	1861,1	1970,0	1861,6	1787,3
	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń ^a :						
	w tysiącach ton:						
15	pyłowe	102,4	121,0	121,2	137,2	121,8	118,4
16	gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,7	0,7	0,7	0,8	1,5	1,6
	w % zanieczyszczeń wytworzonych:						
17	pyłowe	98,1	98,4	98,4	98,6	98,2	98,3
18	gazowe (bez dwutlenku węgla)	4,8	4,9	5,1	5,6	10,9	11,2
ODP							
	Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:						
19	wytworzone w ciągu roku	717,8	744,6	807,1	927,5	887,4	927,9
	w tym:						
20	poddane odzyskowi ^c	531,9	539,3	642,4	778,1	722,3	795,1
21	unieszkodliwione ^c	133,5	136,4	111,5	106,1	105,2	69,8
22	w tym składowane ^d	110,4	109,3	88,3	54,4	57,4	47,3
23	magazynowane czasowo	52,4	68,9	53,2	43,3	59,9	63,0
24	dotychczas składowane (nagromadzone ^e ; stan w końcu roku)	2331,0	2417,0	2466,7	2415,5	2468,0	2474,8
25	Tereny składowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha	32,5	35,3	35,5	35,7	36,9	36,5
26	Tereny składowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zrekultywowane w ciągu roku w ha	2,7	3,0	1,5	1,5	1,5	1,5
27	Odpady komunalne zebrane ^f w tys. t	325,8	338,1	342,7	323,1	292,9	268,0

^a Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu. ^c W 2014 r. – w szacunkowe.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014		Lp.
wództwo									Polska	

I OCHRONA POWIETRZA

55	57	58	56	56	57	56	60	66	1787	1
43	41	44	42	42	42	40	40	43	1183	2
5	5	6	6	7	8	7	5	5	246	3
7	7	6	5	6	7	7	8	11	270	4
9	12	13	12	14	15	13	15	19	548	5
8	11	12	11	13	14	13	14	17	481	6
49	52	55	51	49	53	53	54	61	1650	7
1,7	1,7	1,3	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	47,4	8
1,4	1,3	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	30,6	9
1703,9	1716,2	1602,8	1597,6	1616,6	1646,1	1480,0	1975,0	2014,6	209067,3	10
4,8	4,3	3,7	3,4	3,3	3,3	2,8	2,5	2,7	401,8	11
3,4	3,4	3,0	3,1	3,2	3,2	2,7	3,1	3,2	280,7	12
3,3	4,6	4,0	2,2	2,4	2,2	2,1	3,1	3,3	347,1	13
1692,2	1703,4	1591,6	1588,5	1607,3	1636,9	1472,0	1965,2	2004,4	207494,0	14
116,8	117,1	83,5	68,9	86,6	99,0	84,9	85,5	84,9	19617,6	15
1,1	1,5	0,7	0,8	1,4	1,5	1,2	1,3	0,9	2321,8	16
98,5	98,5	98,4	98,4	98,8	99,0	98,9	99,0	98,9	99,8	17
8,8	10,3	5,8	8,2	13,4	13,7	12,8	12,1	8,4	59,6	18

ADY

957,4	1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5	1827,5	1266,7	131256,1	19
853,2	935,3	729,6	665,3	617,0	641,9	1393,3	1514,8	395,7	27567,7	20
58,3	69,0	50,2	24,7	60,3	24,7	33,6	7,3	4,2	26610,7	21
40,9	42,3	6,3	5,3	35,6	3,8	29,2	0,7	0,3	22235,7	22
45,9	52,9	58,5	47,9	36,2	41,0	40,6	305,4	305,9	2106,8	23
2423,2	2426,9	2383,4	2367,0	2350,2	2333,4	2355,4	2354,3	2327,6	1683483,7	24
35,4	34,1	40,7	31,6	30,5	29,6	29,6	23,8	23,8	8411,4	25
2,2	2,2	0,3	–	–	–	–	–	–	193,3	26
277,6	262,2	247,0	246,6	242,9	252,1	241,9	251,7	274,9	10330,4	27

własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na terenach własnych i innych zakładów. *e* Na terenach własnych zakładów. *f* Dane

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (dok.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
OCHRONA PRZYRODY							
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a (stan w dniu 31 XII):						
1	w tysiącach hektarów	644,0	644,3	644,3	644,7	644,3	645,0
2	w % powierzchni ogólnej	31,9	31,9	31,9	31,9	31,9	32,0
3	Parki narodowe (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	92,2	92,2	92,2	92,2	92,1	92,1
4	Rezerwaty przyrody ^b (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	14,0	14,3	14,3	22,9	22,9	23,6
5	Parki krajobrazowe (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1
6	Obszary chronionego krajobrazu (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7
7	Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2051	2066	2053	2058	2110	2112
EKONOMICZNE ASPEKTY							
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:						
8	ochronie środowiska	126,4	118,0	92,6	114,9	86,5	98,9
9	gospodarce wodnej	36,8	36,1	21,8	31,4	48,6	41,9
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową – służące:						
10	ochronie środowiska	5,5	5,9	4,2	4,6	3,1	3,0
11	gospodarce wodnej	1,6	1,8	1,0	1,3	1,7	1,3
LEŚNI							
12	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	605,6	606,1	607,7	609,6	614,2
13	w tym lasy	595,6	596,7	597,4	598,5	600,2	604,6
14	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	29,6	29,6	29,7	29,7	30,0

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody została chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014		Lp.
wództwo									Polska	

I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

645,0	645,1	645,1	645,5	645,6	645,6	646,0	646,1	645,1	10165,1	1
32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,5	2
92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	92,2	92,2	92,2	314,7	3
23,6	23,7	23,7	23,5	23,5	23,5	23,8	23,9	23,6	165,7	4
88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	2606,0	5
462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	461,9	7096,9	6
2112	2076	2184	1916	2058	2031	2015	2012	1998	36417	7

OCHRONY ŚRODOWISKA

155,8	139,1	174,9	140,6	257,4	246,0	309,6	242,8	374,0	14248,5	8
67,6	66,9	53,4	34,2	118,0	76,5	45,3	60,6	67,4	3801,2	9
4,2	3,3	3,6	3,0	5,1	3,8	5,6	4,4	5,4	5,7	10
1,8	1,6	1,1	0,7	2,3	1,2	0,8	1,1	1,0	1,5	11

CTWO

617,6	620,8	622,3	624,0	626,2	627,2	628,4	629,0	630,0	9403,1	12
607,9	611,0	612,4	614,1	616,2	617,3	618,4	619,1	620,1	9197,9	13
30,1	30,3	30,3	30,4	30,5	30,6	30,6	30,7	30,7	29,4	14

wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31 XII) w km ²	2013 2014	20187 20187	5132 5132	8818 8818	6237 6237
WARUNKI DEMOGRAFICZNE					
Ludność (stan w dniu 31 XII)	2013 2014	1194965 1191918	510785 510749	407497 405312	276683 275857
w % – w wieku:					
przedprodukcyjnym	2013 2014	17,9 17,7	17,3 17,2	18,0 17,6	18,9 18,5
produkcyjnym	2013 2014	63,6 63,4	64,3 64,0	62,4 62,4	63,8 63,8
poprodukcyjnym	2013 2014	18,5 19,0	18,3 18,8	19,6 20,0	17,3 17,7
na 1 km ² powierzchni ogólnej	2013 2014	59 59	100 100	46 46	44 44
w miastach w % ogółu ludności	2013 2014	60,4 60,5	74,4 74,4	46,9 47,1	54,4 54,5
Urodzenia żywe:					
w liczbach bezwzględnych	2013 2014	10619 11029	4674 4865	3460 3703	2485 2461
na 1000 ludności	2013 2014	8,9 9,2	9,2 9,5	8,5 9,1	9,0 8,9
Zgony:					
w liczbach bezwzględnych	2013 2014	12152 11850	4765 4750	4627 4495	2760 2605
na 1000 ludności	2013 2014	10,2 9,9	9,3 9,3	11,3 11,1	10,0 9,4
w tym zgony niemowląt:					
w liczbach bezwzględnych	2013 2014	49 50	21 22	17 16	11 12
na 1000 urodzeń żywych	2013 2014	4,6 4,5	4,5 4,5	4,9 4,3	4,4 4,9
Przyrost naturalny:					
w liczbach bezwzględnych	2013 2014	-1533 -821	-91 115	-1167 -792	-275 -144
na 1000 ludności	2013 2014	-1,3 -0,7	-0,2 0,2	-2,9 -1,9	-1,0 -0,5
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA					
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem w hm ³	2013 2014	96,6 98,5	34,8 35,3	30,9 31,4	30,9 31,8
w tym – w % ogółem – na cele:					
produkcyjne ^a	2013 2014	12,3 12,7	6,4 8,1	22,4 21,6	9,0 9,1
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	2013 2014	61,2 60,7	71,5 70,3	64,9 65,9	45,8 45,0

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (cd.)					
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowej:					
w kilometrach	2013	13078,0	3487,1	5410,2	4180,7
	2014	13260,0	3540,1	5480,6	4239,3
na 100 km ² w km	2013	64,8	67,9	61,4	67,0
	2014	65,7	69,0	62,2	68,0
kanalizacyjnej ^d :					
w kilometrach	2013	3166,4	1359,3	999,4	807,7
	2014	3332,2	1392,2	1033,6	906,4
na 100 km ² w km	2013	15,7	26,5	11,3	13,0
	2014	16,5	27,1	11,7	14,5
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowe	2013	187969	65040	82157	40772
	2014	190504	66199	83008	41297
kanalizacyjne	2013	84532	39324	27021	18187
	2014	87220	40684	27851	18685
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w hm ³	2013	37,5	15,6	13,4	8,6
	2014	38,3	15,3	14,1	8,9
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi ogółem w hm ³	2013	39,1	17,8	13,8	7,5
	2014	38,9	17,8	13,6	7,5
w tym oczyszczane w % ogółem	2013	100,0	100,0	100,0	100,0
	2014	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2013	97,6	98,4	95,7	99,2
	2014	97,7	98,3	95,9	99,6
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b (stan w dniu 31 XII)	2013	66,4	81,3	52,8	58,8
	2014	66,8	81,8	53,0	59,3
w tym biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2013	66,3	81,2	52,6	58,8
	2014	66,8	81,8	53,0	59,3
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:					
pyłowych	2013	0,9	0,2	0,4	0,3
	2014	0,9	0,2	0,4	0,4
gazowych	2013	1975,0	1114,3	565,0	295,7
	2014	2014,6	1177,1	542,6	294,9
w tym: dwutlenku siarki	2013	2,5	0,8	0,9	0,9
	2014	2,7	1,0	0,8	0,9
tlenków azotu ^c	2013	3,1	1,5	0,7	1,0
	2014	3,2	1,6	0,6	0,9
dwutlenku węgla	2013	1965,2	1110,6	561,7	292,8
	2014	2004,4	1173,0	539,5	291,9

^a Łącznie z kolektorami. ^b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^c W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)					
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych ^a :					
pyłowe	2013	99,0	99,2	86,9	99,4
	2014	98,9	99,4	86,9	99,3
gazowe (bez dwutlenku węgla)	2013	12,1	20,4	1,7	11,2
	2014	8,4	11,9	1,9	9,6
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:					
wytworzone w ciągu roku	2013	1827,5	820,2	310,5	696,8
	2014	1266,7	504,5	270,2	492,0
w tym:					
poddane odzyskowi ^b	2013	1514,8	528,7	295,1	691,0
	2014	395,7	96,4	85,7	213,6
unieszkodliwione ^b	2013	7,3	5,7	1,6	–
	2014	4,2	0,5	3,5	0,2
w tym składowane ^c	2013	0,7	0,4	0,3	–
	2014	0,3	–	0,2	0,1
dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku)	2013	2354,3	2352,0	–	2,3
	2014	2327,6	2327,2	–	0,4
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^e (stan w dniu 31 XII):					
w hektarach	2013	646091	154572	191387	300133
	2014	645058	154441	190460	300158
w % powierzchni ogólnej	2013	32,0	30,1	21,7	48,1
	2014	32,0	30,1	21,6	48,1
Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2013	2012	209	1512	291
	2014	1998	210	1505	283
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:					
ochronie środowiska	2013	242,8	89,6	83,2	70,0
	2014	374,0	256,8	64,8	52,5
gospodarce wodnej	2013	60,6	26,6	16,5	17,6
	2014	67,4	25,5	20,9	20,9
LEŚNICTWO					
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w ha	2013	629018	174156	264582	190280
	2014	630018	174343	264975	190701
w tym lasów	2013	619108	171172	261188	186747
	2014	620080	171351	261585	187144
publicznych	2013	427405	128048	155345	144011
	2014	427664	128154	155238	144271
prywatnych	2013	201613	46108	109237	46269
	2014	202354	46188	109737	46429
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	2013	30,7	33,3	29,6	29,9
	2014	30,7	33,4	29,7	30,0

^a W zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b W 2014 r. – we własnym zakresie przez wytwórcę. ^c Na terenach własnych i innych zakładów. ^d Na terenach własnych zakładów. ^e Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

DZIAŁ I. WARUNKI NATURALNE

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	W stopniach i minutach	W kilometrach
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:		
na północ (szerokość geograficzna północna) – gm. Wizajny ...	54°25´	x
na południe (szerokość geograficzna północna) – gm. Mielnik	52°17´	x
na zachód (długość geograficzna wschodnia) – gm. Turośl	21°36´	x
na wschód (długość geograficzna wschodnia) – gm. Białowieża	23°57´	x
Rozciągłość: z południa na północ	2°08´	236
z zachodu na wschód	2°21´	161

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2014 R.

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
Powierzchnia w km ²	20187,0	x
Długość granic w km	936,4	100,0
z Białorusią	245,9	26,3
z Litwą	104,3	11,1
z województwami: lubelskim	4,0	0,4
mazowieckim	357,9	38,2
warmińsko-mazurskim	224,4	24,0
Na 1 km granicy przypada powierzchnia w km ²	21,6	x

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.

TABL. 3. WIĘKSZE RZEKI

RZEKI ^a	Długość ^b w km		Odbiornik ^c	Powierzchnia ^b zlewni w km ²	
	ogółem ^d	w tym w woje-wództwie		ogółem ^d	w tym w woje-wództwie
Narew	455,9	292,6	Wisła	53890,0	17567,5
Narewka	43,1	43,1	Narew	460,9	460,9
Orlanka	54,6	54,6	Narew	512,4	512,4
Biała	36,2	36,2	Orlanka	207,3	207,3
Supraśl	111,4	111,4	Narew	1844,9	1844,9
Słoja	38,1	38,1	Supraśl	220,3	220,3
Sokołda	51,1	51,1	Supraśl	488,8	488,8
Płoska	34,1	34,1	Supraśl	216,6	216,6
Nereśl	47,2	47,2	Narew	298,9	298,9
Ślina	43,6	43,6	Narew	355,7	355,7
Biebrza	174,9	174,9	Narew	7072,0	5058,8
Sidra	38,8	38,8	Biebrza	299,5	299,5

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski. ^c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. ^d Długości rzek oraz powierzchnie zlewni zostały podane dla rzek i zlewni w granicach Polski.

TABL. 3. WIĘKSZE RZEKI (dok.)

RZEKI ^a	Długość ^b w km		Odbiornik ^c	Powierzchnia ^b zlewni w km ²	
	ogółem ^d	w tym w województwie		ogółem ^d	w tym w województwie
Narew (dok.)					
Biebrza (dok.)					
Netta	118,4	115,2	Biebrza	1301,6	1240,7
Blizna	20,3	20,3	Netta	353,0	353,0
Szczeberka	60,1	60,1	Blizna	226,5	226,5
Brzozówka	66,1	66,12	Biebrza	693,7	693,7
Kumiałka	41,5	41,5	Brzozówka	220,6	220,6
Jegrznia	135,7	43,8	Biebrza	1062,4	359,5
Ełk	125,0	29,5	Biebrza	1556,8	352,7
Wissa	57,1	57,1	Biebrza	516,0	470,7
Gać	23,3	23,3	Narew	431,6	431,6
Jabłonka	33,7	33,7	Gać	224,7	224,7
Pisa	150,9	53,0	Narew	4516,6	848,1
Skroda	57,9	57,9	Pisa	406,1	406,1
Ruż	41,1	20,6	Narew	358,7	264,4
Bug	621,1	89,9	Narew	19273,8	3731,8
Leśna	36,4	36,4	Bug	355,8	355,8
Pulwa	13,3	13,3	Bug	201,1	201,1
Nurzec	110,0	110,0	Bug	2081,8	2067,1
Nurczyk	40,4	40,4	Nurzec	279,5	279,5
Leśna	27,3	27,3	Nurzec	320,9	320,9
Mianka	27,9	27,9	Nurzec	210,6	210,6
Brok	89,1	41,1	Bug	811,4	442,3
Czarna Hańcza	131,0	131,0	Niemen	1617,0	1617,0
Marycha	79,5	79,5	Czarna Hańcza	441,4	441,4
Świsłocz	43,5	43,5	Niemen	340,8	340,8
Szeszupa (Szeszupie)	27,6	27,6	Niemen	305,2	305,2

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski. ^c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. ^d Długości rzek oraz powierzchnie zlewni zostały podane dla rzek i zlewni w granicach Polski.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA

JEZIORA	Położenie		Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m	Objętość w tys. m ³
	dorzecze	zlewnia			
WEDŁUG POWIERZCHNI					
Wigry	Niemen	Czarna Hańcza	2118,3	73,2	336726,7
Rajgrodzkie ^a	Wisła	Jegrznia	1503,2	52,0	142623,2
Gaładus ^b	Niemen	Biała Hańcza	728,6	54,8	92474,7
Dręstwo	Wisła	Jegrznia	504,2	25,0	42734,6
Białe Augustowskie	Wisła	Netta	476,6	30,0	41716,5
Serwy	Niemen	Czarna Hańcza	460,3	41,5	67181,5
Necko	Wisła	Netta	400,0	25,0	40561,4

^a Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 919,4 ha. ^b Jezioro graniczne – na terytorium Polski 548,6 ha.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA (cd.)

JEZIORA	Położenie		Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m	Objętość w tys. m ³
	dorzecze	zlewnia			
WEDŁUG POWIERZCHNI (dok.)					
Szelment Wielki	Niemen	Szeszupa	356,1	45,0	53492,0
Rospuda Filipowska	Wisła	Netta	341,7	38,9	49731,8
Hańcza	Niemen	Czarna Hańcza	311,4	108,5	120364,1
Pomorze	Niemen	Marycha	295,4	23,5	25280,5
Wizajny	Pregoła	Węgorapa	293,1	5,3	7746,1
Kolno	Wisła	Netta	264,4	3,3	3303,4
Studzieniczne	Wisła	Netta	250,1	30,5	22073,6
Blizno	Wisła	Blizna	238,5	28,8	24191,1
Tajno	Wisła	Netta	235,6	6,6	6224,5
Pierty	Niemen	Czarna Hańcza	228,2	38,0	23677,2
Mieruńskie Wielkie	Wisła	Netta	189,4	25,5	12717,9
Gremzdy	Niemen	Czarna Hańcza	188,1	14,3	8885,2
Szelment Mały	Niemen	Szeszupa	168,5	28,5	12577,3
Długie Augustowskie (Kalejty)	Wisła	Blizna	159,7	12,0	7492,6
Hołny	Niemen	Biała Hańcza	158,1	15,2	9231,4
Garbas (Garbaś)	Wisła	Netta	152,5	48,0	31809,7
Bolesty	Wisła	Netta	138,8	16,2	9716,4
Krzywe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	138,4	28,5	11867,5
Białe Filipowskie	Pregoła	Węgorapa	132,4	52,0	22662,3
Mikaszewo	Niemen	Czarna Hańcza	126,0	15,0	7087,6
Sajno	Wisła	Netta	118,7	27,0	52446,8
Okmin	Niemen	Czarna Hańcza	111,8	42,4	14310,4
Rospuda Augustowska	Wisła	Netta	104,0	10,5	5383,1
Zelwa	Niemen	Marycha	103,7	12,3	5972,0
Białe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	100,2	34,0	13193,5
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI					
Hańcza	Niemen	Czarna Hańcza	311,4	108,5	120364,1
Wigry	Niemen	Czarna Hańcza	2118,3	73,2	336726,7
Gaładus ^a	Niemen	Biała Hańcza	728,6	54,8	92474,7
Rajgrodzkie ^b	Wisła	Jegrznia	1503,2	52,0	142623,2
Białe Filipowskie	Pregoła	Węgorapa	132,4	52,0	22662,3
Ozewo (Uzewo)	Niemen	Czarna Hańcza	53,6	49,6	9326,4
Garbas (Garbaś)	Wisła	Netta	152,5	48,0	31809,7
Busznica	Wisła	Blizna	49,4	48,0	3350,6
Szurpiły	Niemen	Szeszupa	80,9	46,2	8168,0
Szelment Wielki	Niemen	Szeszupa	356,1	45,0	53492,0
Długie Sejneńskie (Długie Krasnopolskie)	Niemen	Czarna Hańcza	102,4	45,0	7669,4
Okmin	Niemen	Czarna Hańcza	111,8	42,4	14310,4
Dmitrowo	Niemen	Marycha	61,2	42,0	6476,6
Serwy	Niemen	Czarna Hańcza	460,3	41,5	67181,5
Rospuda Filipowska	Wisła	Netta	341,7	38,9	49731,8
Pierty	Niemen	Czarna Hańcza	228,2	38,0	23677,2
Białe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	100,2	34,0	13193,5
Boczne k. Przerośli	Pregoła	Węgorapa	58,3	33,5	8891,5
Studzieniczne	Wisła	Netta	250,1	30,5	22073,6
Białe Augustowskie	Wisła	Netta	476,6	30,0	41716,5

^a Jezioro graniczne – na terytorium Polski 548,6 ha. ^b Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 919,4 ha.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA (dok.)

JEZIORA	Położenie		Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m	Objętość w tys. m ³
	dorzecze	zlewnia			
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI (dok.)					
Blizno	Wisła	Blizna	238,5	28,8	24191,1
Szelment Mały	Niemen	Szeszupa	168,5	28,5	12577,3
Krzywe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	138,4	28,5	11867,5
Sajno	Wisła	Netta	118,7	27,0	52446,8
Mieruńskie Wielkie	Wisła	Netta	189,4	25,5	12717,9
Dręstwo	Wisła	Jęgrznia	504,2	25,0	42734,6
Necko	Wisła	Netta	400,0	25,0	40561,4

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

TABL. 5. TEMPERATURY POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	148	184
Temperatury w °C:		
średnie ^a : 1971–2000	6,9	6,3
1991–2000	7,2	6,8
2001–2010	7,5	7,1
2005	7,1	6,7
2010	6,8	6,2
2013	7,6	7,1
2014	8,0	7,8
skrajne w latach 1971–2014: maksimum	35,5	35,2
minimum	-35,4	-30,6
amplitudy temperatur skrajnych w latach 1971–2014 ...	70,9	65,8

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 6. ŚREDNIE MIESIĘCZNE^a TEMPERATURY POWIETRZA

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w °C											
Białystok												
1971–2000	-3,5	-2,7	1,0	6,8	12,8	15,7	17,2	16,5	11,9	7,0	1,8	-1,6
1991–2000	-2,3	-1,6	1,4	7,7	12,7	16,2	17,7	17,0	12,0	7,1	1,4	-2,1
2001–2010	-3,5	-2,5	1,4	7,8	13,1	15,8	19,2	17,7	12,5	7,3	3,0	-2,0
2005	-0,1	-4,8	-1,9	7,8	12,3	14,8	18,7	15,9	13,6	7,7	2,3	-1,7
2010	-10,2	-3,4	1,8	7,9	13,6	17,0	21,1	19,2	11,5	4,4	4,5	-6,3
2013	-5,2	-1,1	-3,3	6,4	15,2	17,7	18,0	17,3	11,2	8,6	4,8	1,2
2014	-4,6	0,1	5,2	8,9	13,3	14,7	19,8	17,1	12,7	7,5	2,5	-0,9
Suwałki												
1971–2000	-4,0	-3,4	0,1	6,0	12,1	15,1	16,6	16,3	11,5	6,6	1,3	-2,2
1991–2000	-2,7	-2,3	0,5	7,1	12,1	15,6	17,4	17,0	11,8	6,7	0,8	-2,6
2001–2010	-3,9	-3,3	0,5	7,2	12,6	15,4	18,9	17,7	12,6	6,8	2,5	-2,3
2005	-0,3	-5,5	-3,2	7,2	11,6	14,4	18,4	16,1	13,9	7,6	2,4	-2,0
2010	-10,6	-4,0	0,6	7,4	13,3	16,2	21,0	19,0	11,4	4,3	3,7	-7,4
2013	-6,3	-1,6	-4,6	5,1	15,0	17,5	17,8	17,3	11,5	8,3	4,6	1,1
2014	-5,5	-0,3	4,7	8,7	12,9	14,2	19,8	17,2	13,1	7,3	2,4	-1,2

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 7. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Roczne sumy ^a opadów w mm:		
1971–2000	577	591
1991–2000	573	575
2001–2010	613	619
2005	546	539
2010	851	729
2013	704	702
2014	500	554
Średnia prędkość wiatru w m/s:		
2005	2,6	3,7
2010	2,6	3,5
2013	2,5	3,5
2014	2,4	3,3
Usłonecznienie w h:		
2005	1836	1810
2010	1734	1766
2013	1708	1694
2014	1813	1654
Średnie zachmurzenie w oktantach ^b :		
2005	5,1	4,9
2010	5,4	5,4
2013	5,5	5,5
2014	5,1	5,0

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^b Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 8. MIESIĘCZNE SUMY^a OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	w milimetrach												
Białystok	1971–2000	29	24	31	39	52	72	85	62	57	46	40	39
	1991–2000	26	33	38	52	58	64	69	53	60	42	40	38
	2001–2010	39	31	31	25	75	64	84	87	53	47	42	36
	2005	34	32	38	7	99	46	60	69	60	12	30	59
	2010	33	29	30	33	110	109	124	126	115	25	81	36
	2013	41	30	23	51	104	63	90	65	167	11	34	25
	2014	44	24	31	21	66	82	69	60	21	4	26	53
Suwałki	1971–2000	33	25	34	37	49	74	83	64	53	49	46	43
	1991–2000	32	32	41	45	45	60	73	57	51	45	48	45
	2001–2010	42	31	35	23	66	63	92	87	47	57	41	35
	2005	45	19	33	23	74	69	47	104	40	25	22	40
	2010	24	29	30	34	136	80	87	125	51	25	61	48
	2013	35	42	25	45	80	82	94	49	154	32	35	30
	2014	59	20	36	16	66	129	87	37	20	17	21	46

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY

Uwagi metodyczne

Dane o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. 2001 Nr 38, poz. 454) z późniejszymi zmianami sporządzonej przez Departament Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej. Zgodnie z wyżej wymienioną ewidencją, dane o:

- 1) **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, komórki, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz z terenami przyległymi do stawów i z nimi związanymi, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami, do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcję urządzeń melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej;
- 2) **gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych** dotyczą:
 - a) lasów, do których zalicza się grunty określone jako „las” w ustawie z dnia 28 IX 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. 2011 Nr 12, poz. 59, z późniejszymi zmianami),
 - b) gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, do których zalicza się grunty porośnięte roślinnością leśną, których powierzchnia jest mniejsza od 0,10 ha, a także: śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów, tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych, grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym i krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu, przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych, jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami naturalnie lub sztucznie w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów, wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami, zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów, skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, niewyposażone w urządzenia i budowle służące rekreacji i wypoczynkowi;
- 3) **gruntach pod wodami powierzchniowymi** dotyczą:
 - a) gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi, do których zalicza się grunty pod wodami płynącymi w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach, o przepływach stałych lub okresowych oraz źródła, z których ciekі biorą początek, a także grunty pod wodami znajdującymi się w jeziorach i zbiornikach sztucznych, z których ciekі wypływają lub do których wpływają,
 - b) gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi, do których zalicza się grunty pod wodami w jeziorach i zbiornikach innych niż określone powyżej;

4) **gruntach zabudowanych i zurbanizowanych** dotyczą:

- a) terenów mieszkaniowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe,
- b) terenów przemysłowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe, bazy transportowe i remontowe itp.,
- c) innych terenów zabudowanych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp., czynne cmentarze, grzebowiska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nieujęte w pozycjach dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych),
- d) zurbanizowanych terenów niezabudowanych, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej,
- e) terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, do których zalicza się niezajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, tereny zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcje rozrywkowe: lunaparki, wesołe miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
- f) terenów komunikacyjnych, do których zalicza się grunty zajęte pod:
 - drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz do obiektów użyteczności publicznej, place postojowe i manewrowe przy dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczych, portach morskich, rzecznych i innych oraz ogólnodostępne dojazdy do ramp wylądowczych i placów składowych,
 - tereny kolejowe,
 - inne tereny komunikacyjne obejmujące: porty lotnicze i inne budowle oraz urządzenia służące komunikacji lotniczej, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty, budowle i urządzenia górskich kolei linowych, torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską, urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe, wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego,
- g) użytków kopalnych, tj. gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobycie kopalin;

5) **użytkach ekologicznych** dotyczą prawnie chronionych pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologiczne mogą być ustanowione w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy) na podstawie przepisów o ochronie przyrody;

6) **nieużytkach** dotyczą:

- a) niezakwalifikowanych do użytków ekologicznych: bagien (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty), piasków (piaski ruchome, plaże nieurządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy), naturalnych utworów fizjograficznych, takich jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska,
- b) nieprzeznaczonych do rekultywacji wyrobisk po wydobywaniu kopalin;

7) **terenach różnych** dotyczą wszystkich pozostałych gruntów, których nie można zaliczyć do innych użytków, takich jak: grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty, takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojskowych, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI – najniższą.

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych wyłączonych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty, wyłączonych w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1205).

Ochrona gruntów rolnych i leśnych w myśl wyżej wymienionej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej, a także w drzewostanach, powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej oraz ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntów, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych,
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych niezwiązanego ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych. Prezentowane dane nie obejmują gruntów, które zostały wyłączone na cele nierolnicze i nieleśne z pominięciem powołanych wyżej przepisów prawnych.

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntem zdegradowanemu lub zdewastowanemu wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zreultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

TABL. 1/9/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014		
	w hektarach				w odsetkach	na 1 mieszkańca ^a w ha
Powierzchnia ogólna	2018620	2018702	2018702	2018702	100,0	1,69
Użytki rolne	1239701	1219915	1215887	1215435	60,2	1,02
grunty orne	792953	772680	769522	771371	38,2	0,65
sady	6047	5535	5187	4516	0,2	0,00
łąki trwale	208001	207115	207023	207315	10,3	0,17
pastwiska trwale	193386	192837	192271	192925	9,6	0,16
grunty:						
rolne zabudowane	30240	32483	32793	30261	1,5	0,03
pod stawami	928	1500	1684	1666	0,1	0,00
pod rowami	8146	7765	7408	7380	0,4	0,01
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	613075	639978	642945	643480	31,9	0,54
las	601754	624856	628678	629184	31,2	0,53
grunty zadrzewione i zakrzewione	11321	15122	14268	14296	0,7	0,01
Grunty pod wodami powierzchniowymi	27441	27570	27529	27615	1,4	0,02
płynącymi	24559	24415	24559	24640	1,2	0,02
stojącymi	2882	3155	2971	2976	0,1	0,00
Grunty zabudowane i zurbanizowane	73114	73139	74306	75207	3,7	0,06
tereny:						
mieszkaniowe	7579	7374	7794	7967	0,4	0,01
przemysłowe	1972	2445	2670	2739	0,1	0,00
inne zabudowane	2983	4052	4533	4661	0,2	0,00
zurbanizowane niezabudowane	1193	744	790	692	0,0	0,00
rekreacyjno-wypoczynkowe	1532	1561	1505	1481	0,1	0,00
tereny komunikacyjne:						
drogi	49516	49175	49860	50557	2,5	0,04
kolejowe	5310	5421	5063	5079	0,3	0,00
inne	521	132	121	105	0,0	0,00
użytki kopalne	2508	2236	1971	1926	0,1	0,00
Użytki ekologiczne	635	1825	1826	1826	0,1	0,00
Nieuzytki	59066	54457	54235	54062	2,7	0,05
Tereny różne	5588	1818	1974	1077	0,1	0,00

^a Ludność według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

TABL. 2/10/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WEDŁUG
Stan w dniu 1 I

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Użytki rolne			
			razem	w tym		
				grunty orne	sady	łąki i pastwiska trwałe
w hekta						
1	WOJEWÓDZTWO	2018702	1215435	771371	4516	400240
	POWIATY					
2	Augustowski	165939	72326	41175	2	30409
3	Białostocki	297644	151777	85673	984	58472
4	Bielski	138509	102985	61135	374	38039
5	Grajewski	96762	65144	36056	210	26646
6	Hajnowski	162353	63979	37247	40	25468
7	Kolneński	94010	68171	42075	55	23732
8	Łomżyński	135459	96911	64917	327	28253
9	Moniecki	138179	82206	44956	144	35215
10	Sejneński	85517	41218	28598	125	11019
11	Siemiatycki	145946	87499	62828	245	21103
12	Sokólski	205450	137856	87676	1241	44812
13	Suwalski	130700	91273	66172	324	22238
14	Wysokomazowiecki	128891	98239	76575	325	18028
15	Zambrowski	73312	47508	30838	64	14267
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
16	Białystok	10213	2975	1630	24	1164
17	Łomża	3267	1860	914	25	847
18	Suwałki	6551	3508	2905	7	528

a Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

POWIATÓW W 2014 R.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty pod wodami powierz- chniowymi	Grunty zabudowane i zurbanizowane			Użytki ekologiczne	Nieużytki	Tereny różne	Lp.
		tereny		użytki kopalne				
		osiedlowe ^a	komuni- kacyjne					
rach								
643480	27615	17540	55741	1926	1826	54062	1077	1
78371	5785	691	3262	30	38	5418	18	2
121896	4171	3069	8771	414	20	7329	197	3
28909	409	741	4551	156	9	740	9	4
23160	1704	827	2386	65	62	3359	55	5
89092	1115	1176	4451	151	670	1687	32	6
21851	357	443	2245	64	65	811	3	7
31577	1210	655	3655	133	64	1162	93	8
30265	1253	451	3203	81	–	20687	33	9
36964	3715	308	1634	1	–	1670	7	10
51743	757	711	4227	191	62	721	35	11
55923	447	879	5796	359	–	4115	75	12
24290	5965	535	3178	30	831	4244	354	13
24125	391	719	3809	103	–	1480	25	14
22445	142	496	2217	92	5	401	6	15
1921	83	3664	1457	1	–	59	53	16
33	33	943	324	1	–	47	26	17
915	78	1233	575	54	–	132	56	18

TABL. 3/11/. GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIELEŚNE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w hektarach			
O G Ó Ł E M	43	60	60	89
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW				
Grunty rolne	28	50	42	72
W tym użytki rolne	17	30	17	39
klasy bonitacyjne:				
I–III	7	11	4	5
IV	6	16	13	28
V–VI	4	3	–	6
Grunty leśne	15	10	18	17
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA				
Na tereny:				
osiedlowe	19	33	27	31
przemysłowe	2	13	7	23
komunikacyjne	5	–	1	2
Pod użytki kopalne	9	8	8	19
Na inne cele	8	6	16	13

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 4/12/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w hektarach			
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2887	2855	2764	2759
zdewastowane	2772	2746	2659	2655
zdegradowane	115	109	105	104
Grunty zrekultywowane (w ciągu roku)	58	31	52	159
w tym na cele: rolnicze	7	9	21	119
leśne	49	20	2	15
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku)	8	6	50	105
w tym na cele: rolnicze	8	6	18	76
leśne	–	–	3	13

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5/13/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty wymagające rekultywacji w ha		
	ogółem	zdewastowane	zdegradowane
W O J E W Ó D Z T W O	2759	2655	104
POWIATY			
Augustowski	57	57	–
Białostocki	357	357	–
Bielski	345	345	–
Grajewski	113	113	–
Hajnowski	276	259	17
Kolneński	85	85	–
Łomżyński	194	194	–
Moniecki	206	206	–
Sejneński	14	14	–
Siemiatycki	182	182	–
Sokólski	534	534	–
Suwalski	152	152	–
Wysokomazowiecki	80	80	–
Zambrowski	75	75	–
MIASTO NA PRAWACH POWIATU			
Suwałki	87	–	87

TABL. 6/14/. POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty orne			Łąki i pastwiska			
		razem	w tym		razem	w tym		
			zdrenowane	nawadniane		zdrenowane	nawadniane	
		w hektarach						
W O J E W Ó D Z -	2005	359288	184631	180901	77	174657	29253	65508
T W O	2010	350508	185169	181424	90	165339	29670	61124
	2013	350750	185482	181737	89	165268	29686	61094
	2014	350637	185383	181637	89	165255	29689	61094
POWIATY								
Augustowski		28582	11643	11598	–	16938	2430	6468
Białostocki ^a		54217	25919	25590	–	28298	6114	10037
Bielski		40716	24055	23007	1	16661	3873	5518
Grajewski		16104	5651	5472	–	10453	700	5326
Hajnowski		22710	12110	11630	–	10599	2424	3024
Kolneński		11447	871	682	56	10576	546	7257
Łomżyński ^a		15008	6208	5675	21	8801	1209	3430
Moniecki		13956	2813	2732	12	11144	1247	4804
Sejneński		8091	2990	2990	–	5101	606	347
Siemiatycki		25180	17330	17200	–	7850	2275	2045
Sokólski		19703	2426	2388	–	17276	3117	5421
Suwalski ^a		13132	9132	8932	–	4000	1013	91
Wysokomazowiecki		53261	44840	44495	–	8421	2745	1695
Zambrowski		28533	19394	19246	–	9138	1390	5630

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku.

TABL. 7/15/. ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10	2012/13	2013/14	
				ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
W TONACH					
Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	95606	112402	104821	124729	122386
azotowe	52492	64738	69145	68193	66890
fosforowe	20541	24148	17891	25195	24776
potasowe	22573	23517	17785	31340	30721
Nawozy wapniowe ^b	65863	15252	8480	22845	21618
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg					
Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	87,1	105,0	97,6	115,7	115,1
azotowe	47,8	60,5	64,4	63,3	62,9
fosforowe	18,7	22,5	16,6	23,4	23,3
potasowe	20,6	22,0	16,6	29,1	28,9
Nawozy wapniowe ^b	60,0	14,2	7,9	21,2	20,3

a Łącznie z wieloskładnikowymi. *b* Przeważnie w postaci wapna palonego, łącznie z wapnem defekacyjnym.

TABL. 8/16/. ZASOBNOŚĆ GLEB W PRZYSWAJALNE MAKROELEMENTY W LATACH 2011–2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przebadanych próbek w szt.	Bardzo niska	Niska	Średnia	Wysoka	Bardzo wysoka
		w % badanych próbek				
Fosfor	51404	14	30	25	14	17
Potas	51404	27	36	24	8	5
Magnez	51404	9	15	29	22	25

Źródło: dane Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

TABL. 9/17/. POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RZYSK I NIEUŻYTKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Liczba pożarów:				
upraw rolnych, łąk, rzysk	275	68	78	108
nieużytków	298	234	151	254
Powierzchnia – w ha – objęta pożarami:				
upraw rolnych, łąk, rzysk	229	41	43	163
nieużytków	232	130	72	262

a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto informacje dotyczące: zasobów wodnych i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków, a także stanu czystości wód powierzchniowych (rzek i jezior).

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Przyrost zasobów wód podziemnych jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studziennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne” – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Dane o **recyrkulacji wody w przemyśle** dotyczą zakładów przemysłowych wyposażonych w zamknięte obiegi wody oraz ilościowego udziału wody ujętej w obiegach zamkniętych w ogólnym zużyciu wody na cele produkcyjne.

Przez **obieg zamknięty** rozumie się układ, w którym woda raz użyta nie jest odprowadzana do odbiornika, lecz zwracana do punktu bezpośredniego podawania wody do obiegu celem powtórnych rotacji i wykorzystania.

Wskaźnik ujęcia pobieranej wody w obiegi zamknięte obliczono dzieląc ilość wody pobieranej w ciągu roku na uzupełnienie obiegów zamkniętych z tytułu strat wody (bezzwrotnych i w sieci – np. zrzutów wód zanieczyszczonych dla odświeżenia obiegu zamkniętego) przez ilość wody zużytej w ciągu roku na cele produkcyjne. Wyrażona w procentach wartość tego wskaźnika może być zawarta w granicach od zera (obieg otwarty) do 100 (wartość teoretyczna w warunkach całkowitego zamknięcia obiegów i braku uzupełniającego poboru wody). Z uwagi na to, że część zakładów pobierających wodę i odprowadzających ścieki nie posiadała urządzeń pomiarowych, bądź też nie dokonywała pomiarów z wystarczającą częstotliwością, dane pochodzące z tych zakładów były ustalane pośrednio – na podstawie wydajności pomp, ilości wody zużytej na jednostkę produkcji itp., a zatem są to dane szacunkowe.

Dane o **ludności korzystającej w miastach z wodociągów i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągów przez źródła podwórzowe i uliczne, a z kanalizacji przez wpusty kanalizacyjne.

Informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą przewodów ulicznych bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Zródło uliczne jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostały ujęte w „Przemysłe” obejmującym sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzonych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** (umownie czyste) uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- 1) są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczenia;
- 2) ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia;
- 3) temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do:
 - jezior oraz ich dopływów nie przekracza $+26^{\circ}\text{C}$ albo naturalnej temperatury wody w przypadku gdy jest ona wyższa niż $+26^{\circ}\text{C}$,
 - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza $+35^{\circ}\text{C}$.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczonych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Dwustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz przez zbiorczą kanalizację wojewódzkich zakładów usług wodnych, spółdzielnie mieszkaniowe, kółka rolnicze i zakłady pracy (przemysłowe, rolnicze, budowlane itp. obsługujące domy mieszkalne). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Komunalne oczyszczalnie ścieków obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (pryzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych siecią kanalizacyjną** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, mechaniczno-biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) jest to liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby. W Polsce przyjęto ładunek BZT₅ pochodzący od jednego mieszkańca równy 60 g O₂/dobę.

Biochemiczne zużycie tlenu (BZT₅) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni (procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni) w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych.

Chemiczne zużycie tlenu (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszane substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

W procesach oczyszczania ścieków wytwarzają się **osady ściekowe**. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbiornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku wyposażenia miasta w kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o klasyfikacji miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decydowała przewaga ilości ścieków oczyszczanych mechanicznie, biologicznie lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

Podstawą **oceny stanu wód** jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 X 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2014 poz. 1482). Rozporządzenie określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych. Stan jednolitych części wód naturalnych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego z wynikami stanu chemicznego. Stan wód sztucznych i silnie zmienionych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji potencjału ekologicznego z wynikami stanu chemicznego. W zależności od wyników oceny stanu ekologicznego / potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, ocena końcowa klasyfikuje jednolitą część wód do dobrego lub złego stanu wód. Aby stan wód uznano za dobry musi być spełniony warunek, iż oceniony stan/potencjał ekologiczny jest dobry lub powyżej dobrego oraz stan chemiczny oceniono jako dobry.

Stan ekologiczny jest definiowany jako bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Dla wód sztucznych lub silnie zmienionych (wody te zostały tak przekształcone przez człowieka, że niemożliwe jest przywrócenie im stanu naturalnego) określa się **potencjał ekologiczny**. Klasyfikuje się go na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Stan chemiczny wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.

TABL. 1/19/ ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w hektometrach sześciennych			
O G Ó Ł E M	658,7	668,0	679,8	683,1
z utworów geologicznych:				
czwartorzędowych	640,3	649,7	661,5	664,8
trzeciorzędowych	18,0	17,9	17,9	17,9
kredowych	0,3	0,3	0,3	0,3
starszych	0,1	0,1	0,1	0,1
Przyrost zasobów w stosunku do poprzedniego roku	1,5	2,8	3,1	3,3

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 2/20/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	92,7	92,9	96,6	98,5	100,0	100,0	100,0	100,0
na cele:								
Produkcyjne ^a	14,0	12,7	11,9	12,6	15,1	13,7	12,3	12,7
w tym wody: powierzchniowe	1,8	1,1	0,7	0,5	2,0	1,2	0,8	0,5
podziemne	11,5	11,6	11,2	12,0	12,4	12,5	11,6	12,2
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	22,2	21,2	25,6	26,2	24,0	22,8	26,5	26,6
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	56,5	59,0	59,1	59,8	60,9	63,5	61,2	60,7
wody: powierzchniowe	7,6	8,4	8,5	7,5	8,2	9,1	8,8	7,6
podziemne	48,9	50,5	50,6	52,3	52,7	54,4	52,4	53,1

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 3/21/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Na cele						
			produkcyjne ^a			nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
	w dam ³	na 1 km ² w dam ³	razem	w tym wody			razem	wody	
				powierzchniowe	podziemne	powierzchniowe		podziemne	
w dekametrach sześciennych									
W O J E W Ó D Z -	92729	4,6	13973	1845	11476	22237	56519	7632	48887
T W O	92888	4,6	12706	1091	11615	21224	58958	8430	50527
2013	96648	4,8	11905	735	11170	25623	59120	8516	50604
2014	98501	4,9	12554	524	12030	26165	59782	7515	52267
POWIATY									
Augustowski	3586	2,2	45	–	45	148	3393	–	3393
Białostocki	29790	10,0	410	–	410	7556	21824	7515	14309
Bielski	4739	3,4	1458	–	1458	517	2764	–	2764
Grajewski	5093	5,3	959	–	959	1646	2488	–	2488
Hajnowski	2400	1,5	309	–	309	45	2046	–	2046
Kolneński	1986	2,1	398	–	398	118	1470	–	1470
Łomżyński	3916	2,9	646	–	646	657	2613	–	2613
Moniecki	15520	11,2	389	–	389	12817	2314	–	2314
Sejneński	1320	1,5	176	–	176	6	1138	–	1138
Siemiatycki	2965	2,0	639	–	639	–	2326	–	2326
Sokólski	3735	1,8	677	–	677	75	2983	–	2983
Suwalski	2034	1,6	59	–	59	3	1972	–	1972
Wysokomazowiecki	6101	4,7	1759	–	1759	–	4342	–	4342
Zambrowski	5610	7,7	432	–	432	2577	2601	–	2601
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	1785	17,5	1785	–	1785	–	–	–	–
Łomża	3644	110,4	1148	524	624	–	2496	–	2496
Suwałki	4279	64,8	1265	–	1265	–	3014	–	3014

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 4/22/. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM	80,6	79,4	82,8	85,5	100,0	100,0	100,0	100,0
Przemysł	14,5	12,8	12,2	13,0	18,0	16,1	14,7	15,2
Rolnictwo i leśnictwo ^a	22,2	21,2	25,6	26,2	27,6	26,7	30,9	30,6
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	43,9	45,4	45,0	46,4	54,4	57,2	54,4	54,2

a Woda zużyta do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. *b* Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 5/23/. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W MIASTACH W 2014 R.

MIASTA	Ogółem	Na cele							na 1 miesz- kańca w m ³
		przemysłowe ^a					eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
		razem	z liczby razem			z zakupu	razem	w tym gospodarstwa domowe	
			do produkcji						
			z ujęć własnych zakładu	z sieci wodociąg- owej					
w dekametrach sześciennych									
OGÓŁEM	38415,7	11199,0	9587,0	185,0	571,0	27216,7	21212,4	32,2	
w tym o decydują- cym zużyciu wody:									
Białystok	14703,2	1934,0	1642,0	51,0	163,0	12769,2	9668,9	32,7	
Suwałki	3580,4	1217,0	1082,0	2,0	42,0	2363,4	1832,8	26,4	
Łomża	3506,4	1245,0	1067,0	92,0	99,0	2261,4	1693,3	27,0	
Wysokie Mazowieckie	2048,2	1562,0	1398,0	–	164,0	486,2	463,0	48,6	
Bielsk Podlaski	1946,2	1115,0	1095,0	–	–	831,2	668,9	25,5	
Grajewo	1449,1	760,0	676,0	–	–	689,1	585,4	26,3	
Zambrów	1174,6	426,0	426,0	–	–	748,6	648,7	29,1	
Siemiatycze	1124,4	620,0	524,0	5,0	5,0	504,4	445,6	30,3	
Augustów	1109,4	86,0	2,0	23,0	54,0	1023,4	730,8	24,0	
Hajnówka	1047,9	291,0	186,0	–	–	756,9	600,2	28,0	
Sokolka	945,6	175,0	155,0	–	–	770,6	454,1	24,3	
Mońki	707,3	370,0	341,0	–	24,0	337,3	212,4	20,7	
Kolno	694,3	398,0	374,0	–	–	296,3	236,1	22,3	
Łapy	509,9	129,0	77,0	–	1,0	380,9	345,5	21,8	

a Poza rolnictwem i leśnictwem. *b* Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 6/24/. ZUŻYCIE WODY W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH I ICH WYPOSAŻENIE W ZAMKNIĘTE OBIEGI WODY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Zużycie wody na cele produkcyjne w hm ³	12,6	11,0	10,4	11,5
w tym w obiegach zamkniętych w %	11,1	9,5	9,4	10,8
Zakłady wyposażone w obiegi zamknięte: według wskaźnika ujęcia w obiegi zużywanej wody:				
10,0% i mniej	27	25	27	25
10,1–50,0	7	7	8	5
50,1–90,0	4	4	2	1
90,1–99,0	1	–	1	1
99,1% i więcej	–	–	–	1
w % zakładów ogółem ^a	49,4	56,9	52,1	43,4

^a Zużywających wodę do produkcji.

TABL. 7/25/. GOSPODAROWANIE WODĄ W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód wody						Rozchód wody				
	ogółem	z ujęć własnych				z zakupu	zużycie na potrzeby własne			sprzedaż	
		razem	po-wierz-chniowych	pod-ziemnych	z od-wadnia-nia za-kładów górni-czych oraz obiektów bu-dowlanych		razem	w tym do produkcji			
								razem	w tym z sieci wodociągowej		
w hektometrach sześciennych											
OGÓŁEM	2005	15,5	14,0	1,8	11,5	0,7	1,5	14,5	12,6	0,8	0,9
	2010	13,4	12,7	1,1	11,6	–	0,7	12,8	11,0	0,5	0,5
	2013	12,5	11,9	0,7	11,2	–	0,6	12,2	10,4	0,2	0,3
	2014	13,3	12,6	0,5	12,0	–	0,7	13,0	11,5	0,3	0,3
Górnictwo i wydobywanie		0,3	0,3	–	0,3	–	–	0,3	0,3	–	–
Przetwórstwo przemysłowe		11,2	10,6	0,5	10,1	–	0,6	10,9	10,0	0,3	0,2
w tym:											
produkcja artykułów spożywczych		8,1	7,7	0,5	7,2	–	0,4	8,0	7,4	0,2	0,0
produkcja napojów		1,5	1,5	–	1,5	–	0,0	1,5	1,5	0,0	0,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		0,2	0,2	–	0,2	–	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...		1,1	1,0	–	1,0	–	0,1	1,1	1,0	0,0	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		0,4	0,3	–	0,3	–	0,1	0,4	–	–	0,0
Pozostałe sekcje		0,2	0,2	–	0,2	–	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0

TABL. 8/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napełnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
				w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³
WOJEWÓDZTWO							
..... 2005	15463	1417	22237	4138	0,3	18099	12,8
..... 2010	11821	1471	21224	1062	0,1	20162	13,7
..... 2013	10495	1548	25623	1154	0,1	24469	15,8
..... 2014	8564	1579	26345	1279	0,1	25066	15,9
wieś	8564	1579	26345	1279	0,1	25066	15,9
POWIAT AUGUSTOWSKI	987	–	148	148	0,1	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	143	–	22	22	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Augustów.....	187	–	28	28	0,1	–	–
Bargłów Kościelny	211	–	31	31	0,1	–	–
Nowinka	221	–	33	33	0,1	–	–
Płaska	54	–	8	8	0,1	–	–
Sztabin.....	171	–	26	26	0,2	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI	2116	510	7556	318	0,2	7238	14,2
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	37	–	6	6	0,2	–	–
Łapy	21	–	3	3	0,1	–	–
Michałowó	190	55	529	29	0,2	500	9,1
Supraśl	–	136	2087	–	–	2087	15,3
Tykocin	475	–	71	71	0,1	–	–
Wasilków	246	–	37	37	0,2	–	–
Zabłudów	40	–	6	6	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	1067	–	160	160	0,1	–	–
Gródek	–	102	2485	–	–	2485	24,4
Juchnowiec Kościelny	40	–	6	6	0,2	–	–
Poświętne	–	186	1932	–	–	1932	10,4
Turośń Kościelna	–	31	234	–	–	234	7,5
POWIAT BIELSKI	1555	35	517	232	0,1	285	8,1
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	684	–	103	103	0,2	–	–
Boćki	277	35	326	41	0,1	285	8,1
Brańsk	135	–	20	20	0,1	–	–
Orla	246	–	36	36	0,1	–	–
Rudka	173	–	26	26	0,2	–	–
Wyszki	40	–	6	6	0,2	–	–

^a Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.

TABL. 8/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napełnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
			w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³	
POWIAT GRAJEWSKI	430	95	1646	64	0,1	1582	16,7
Gmina miejsko-wiejska							
Rajgród	350	70	802	52	0,1	750	10,7
Gminy wiejskie							
Grajewo	80	–	12	12	0,2	–	–
Wąsosz	–	25	832	–	–	832	33,3
POWIAT HAJNOWSKI	304	–	45	45	0,1	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczelce	132	–	20	20	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Czyże	20	–	3	3	0,2	–	–
Dubicze Cerkiewne	49	–	7	7	0,1	–	–
Narew	34	–	5	5	0,1	–	–
Narewka	69	–	10	10	0,1	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	805	–	118	118	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Kolno	225	–	34	34	0,2	–	–
Turośl	580	–	84	84	0,1	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	1200	51	837	180	0,2	657	12,9
Gminy wiejskie							
Łomża	1200	–	180	180	0,2	–	–
Przytuły	–	51	657	–	–	657	12,9
POWIAT MONIECKI	602	764	12817	90	0,1	12727	16,7
Gminy miejsko-wiejskie							
Knyszyn	115	569	8154	17	0,1	8137	14,3
Mońki	60	–	9	9	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Jaświły	48	–	7	7	0,1	–	–
Krypno	379	195	4647	57	0,2	4590	23,5
POWIAT SEJNEŃSKI	46	–	6	6	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Giby	23	–	3	3	0,1	–	–
Sejny	23	–	3	3	0,1	–	–

^a Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.

TABL. 8/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napełnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
				w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³
POWIAT SOKÓLSKI	497	–	75	75	0,2	–	–
Gminy miejsko-wiejskie							
Sokółka	92	–	14	14	0,2	–	–
Suchowola	342	–	52	52	0,2	–	–
Gmina wiejska							
Korycin	63	–	9	9	0,1	–	–
POWIAT SUWAŁSKI	22	–	3	3	0,1	–	–
Gmina wiejska							
Jeleniewo	22	–	3	3	0,1	–	–
POWIAT ZAMBROWSKI	–	124	2577	–	–	2577	20,8
Gmina wiejska							
Zambrów	–	124	2577	–	–	2577	20,8

^a Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.

TABL. 9/27/. MELIORACJE PODSTAWOWE
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Rzeki i kanały – długość w km	4206	4243	4353	4366
w tym rzeki uregulowane	3010	3017	3038	3037
Wały:				
długość w km	31	31	31	31
obszar chroniony w tys. ha	7,7	7,7	7,7	7,7
Pojemność użytkowa zbiorników wodnych w dam ³ ...	79085	59509	59509	59543
Stacje pomp odwadniających:				
w sztukach	14	14	14	14
obszar oddziaływania w tys. ha	18,8	18,8	18,8	18,8

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

**TABL. 10/28/. MELIORACJE PODSTAWOWE WYMAGAJĄCE ODBUDOWY
LUB MODERNIZACJI**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Melioracje podstawowe:				
rzeki w km	546	862	847	847
wały w km	2	18	18	18
stacje pomp:				
w sztukach	1	5	5	5
wydajność w l/s	8338	8338	8338
Powierzchnia użytków rolnych z urządzeniami wymagającymi odbudowy lub modernizacji w tys. ha	67,7	85,3	85,3	85,3
grunty orne	8,5	12,2	12,2	12,2
użytki zielone	59,2	73,2	73,1	73,1

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

**TABL. 11/29/. MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH WYPOSAŻONYCH W SIEĆ WODOCIĄGOWĄ
I KANALIZACYJNĄ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem – miasta wyposażone w sieć	
		wodociągową	kanalizacyjną
Miasta	2005	36	36
	2010	39	39
	2013	40	40
	2014	40	40
Ludność w miastach:			
	w tysiącach		
	2005	710,8	710,8
	2010	724,8	724,8
	2013	721,8	721,8
	2014	720,9	720,9
w % ogółu ludności miast			
	2005	100,0	100,0
	2010	100,0	100,0
	2013	100,0	100,0
	2014	100,0	100,0

TABL. 12/30/. LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem – ludność korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach		w % ogółu ludności miast		
WOJEWÓDZTWO 2005	710,0	680,0	620,8	95,8	87,4
2010	724,8	695,3	645,3	95,9	89,1
2013	721,8	693,8	652,2	96,1	90,4
2014	720,9	696,4	656,7	96,6	91,1
POWIAT AUGUSTOWSKI					
Augustów	30,5	28,4	27,6	93,0	90,5
Lipsk	2,4	2,3	2,0	95,1	81,5
POWIAT BIAŁOSTOCKI					
Choroszcz	5,8	5,2	4,3	90,9	74,7
Czarna Białostocka	9,6	9,4	7,5	97,9	78,5
Łapy	15,9	15,7	14,8	98,7	93,4
Michałowó	3,2	3,1	3,1	99,7	99,7
Supraśl	4,6	4,4	4,3	95,9	92,0
Suraż	1,0	1,0	0,7	100,0	69,3
Tykocin	2,0	2,0	1,4	99,9	68,8
Wasilków	10,7	10,7	10,2	99,9	95,9
Zabłudów	2,5	2,1	1,9	82,0	76,2
POWIAT BIELSKI					
Bielsk Podlaski	26,3	25,2	21,0	96,1	80,1
Brańsk	3,9	3,8	3,6	99,5	92,0
POWIAT GRAJEWSKI					
Grajewo	22,2	21,7	18,8	97,4	84,4
Rajgród	1,6	1,1	1,0	68,1	62,3
Szczuczyn	3,4	3,2	1,4	93,0	41,8
POWIAT HAJNOWSKI					
Hajnówka	21,4	20,7	18,6	96,7	87,0
Kleszczele	1,3	1,3	0,8	97,1	60,8
POWIAT KOLNEŃSKI					
Kolno	10,6	10,6	9,2	99,9	87,0
Stawiski	2,3	2,0	2,0	85,5	84,1
POWIAT ŁOMŻYŃSKI					
Jedwabne	1,7	1,3	1,2	80,6	70,6
Nowogród	2,2	2,0	1,8	93,5	83,5
POWIAT MONIECKI					
Goniądz	1,9	1,7	1,4	91,0	73,7
Knyszyn	2,9	2,8	2,5	99,5	88,5
Mońki	10,3	9,8	9,3	95,7	90,9
POWIAT SEJNEŃSKI					
Sejny	5,6	5,6	4,3	98,8	75,9

TABL. 12/30/. LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem – ludność korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach		w % ogółu ludności miast		
POWIAT SIEMIATYCKI					
Drohiczyn	2,1	2,0	1,3	92,9	60,6
Siemiatycze	14,7	13,9	11,7	94,3	79,5
POWIAT SOKÓLSKI					
Dąbrowa Białostocka	5,8	5,6	5,0	96,8	86,7
Krynki	2,5	2,1	1,7	85,4	68,0
Sokółka	18,7	18,2	15,7	97,2	83,7
Suchowola	2,2	2,2	1,8	97,9	78,4
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI					
Ciechanowiec	4,8	4,2	3,0	86,5	62,9
Szepietowo	2,3	2,1	1,7	89,8	74,4
Wysokie Mazowieckie	9,5	9,3	9,1	97,9	96,1
Czyżew	2,6	2,5	2,1	94,2	78,1
POWIAT ZAMBROWSKI					
Zambrów	22,3	21,9	20,8	98,3	93,2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	295,5	287,6	283,7	97,3	96,0
Łomża	62,8	61,0	58,9	97,2	93,8
Suwałki	69,3	66,7	65,5	96,2	94,5

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
WOJEWÓDZTWO 2005	11006,4	2030,3	164313	56415	177	35359,3	29,4
2010	12321,5	2556,9	179019	74479	131	37020,1	30,7
2013	13078,0	3166,4	187969	84532	107	37505,2	31,3
2014	13260,0	3332,2	190504	87220	97	38308,0	32,1
miasta	1928,4	1721,7	73389	61928	57	21212,4	29,4
wieś	11331,6	1610,5	117115	25292	40	17095,6	36,2
POWIAT AUGUSTOWSKI	1036,3	241,0	10531	5420	1	2028,6	34,1
miasta	96,3	98,4	4668	4408	1	785,1	23,8
wieś	940,0	142,6	5863	1012	–	1243,5	46,9
Gmina miejska							
Augustów	80,7	88,6	4233	4131	1	730,8	23,9

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT AUGUSTOWSKI (dok.)							
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	143,5	9,8	936	277	–	123,6	23,0
miasto	15,6	9,8	435	277	–	54,3	22,4
wieś	127,9	–	501	–	–	69,3	23,4
Gminy wiejskie							
Augustów	225,9	43,2	1276	179	–	440,8	63,4
Bargłów Kościelny	224,1	9,4	1297	162	–	361,9	63,0
Nowinka	96,7	82,1	855	428	–	66,6	22,5
Płaska	73,9	–	911	–	–	56,9	21,6
Sztabin	191,5	7,9	1023	243	–	248,0	47,2
POWIAT BIAŁOSTOCKI	1617,1	781,1	32093	17133	11	3809,9	26,2
miasta	244,2	237,4	9204	7952	3	1491,2	27,0
wieś	1372,9	543,7	22889	9181	8	2318,7	25,8
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	165,8	45,7	2895	1041	–	389,1	26,7
miasto	35,1	26,3	858	585	–	169,3	29,3
wieś	130,7	19,4	2037	456	–	219,8	25,1
Czarna Białostocka	95,8	50,5	1736	1066	–	261,0	22,3
miasto	40,4	37,6	1131	873	–	206,8	21,4
wieś	55,4	12,9	605	193	–	54,2	26,0
Łapy	114,8	113,8	4239	3008	–	527,4	23,5
miasto	49,4	59,1	2270	2185	–	345,5	21,6
wieś	65,4	54,7	1969	823	–	181,9	28,1
Michałowó	197,3	39,8	2387	900	1	174,4	25,0
miasto	29,2	18,6	686	686	1	114,0	36,1
wieś	168,1	21,2	1701	214	–	60,4	15,8
Supraśl	83,7	89,4	3482	2895	–	314,3	21,8
miasto	22,0	22,5	1093	1023	–	129,2	27,7
wieś	61,7	66,9	2389	1872	–	185,1	19,0
Suraż	38,6	16,0	698	229	–	75,2	36,8
miasto	12,2	16,0	332	229	–	29,6	29,5
wieś	26,4	–	366	–	–	45,6	43,9
Tykocin	103,7	10,9	1419	290	2	308,5	48,2
miasto	9,9	9,9	479	282	2	92,0	45,8
wieś	93,8	1,0	940	8	–	216,5	49,2
Wasilków	75,1	69,0	3030	2594	–	448,1	29,3
miasto	28,2	32,6	1837	1611	–	310,3	29,3
wieś	46,9	36,4	1193	983	–	137,8	29,2
Zabłudów	161,5	19,3	1867	535	4	245,1	26,7
miasto	17,8	14,8	518	478	–	94,5	38,0
wieś	143,7	4,5	1349	57	4	150,6	22,5

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszka- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	131,6	66,5	2425	1086	–	227,9	26,1
Gródek	55,2	26,9	1186	652	4	86,7	15,7
Juchnowiec Kościelny	172,0	115,3	3691	1936	–	377,8	24,5
Poświętne	77,1	66,3	829	435	–	134,6	37,2
Turośń Kościelna	114,7	51,7	1826	466	–	204,8	34,2
Zawady	30,2	–	383	–	–	35,0	12,3
POWIAT BIELSKI	772,6	202,6	14570	5285	5	1824,9	31,8
miasta	109,5	106,2	4811	3593	1	779,5	25,9
wieś	663,1	96,4	9759	1692	4	1045,4	38,4
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	90,3	86,1	3909	2743	1	668,9	25,5
Brańsk	19,2	20,1	902	850	–	110,6	28,6
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	192,3	29,6	3242	472	–	200,0	28,4
Boćki	134,8	10,3	1404	363	–	206,6	44,7
Brańsk	136,0	2,2	1773	41	–	299,0	49,2
Orla	42,1	10,2	1538	262	1	69,1	23,7
Rudka	30,0	33,9	478	440	–	43,0	21,8
Wyszki	127,9	10,2	1324	114	3	227,7	49,1
POWIAT GRAJEWSKI	610,3	102,8	6885	2869	8	1469,4	30,1
miasta	76,5	64,2	2699	2038	7	718,3	26,3
wieś	533,8	38,6	4186	831	1	751,1	34,9
Gmina miejska							
Grajewo	48,6	43,1	1952	1577	7	585,4	26,4
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	119,6	12,6	736	293	–	149,0	27,5
miasto	16,6	12,0	297	267	–	44,0	27,2
wieś	103,0	0,6	439	26	–	105,0	27,7
Szczuczyn	81,0	9,8	1047	201	1	216,1	33,9
miasto	11,3	9,1	450	194	–	88,9	25,5
wieś	69,7	0,7	597	7	1	127,2	44,1
Gminy wiejskie							
Grajewo	197,7	1,0	1257	5	–	245,1	40,7
Radziłów	101,1	25,1	1083	424	–	169,0	34,2
Wąsosz	62,3	11,2	810	369	–	104,8	27,1

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszka- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT HAJNOWSKI	734,1	272,2	14460	7059	6	1140,0	25,2
miasta	100,2	90,7	4549	3725	4	631,7	27,7
wieś	633,9	181,5	9911	3334	2	508,3	22,7
Gmina miejska							
Hajnówka	86,4	78,8	4064	3517	3	600,2	28,0
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	59,7	16,1	1243	236	1	47,9	17,7
miasto	13,8	11,9	485	208	1	31,5	23,6
wieś	45,9	4,2	758	28	–	16,4	12,0
Gminy wiejskie							
Białowieża	30,6	38,8	948	705	–	61,4	26,7
Czeremcha	73,5	23,6	1283	372	2	56,3	16,6
Czyże	69,3	9,1	909	112	–	59,0	26,5
Dubicze Cerkiewne	71,8	11,2	916	143	–	44,6	27,3
Hajnówka	104,5	21,7	1594	638	–	66,4	16,8
Narew	120,1	19,8	1591	347	–	98,0	26,4
Narewka	118,2	53,1	1912	989	–	106,2	27,9
POWIAT KOLNEŃSKI	547,1	59,1	5876	1594	9	996,0	25,3
miasta	38,1	46,7	1484	1314	6	287,9	22,3
wieś	509,0	12,4	4392	280	3	708,1	26,7
Gmina miejska							
Kolno	26,6	36,7	1169	982	2	236,1	22,4
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	95,9	10,0	1056	332	6	258,0	40,5
miasto	11,5	10,0	315	332	4	51,8	22,0
wieś	84,4	–	741	–	2	206,2	51,4
Gminy wiejskie							
Grabowo	82,4	5,3	670	82	–	132,5	36,8
Kolno	166,9	–	1555	–	1	237,7	27,0
Mały Płock	103,2	1,2	971	28	–	99,1	20,0
Turośl	72,1	5,9	455	170	–	32,6	6,3
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	898,4	82,1	11792	2328	1	1652,2	31,9
miasta	29,1	14,6	887	464	–	110,6	28,5
wieś	869,3	67,5	10905	1864	1	1541,6	32,2
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	70,9	8,1	705	330	–	72,1	13,1
miasto	15,1	8,1	378	330	–	46,7	27,4
wieś	55,8	–	327	–	–	25,4	6,6
Nowogród	53,0	6,5	1033	134	–	160,1	38,9
miasto	14,0	6,5	509	134	–	63,9	29,4
wieś	39,0	–	524	–	–	96,2	49,4

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	150,3	24,4	3153	656	–	425,4	39,5
Miastkowo	87,5	–	994	–	–	142,1	32,7
Piątnica	161,6	22,9	2564	672	–	305,0	28,4
Przytuły	60,9	–	472	–	–	65,5	30,1
Śniadowo	128,3	6,0	1350	250	1	270,0	48,7
Wizna	72,3	14,2	797	286	–	150,6	35,7
Zbójna	113,6	–	724	–	–	61,4	14,1
POWIAT MONIECKI	727,5	183,6	7944	3524	9	1448,4	34,6
miasta	62,6	77,6	2287	1907	6	409,7	27,3
wieś	664,9	106,0	5657	1617	3	1038,7	38,7
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	70,3	18,2	1074	397	2	264,9	52,1
miasto	12,0	15,8	455	391	2	118,3	62,9
wieś	58,3	2,4	619	6	–	146,6	45,7
Knyszyn	74,2	20,9	1251	747	7	135,0	27,7
miasto	15,5	20,1	805	717	4	79,0	27,8
wieś	58,7	0,8	446	30	3	56,0	27,5
Mońki	176,3	41,7	1858	799	–	392,3	25,7
miasto	35,1	41,7	1027	799	–	212,4	20,6
wieś	141,2	–	831	–	–	179,9	36,1
Gminy wiejskie							
Jasionówka	87,7	4,9	631	189	–	73,1	25,0
Jaświły	142,3	29,9	1208	445	–	218,7	42,3
Krypno	101,1	44,8	1042	574	–	236,6	58,2
Trzcianne	75,6	23,2	880	373	–	127,8	28,5
POWIAT SEJNEŃSKI	480,5	21,4	3540	841	11	696,5	33,5
miasta	14,0	11,4	770	482	6	130,6	23,2
wieś	466,5	10,0	2770	359	5	565,9	37,3
Gmina miejska							
Sejny	14,0	11,4	770	482	6	130,6	23,2
Gminy wiejskie							
Giby	68,3	–	504	–	–	80,0	27,7
Krasnopol	55,9	–	419	–	3	52,9	13,6
Puńsk	167,8	10,0	1039	359	2	289,4	67,7
Sejny	174,5	–	808	–	–	143,6	34,8
POWIAT SIEMIATYCKI	861,7	105,1	11477	2391	3	1571,8	33,6
miasta	74,5	70,2	2706	1716	–	511,6	30,3
wieś	787,2	34,9	8771	675	3	1060,2	35,5
Gmina miejska							
Siemiatycze	50,1	51,6	2074	1351	–	445,6	30,2
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	139,9	19,3	1822	375	–	271,6	40,7
miasto	24,4	18,6	632	365	–	66,0	31,0
wieś	115,5	0,7	1190	10	–	205,6	45,2

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	80,2	7,1	702	134	–	123,2	42,3
Grodzisk	113,3	8,2	1164	211	–	203,1	45,6
Mielnik	83,0	–	1124	–	2	58,9	23,1
Milejczyce	83,9	–	875	–	–	66,5	34,3
Nurzec-Stacja	95,8	10,2	1234	240	1	67,9	16,1
Perlejewo	92,6	–	824	0	–	163,8	54,9
Siemiatycze	122,9	8,7	1658	80	–	171,2	27,5
POWIAT SOKÓLSKI	1395,6	170,3	13935	4991	6	1851,7	26,4
miasta	158,3	111,8	4624	3802	6	784,3	26,7
wieś	1237,3	58,5	9311	1189	–	1067,4	26,1
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	252,5	24,6	2182	759	–	371,2	30,7
miasto	24,1	22,8	778	734	–	183,2	31,3
wieś	228,4	1,8	1404	25	–	188,0	30,1
Krynki	65,0	20,7	1011	451	–	69,0	21,0
miasto	33,4	20,7	586	451	–	61,0	24,3
wieś	31,6	–	425	–	–	8,0	10,3
Sokolka	174,8	41,3	3870	2065	6	541,9	20,6
miasto	61,8	41,3	2567	2065	6	454,1	24,2
wieś	113,0	–	1303	–	–	87,8	11,6
Suchowola	238,0	31,7	1941	617	–	271,3	38,1
miasto	39,0	27,0	693	552	–	86,0	38,2
wieś	199,0	4,7	1248	65	–	185,3	38,0
Gminy wiejskie							
Janów	109,7	8,2	905	206	–	164,1	38,3
Korycin	117,4	7,7	800	124	–	133,2	39,3
Kuźnica	118,5	11,6	959	339	–	79,8	19,0
Nowy Dwór	109,7	11,0	721	151	–	93,3	33,4
Sidra	131,9	9,1	866	167	–	73,9	20,5
Szudziałowo	78,1	4,4	680	112	–	54,0	17,1
POWIAT SUWAŁSKI	1250,4	244,4	7677	1988	5	1434,7	40,0
wieś	1250,4	244,4	7677	1988	5	1434,7	40,0
Gminy wiejskie							
Bakałarzewo	123,9	57,6	463	81	–	118,6	38,1
Filipów	144,4	14,9	871	148	2	166,8	37,2
Jeleniewo	150,6	31,1	810	164	–	112,5	35,9
Przerośl	115,7	8,0	652	132	–	106,0	34,9
Raczki	160,0	18,2	1109	500	1	266,0	44,0
Rutka-Tartak	81,1	10,8	538	99	–	113,4	47,4
Suwałki	234,6	83,0	1829	623	–	201,0	27,4
Szypłiszki	97,2	9,3	891	108	–	232,3	58,8
Wiżajny	142,9	11,5	514	133	2	118,1	48,6

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	1026,9	109,6	13698	3632	9	3421,7	58,4
miasta	94,3	77,9	3899	3131	4	728,2	37,8
wieś	932,6	31,7	9799	501	5	2693,5	68,4
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	29,1	28,4	1411	1213	–	463,0	48,7
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	134,1	18,9	2450	832	5	350,4	38,8
miasto	28,6	18,9	1246	832	4	123,1	25,4
wieś	105,5	–	1204	–	1	227,3	54,1
Czyżew	140,1	24,4	1695	651	–	370,9	56,8
miasto	23,1	20,0	703	602	–	68,4	26,0
wieś	117,0	4,4	992	49	–	302,5	77,7
Szepietowo	117,7	13,4	1706	509	–	484,8	67,3
miasto	13,5	10,6	539	484	–	73,7	32,3
wieś	104,2	2,8	1167	25	–	411,1	83,6
Gminy wiejskie							
Klukowo	93,0	2,8	1094	63	–	252,6	55,7
Kobylin-Borzymy	80,8	–	818	–	4	248,3	73,6
Kulesze Kościelne	70,8	–	758	–	–	273,3	85,3
Nowe Piekuty	66,1	–	860	–	–	272,4	67,0
Sokoły	115,8	21,7	1567	364	–	326,8	56,2
Wysokie Mazowieckie	179,4	–	1339	–	–	379,2	70,9
POWIAT ZAMBROWSKI	522,6	95,8	6589	2014	–	1767,2	39,7
miasta	51,9	53,5	1364	1245	–	648,7	29,0
wieś	470,7	42,3	5225	769	–	1118,5	50,5
Gmina miejska							
Zambrów	51,9	53,5	1364	1245	–	648,7	29,0
Gminy wiejskie							
Kołaki Kościelne	53,9	–	625	–	–	141,6	58,8
Rutki	124,1	18,8	1152	397	–	154,3	26,6
Szumowo	98,0	–	1216	–	–	308,2	62,0
Zambrów	194,7	23,5	2232	372	–	514,4	57,3
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	527,4	440,8	20171	18560	–	9668,9	32,7
Łomża	117,2	107,1	4546	3548	1	1693,3	27,0
Suwałki	134,3	113,2	4720	4043	12	1832,8	26,5

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 14/32/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM	39,3	40,6	39,4	39,1	100,0	100,0	100,0	100,0
odprowadzone:								
bezpośrednio z zakładów ^a	6,8	7,1	6,9	6,8	17,2	17,4	17,5	17,5
w tym wody chłodnicze (umownie czyste)	0,5	0,5	0,2	0,2	1,3	1,3	0,6	0,5
siecią kanalizacyjną	32,5	33,5	32,5	32,3	82,8	82,6	82,5	82,5
W tym ścieki wymagające oczyszczania	38,8	40,1	39,1	38,9	98,7	98,7	99,4	99,5
oczyszczane	38,5	40,1	39,1	38,9	98,0	98,7	99,4	99,5
mechanicznie	0,7	0,8	0,9	0,9	1,8	1,9	2,4	2,3
biologicznie	9,8	7,1	6,1	6,8	24,9	17,4	15,4	17,4
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	28,0	32,2	32,1	31,2	71,2	79,3	81,6	79,9
nieoczyszczane	0,3	0,0	–	–	0,7	0,0	–	–
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,2	–	–	–	0,6	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/33/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym oczyszczane				
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
w dekametrach sześciennych						
WOJEWÓDZ-TWO	2005	38773	38481	719	9795	27967
	2010	40109	40082	783	7085	32214
	2013	39141	39141	930	6080	32131
	2014	38922	38922	882	6792	31248
POWIATY						
Augustowski		1115	1115	–	17	1098
Białostocki		3164	3164	–	1246	1918
Bielski		1901	1901	499	459	943
Grajewski		1537	1537	31	200	1306
Hajnowski		1651	1651	–	238	1413
Kolneński		699	699	–	416	283
Łomżyński		992	992	–	128	864
Moniecki		777	777	–	474	303
Sejneński		377	377	–	193	184
Siemiatycki		1032	1032	26	63	943
Sokółski		1542	1542	–	1052	490
Suwalski		325	325	–	154	171
Wysokomazowiecki		2965	2965	–	552	2413
Zambrowski		1357	1357	–	915	442
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok		13058	13058	298	–	12760
Łomża		3035	3035	28	685	2322
Suwałki		3395	3395	–	–	3395

**TABL. 16/34/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W MIASTACH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym oczyszczane				
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
		w dekametrach sześciennych				
O G Ó Ł E M	2005	35523	35316	657	8019	26640
	2010	36166	36139	711	5251	30177
	2013	35004	35004	858	4562	29584
	2014	34828	34828	856	5234	28738
w tym miasta o dużej skali zagrożenia ściekami:						
Białystok		13058	13058	298	–	12760
Suwałki		3395	3395	–	–	3395
Łomża		3035	3035	28	685	2322
Wysokie Mazowieckie		2346	2346	–	–	2346
Bielsk Podlaski		1676	1676	499	274	903
Grajewo		1337	1337	31	–	1306
Hajnówka.....		1229	1229	–	–	1229
Zambrów		1179	1179	–	737	442
Augustów		992	992	–	–	992
Siemiatycze		899	899	–	–	899
Sokółka		756	756	–	756	–
Piątek		747	747	–	5	742
Kolno.....		604	604	–	321	283
Mońki		561	561	–	292	269
Dąbrowa Białostocka		490	490	–	–	490
Łapy		467	467	–	467	–

TABL. 17/35/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	w dekametrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	6772	7072	6909	6824	100,0	100,0	100,0	100,0
Wody chłodnicze (umownie czyste)	506	511	233	177	7,5	7,2	3,4	2,6
Ścieki wymagające oczyszczenia ...	6266	6561	6676	6647	92,5	92,8	96,6	97,4
oczyszczane	6223	6534	6676	6647	91,9	92,4	96,6	97,4
mechanicznie	693	755	901	882	10,2	10,7	13,0	12,9
biologicznie	4603	2412	2145	2136	68,0	34,1	31,0	31,3
z podwyższonym usuwaniem biogenów	927	3367	3630	3629	13,7	47,6	52,5	53,2
nieoczyszczane	43	27	–	–	0,6	0,4	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 18/36/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi					
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczane				
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
	w dekametrach sześciennych									
WOJEWÓDZTWO										
2005	10934	6772	506	4162	6266	6223	693	4603	927	
2010	10817	7072	511	3745	6561	6534	755	2412	3367	
2013	10349	6909	233	3440	6676	6676	901	2145	3630	
2014	10570	6824	177	3746	6647	6647	882	2136	3629	
miasta	9730	6013	177	3717	5836	5836	856	2031	2949	
wieś	840	811	–	29	811	811	26	105	680	
POWIAT AUGUSTOWSKI	33	–	–	33	–	–	–	–	–	
miasta	33	–	–	33	–	–	–	–	–	
Gmina miejska										
Augustów	33	–	–	33	–	–	–	–	–	
POWIAT BIAŁOSTOCKI	284	25	25	259	–	–	–	–	–	
miasta	272	25	25	247	–	–	–	–	–	
wieś	12	–	–	12	–	–	–	–	–	
Gminy miejsko-wiejskie										
Choroszcz	75	–	–	75	–	–	–	–	–	
miasto	69	–	–	69	–	–	–	–	–	
wieś	6	–	–	6	–	–	–	–	–	
Łapy – miasto	121	25	25	96	–	–	–	–	–	
Michałow – wieś	36	–	–	36	–	–	–	–	–	
Wasilków – miasto	46	–	–	46	–	–	–	–	–	
Gmina wiejska										
Juchnowiec Kościelny	6	–	–	6	–	–	–	–	–	
POWIAT BIELSKI	900	777	–	123	777	777	499	278	–	
miasta	896	773	–	123	773	773	499	274	–	
wieś	4	4	–	–	4	4	–	4	–	
Gmina miejska										
Bielsk Podlaski	896	773	–	123	773	773	499	274	–	
Gmina wiejska										
Orla	4	4	–	–	4	4	–	4	–	
POWIAT GRAJEWSKI	732	720	–	12	720	720	31	1	688	
miasta	731	719	–	12	719	719	31	–	688	
wieś	1	1	–	–	1	1	–	1	–	
Gmina miejska										
Grajewo	727	719	–	8	719	719	31	–	688	
Gmina miejsko-wiejska										
Rajgród	5	1	–	4	1	1	–	1	–	
miasto	4	–	–	4	–	–	–	–	–	
wieś	1	1	–	–	1	1	–	1	–	

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 18/36/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczone			
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
	w dekametrach sześciennych								
POWIAT HAJNOWSKI	252	25	–	227	25	25	–	25	–
miasta	218	–	–	218	–	–	–	–	–
wieś	34	25	–	9	25	25	–	25	–
Gmina miejska									
Hajnówka	218	–	–	218	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie									
Narew	28	25	–	3	25	25	–	25	–
Narewka	6	–	–	6	–	–	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	321	321	–	–	321	321	–	321	–
miasta	321	321	–	–	321	321	–	321	–
Gmina miejska									
Kolno	321	321	–	–	321	321	–	321	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	705	697	–	8	697	697	–	28	669
wieś	705	697	–	8	697	697	–	28	669
Gminy wiejskie									
Łomża	33	27	–	6	27	27	–	27	–
Piątnica	671	669	–	2	669	669	–	–	669
Śniadowo	1	1	–	–	1	1	–	1	–
POWIAT MONIECKI	329	329	26	–	303	303	–	292	11
miasta	318	318	26	–	292	292	–	292	–
wieś	11	11	–	–	11	11	–	–	11
Gminy miejsko-wiejskie									
Goniądz – wieś	11	11	–	–	11	11	–	–	11
Mońki – miasto	318	318	26	–	292	292	–	292	–
POWIAT SEJNEŃSKI	165	152	16	13	136	136	–	136	–
miasta	165	152	16	13	136	136	–	136	–
Gmina miejska									
Sejny	165	152	16	13	136	136	–	136	–
POWIAT SIEMIATYCKI	525	26	–	499	26	26	26	–	–
miasta	499	–	–	499	–	–	–	–	–
wieś	26	26	–	–	26	26	26	–	–
Gmina miejska									
Siemiatycze	499	–	–	499	–	–	–	–	–
Gmina wiejska									
Mielnik	26	26	–	–	26	26	26	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 18/36/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczone			
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogennów
POWIAT SOKÓLSKI	230	47	–	183	47	47	–	47	–
miasta	230	47	–	183	47	47	–	47	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Dąbrowa Białostocka – miasto	136	–	–	136	–	–	–	–	–
Krynki – miasto	13	–	–	13	–	–	–	–	–
Sokolka – miasto	81	47	–	34	47	47	–	47	–
POWIAT SUWALSKI	37	37	–	–	37	37	–	37	–
wieś	37	37	–	–	37	37	–	37	–
Gmina wiejska									
Filipów	37	37	–	–	37	37	–	37	–
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	2143	2105	–	38	2105	2105	–	286	1819
miasta	2133	2095	–	38	2095	2095	–	276	1819
wieś	10	10	–	–	10	10	–	10	–
Gmina miejska									
Wysokie Mazowieckie	1819	1819	–	–	1819	1819	–	–	1819
Gminy miejsko-wiejskie									
Ciechanowiec	48	10	–	38	10	10	–	10	–
miasto	38	–	–	38	–	–	–	–	–
wieś	10	10	–	–	10	10	–	10	–
Czyżew – miasto	276	276	–	–	276	276	–	276	–
POWIAT ZAMBROWSKI	442	442	–	–	442	442	–	–	442
miasta	442	442	–	–	442	442	–	–	442
Gmina miejska									
Zambrów	442	442	–	–	442	442	–	–	442
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	1129	298	–	831	298	298	298	–	–
Łomża	1137	823	110	314	713	713	28	685	–
Suwałki	1206	–	–	1206	–	–	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 19/37/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2014 R.

SEKCJE I DZIAŁY	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi			
	ogółem	bezpośrednio do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	oczyszczane		
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
w hektometrach sześciennych								
OGÓŁEM	10,6	6,8	0,2	3,7	6,6	0,9	2,1	3,6
Przetwórstwo przemysłowe	9,6	6,5	0,2	3,2	6,3	0,6	2,1	3,6
w tym:								
produkcja artykułów spożywczych	8,0	5,9	0,2	2,1	5,7	0,0	2,1	3,6
produkcja napojów	1,0	0,5	–	0,5	0,5	0,5	–	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,4	0,3	–	0,1	0,3	0,3	–	–
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	0,0	–	–	0,0	–	–	–	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	–	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,4	0,0	–	0,4	0,0	–	0,0	–
Pozostałe sekcje	0,1	0,0	–	0,1	0,0	0,0	0,0	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 20/38/. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
OGÓŁEM	28	29	26	27
Mechaniczne	4	5	4	4
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	115087	117351	53462	53462
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	1803	1967	2370	2317
Biologiczne	22	19	17	18
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	33523	27976	26899	26904
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	20299	15112	10359	9453
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	2	5	5	5
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	3450	11050	15970	16650
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	2479	10803	11823	11954

TABL. 21/39/. PODCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
O G Ó Ł E M	16	17	16	18
Mechaniczne	8	11	10	10
ścieki podczyszczane w m ³ /dobę	23808	20381	21807	22486
Chemiczne	5	5	5	7
ścieki podczyszczane w m ³ /dobę	1286	1813	1896	2559
Biologiczne	3	1	1	1
ścieki podczyszczane w m ³ /dobę	742	658	740	874

TABL. 22/40/. ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PRZEMYSŁOWYCH ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

RODZAJ ŁADUNKU	2005	2010	2013	2014
	w tonach na rok			
BZT ₅	55	61	49	32
ChZT	270	302	332	251
Zawiesina ogólna	101	156	77	69

TABL. 23/41/. OSADY Z PRZEMYSŁOWYCH OCZYSZCZALNI I PODCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tonach suchej masy			
Osady wytworzone w ciągu roku	7485	6948	4260	4149
w tym:				
stosowane: w rolnictwie	2767	1328	2273	2367
do rekultywacji terenów, w tym				
na cele rolne	2	2210	1	1
przekształcone termicznie	48	1197	963	347
składowane	146	28	74	11
magazynowane czasowo	4511	2174	922	1382
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a	14808	9	220	–

^a Na terenach własnych zakładów – na składowiskach, poletkach, lagunach i stawach osadowych; stan w końcu roku.

TABL. 24/42/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
O G Ó Ł E M w dam³	32507	33548	32465	32275
oczyszczane	32258	33548	32465	32275
mechanicznie	26	28	29	–
biologicznie	5192	4673	3935	4656
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	27040	28847	28501	27619
nieoczyszczane	249	–	–	–
W % ogółem:				
oczyszczane	99,2	100,0	100,0	100,0
mechanicznie	0,1	0,1	0,1	–
biologicznie	16,0	13,9	12,1	14,4
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	83,2	86,0	87,8	85,6
nieoczyszczane	0,8	–	–	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłowe.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
WOJEWÓDZTWO 2005	32258	5192	27040	744848	62,1	145889	598459
2010	33548	4673	28847	751695	62,4	139336	610859
2013	32465	3935	28501	793243	66,4	129712	661931
2014	32275	4656	27619	796614	66,8	156622	639992
miasta	28992	3203	25789	693083	96,1	98687	594396
wieś	3283	1453	1830	103531	22,0	57935	45596
POWIAT AUGUSTOWSKI	1115	17	1098	34889	58,8	720	34169
miasta	1046	–	1046	30920	93,9	–	30920
wieś	69	17	52	3969	15,0	720	3249
Gmina miejska							
Augustów	992	–	992	28920	94,9	–	28920
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	54	–	54	2000	37,0	–	2000
miasto	54	–	54	2000	82,0	–	2000
Gminy wiejskie							
Augustów	14	–	14	654	9,5	–	654
Bargłów Kościelny	17	17	–	720	12,6	720	–
Nowinka	15	–	15	1005	33,8	–	1005
Sztabin	23	–	23	1590	30,3	–	1590
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3164	1246	1918	90680	62,4	42829	47851
miasta	1748	943	805	51098	92,5	28522	22576
wieś	1416	303	1113	39582	44,0	14307	25275
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	241	207	34	5491	37,7	4531	960
miasto	207	207	–	4531	78,7	4531	–
wieś	34	–	34	960	10,9	–	960
Czarna Białostocka	229	–	229	9784	83,8	–	9784
miasto	205	–	205	9130	95,2	–	9130
wieś	24	–	24	654	31,5	–	654
Łapy	595	595	–	21187	95,0	21187	–
miasto	467	467	–	15879	100,0	15879	–
wieś	81	81	–	5308	82,7	5308	–
Michałowó	91	91	–	3386	48,5	3386	–
miasto	79	79	–	2886	91,5	2886	–
wieś	12	12	–	500	13,1	500	–
Supraśl	659	–	659	12563	87,4	–	12563
miasto	243	–	243	4633	100,0	–	4633
wieś	416	–	416	7930	81,4	–	7930
Suraż	12	12	–	1004	49,4	1004	–
miasto	12	12	–	1004	99,5	1004	–
Tykocin	106	106	–	1962	30,6	1962	–
miasto	103	103	–	1800	89,5	1800	–
wieś	3	3	–	162	3,7	162	–
Wasilków	429	–	429	10518	68,0	–	10518
miasto	357	–	357	8813	82,5	–	8813
wieś	72	–	72	1705	35,6	–	1705
Zabłudów	93	93	–	2942	32,1	2942	–
miasto	75	75	–	2422	96,9	2422	–
wieś	18	18	–	520	7,8	520	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczone ^a w dm ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	160	–	160	4477	50,9	–	4477
Gródek	93	93	–	3221	58,7	3221	–
Juchnowiec Kościelny	413	55	358	9912	64,1	1973	7939
Poświętne	41	41	–	2623	72,8	2623	–
Turośń Kościelna	49	–	49	1610	26,6	–	1610
POWIAT BIELSKI	1124	181	943	33217	58,1	7750	25467
miasta	1004	101	903	28269	93,9	3800	24469
wieś	120	80	40	4948	18,3	3950	998
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	903	–	903	24469	93,2	–	24469
Brańsk	101	101	–	3800	98,6	3800	–
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	33	7	26	933	13,4	390	543
Boćki	24	24	–	1084	23,7	1084	–
Brańsk	24	24	–	126	2,1	126	–
Orla	15	1	14	545	18,7	90	455
Rudka	32	32	–	1700	87,2	1700	–
Wyszki	14	14	–	560	12,2	560	–
POWIAT GRAJEWSKI	817	199	618	27656	56,9	6369	21287
miasta	744	126	618	24239	88,7	2952	21287
wieś	73	73	–	3417	16,0	3417	–
Gmina miejska							
Grajewo	618	–	618	21287	95,7	–	21287
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	97	97	–	1735	32,1	1735	–
miasto	67	67	–	1250	76,9	1250	–
wieś	30	30	–	485	12,8	485	–
Szczuczyn	64	64	–	1882	30,1	1882	–
miasto	59	59	–	1702	49,3	1702	–
wieś	5	5	–	180	6,4	180	–
Gminy wiejskie							
Grajewo	4	4	–	143	2,4	143	–
Radziłów	30	30	–	1284	26,2	1284	–
Wąsosz	26	26	–	1325	34,5	1325	–

^a Bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT HAJNOWSKI	1626	213	1413	32010	71,2	8581	23429
miasta	1247	18	1229	20909	91,9	1132	19777
wieś	379	195	184	11101	50,0	7449	3652
Gmina miejska							
Hajnówka	1229	–	1229	19777	92,3	–	19777
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	19	19	–	1198	45,0	1198	–
miasto	18	18	–	1132	85,7	1132	–
wieś	1	1	–	66	4,9	66	–
Gminy wiejskie							
Białowieża	113	2	111	2192	96,1	42	2150
Czeremcha	34	34	–	1934	57,1	1934	–
Czyże	16	16	–	660	30,2	660	–
Dubicze Cerkiewne	5	5	–	230	14,2	230	–
Hajnówka	115	42	73	2742	69,9	1240	1502
Narew	38	38	–	780	21,2	780	–
Narewka	57	57	–	2497	65,6	2497	–
POWIAT KOLNEŃSKI	378	95	283	13980	35,5	3848	10132
miasta	329	46	283	12468	96,6	2336	10132
wieś	49	49	–	1512	5,7	1512	–
Gmina miejska							
Kolno	283	–	283	10132	95,9	–	10132
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	46	46	–	2336	36,7	2336	–
miasto	46	46	–	2336	99,7	2336	–
Gminy wiejskie							
Grabowo	25	25	–	805	22,5	805	–
Mały Płock	6	6	–	115	2,3	115	–
Turośl	18	18	–	592	11,6	592	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	295	100	195	10756	20,8	5126	5630
miasta	67	67	–	2936	76,1	2936	–
wieś	228	33	195	7820	16,4	2190	5630
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	39	39	–	1673	30,5	1673	–
miasto	39	39	–	1673	100,0	1673	–
Nowogród	28	28	–	1263	30,7	1263	–
miasto	28	28	–	1263	57,8	1263	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	92	–	92	2140	19,8	–	2140
Piątnica	78	5	73	2980	27,8	490	2490
Śniadowo	30	–	30	1000	18,1	–	1000
Wizna	28	28	–	1700	40,8	1700	–
POWIAT MONIECKI	474	182	292	19326	46,2	10139	9187
miasta	338	69	269	13061	87,0	4569	8492
wieś	136	113	23	6265	23,4	5570	695
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	13	11	2	2069	40,8	1864	205
miasto	11	11	–	1864	98,5	1864	–
wieś	2	–	2	205	6,4	–	205
Knyszyn	61	61	–	3035	61,8	3035	–
miasto	58	58	–	2705	94,8	2705	–
wieś	3	3	–	330	16,0	330	–
Mońki	269	–	269	8492	55,6	–	8492
miasto	269	–	269	8492	82,6	–	8492
Gminy wiejskie							
Jasionówka	12	12	–	550	19,1	550	–
Jaświły	37	16	21	1188	23,1	698	490
Krypno	54	54	–	2451	60,8	2451	–
Trzcianne	28	28	–	1541	34,3	1541	–
POWIAT SEJNEŃSKI	241	57	184	6147	29,6	1213	4934
miasta	184	–	184	4934	87,5	–	4934
wieś	57	57	–	1213	8,0	1213	–
Gmina miejska							
Sejny	184	–	184	4934	87,5	–	4934
Gmina wiejska							
Puńsk	57	57	–	1213	28,3	1213	–
POWIAT SIEMIATYCKI	1006	63	943	18688	40,2	2536	16152
miasta	938	39	899	16272	96,6	1618	14654
wieś	68	24	44	2416	8,2	918	1498
Gmina miejska							
Siemiatycze	899	–	899	14654	99,5	–	14654
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	42	42	–	1701	25,6	1701	–
miasto	39	39	–	1618	76,4	1618	–
wieś	3	3	–	83	1,8	83	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	11	11	–	620	21,3	620	–
Grodzisk	16	–	16	648	14,7	–	648
Mielnik	7	7	–	65	2,6	65	–
Nurzec-Stacja	28	–	28	850	20,4	–	850
Siemiatycze	3	3	–	150	2,4	150	–
POWIAT SOKÓLSKI	1495	1005	490	34057	48,6	28261	5796
miasta	1329	839	490	28714	98,1	22918	5796
wieś	166	166	–	5343	13,1	5343	–
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	502	12	490	6151	51,0	355	5796
miasto	490	–	490	5796	100,0	–	5796
wieś	12	12	–	355	5,7	355	–
Krynki	77	77	–	2340	71,5	2340	–
miasto	77	77	–	2340	93,0	2340	–
Sokółka	709	709	–	18658	71,0	18658	–
miasto	709	709	–	18658	99,7	18658	–
Suchowola	62	62	–	2180	30,7	2180	–
miasto	53	53	–	1920	85,9	1920	–
wieś	9	9	–	260	5,3	260	–
Gminy wiejskie							
Janów	29	29	–	865	20,2	865	–
Korycin	16	16	–	470	13,9	470	–
Kuźnica	57	57	–	1315	31,3	1315	–
Nowy Dwór	14	14	–	740	26,5	740	–
Sidra	13	13	–	538	14,9	538	–
Szudziałowo	16	16	–	800	25,8	800	–
POWIAT SUWAŁSKI	288	117	171	9300	25,9	5020	4280
wieś	288	117	171	9300	25,9	5020	4280
Gminy wiejskie							
Bakałarzewo	25	–	25	500	16,2	–	500
Filipów	31	31	–	1350	30,3	1350	–
Jeleniewo	18	–	18	534	16,9	–	534
Przerośl	3	3	–	800	26,2	800	–
Raczki	77	77	–	2600	43,1	2600	–
Rutka-Tartak	13	–	13	380	15,8	–	380
Suwałki	87	–	87	1616	21,9	–	1616
Szypłiszki	19	6	13	870	22,0	270	600
Wiżajny	15	–	15	650	27,1	–	650

^a Bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczone ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	860	266	594	19754	33,8	7750	12004
miasta	804	218	586	17413	90,5	5728	11685
wieś	56	48	8	2341	6,0	2022	319
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	527	–	527	9500	99,8	–	9500
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	123	123	–	3328	36,9	3328	–
miasto	123	123	–	3328	69,2	3328	–
Czyżew	95	95	–	2400	36,8	2400	–
miasto	95	95	–	2400	90,8	2400	–
Szepietowo	67	–	67	2504	34,8	–	2504
miasto	59	–	59	2185	95,9	–	2185
wieś	8	–	8	319	6,5	–	319
Gminy wiejskie	4	4	–	270	7,0	270	–
Klukowo	5	5	–	297	6,5	297	–
Sokoły	39	39	–	1455	25,0	1455	–
POWIAT ZAMBROWSKI	915	915	–	26480	59,6	26480	–
miasta	737	737	–	22176	99,6	22176	–
wieś	178	178	–	4304	19,4	4304	–
Gmina miejska							
Zambrów	737	737	–	22176	99,6	22176	–
Gminy wiejskie							
Rutki	80	80	–	2439	42,0	2439	–
Zambrów	98	98	–	1865	20,7	1865	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	12760	–	12760	293200	99,2	–	293200
Łomża	2322	–	2322	60127	95,8	–	60127
Suwałki	3395	–	3395	66347	95,7	–	66347

^a Bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
1	WOJEWÓDZTWO 2005	106	74	31	38737 ^c	194264
2	2010	111	79	31	38826 ^c	195669
3	2013	114	83	30	34835	200485
4	2014	120	91	29	40304	196035
5	miasta	36	22	14	25759	189825
6	wieś	84	69	15	14545	6210
7	POWIAT AUGUSTOWSKI	5	1	4	200	10886
8	miasta	2	–	2	–	10530
9	wieś	3	1	2	200	356
	Gmina miejska					
10	Augustów	1	–	1	–	10000
	Gmina miejsko-wiejska					
11	Lipsk – miasto	1	–	1	–	530
	Gminy wiejskie					
12	Bargłów Kościelny	1	1	–	200	–
13	Nowinka	1	–	1	–	194
14	Sztabin	1	–	1	–	162
15	POWIAT BIAŁOSTOCKI	18	16	2	14074	2690
16	miasta	7	6	1	12885	2500
17	wieś	11	10	1	1189	190
	Gminy miejsko-wiejskie					
18	Choroszcz – miasto	1	1	–	1500	–
19	Czarna Białostocka – miasto	1	–	1	–	2500
20	Łapy – miasto	1	1	–	10000	–
21	Michałowó	3	3	–	700	–
22	miasto	2	2	–	485	–
23	wieś	1	1	–	215	–
24	Tykocin	2	2	–	530	–
25	miasto	1	1	–	500	–
26	wieś	1	1	–	30	–
27	Zabłudów	3	3	–	490	–
28	miasto	1	1	–	400	–
29	wieś	2	2	–	90	–
	Gminy wiejskie					
30	Gródek	3	3	–	550	–
31	Juchnowiec Kościelny	3	3	–	304	–
32	Turośń Kościelna	1	–	1	–	190

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Ścieki oczyszczone ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym		składowane			
			stosowane					
			w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne				
w tonach suchej masy								
49417	274	15846	3629	2204	9293	28967	737548	1
54208	495	16623	3630	2467	6802	18128	741462	2
51454	502	16145	4024	1275	252	19959	779709	3
46060	465	15217	4515	685	–	19959	785153	4
43033	356	14477	4375	670	–	19959	697593	5
3027	109	740	140	15	–	–	87560	6
2334	16	697	5	416	–	–	34889	7
2264	15	679	5	416	–	–	31574	8
70	1	18	–	–	–	–	3315	9
2208	13	672	–	416	–	–	29574	10
56	2	7	5	–	–	–	2000	11
18	1	14	–	–	–	–	720	12
22	–	1	–	–	–	–	1005	13
30	–	3	–	–	–	–	1590	14
2641	80	604	410	64	–	–	54783	15
2370	77	581	408	64	–	–	46797	16
271	3	23	2	–	–	–	7986	17
332	23	94	–	–	–	–	4531	18
238	3	49	49	–	–	–	9784	19
1512	44	359	359	–	–	–	25374	20
117	1	9	–	–	–	–	3386	21
103	–	3	–	–	–	–	2886	22
14	1	6	–	–	–	–	500	23
112	6	64	–	64	–	–	1962	24
109	6	64	–	64	–	–	1800	25
3	–	–	–	–	–	–	162	26
96	1	16	–	–	–	–	2942	27
76	1	12	–	–	–	–	2422	28
20	–	4	–	–	–	–	520	29
105	2	9	2	–	–	–	3221	30
65	–	2	–	–	–	–	1973	31
64	–	2	–	–	–	–	1610	32

przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe. c Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
1	POWIAT BIELSKI	9	7	2	1012	6040
2	miasta	2	1	1	383	6000
3	wieś	7	6	1	629	40
	Gminy miejskie					
4	Bielsk Podlaski	1	–	1	–	6000
5	Brańsk	1	1	–	383	–
	Gminy wiejskie					
6	Bielsk Podlaski	1	1	–	75	–
7	Boćki	1	1	–	270	–
8	Brańsk	2	2	–	19	–
9	Orla	2	1	1	15	40
10	Rudka	1	1	–	250	–
11	POWIAT GRAJEWSKI	8	7	1	1480	6000
12	miasta	3	2	1	900	6000
13	wieś	5	5	–	580	–
	Gmina miejska					
14	Grajewo	1	–	1	–	6000
	Gminy miejsko-wiejskie					
15	Rajgród – miasto	1	1	–	400	–
16	Szczuczyn – miasto	1	1	–	500	–
	Gminy wiejskie					
17	Grajewo	1	1	–	60	–
18	Radziłów	3	3	–	320	–
19	Wąsosz	1	1	–	200	–
20	POWIAT HAJNOWSKI	15	13	2	1595	7080
21	miasta	3	2	1	150	6000
22	wieś	12	11	1	1445	1080
	Gmina miejska					
23	Hajnówka	1	–	1	–	6000
	Gmina miejsko-wiejska					
24	Kleszczele – miasto	2	2	–	150	–

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Ścieki oczyszczone ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni w dam ³	ogółem	w tym					
			stosowane		składowane			
		w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne			w tonach suchej masy		
1911	9	695	311	–	–	–	32657	1
1815	9	684	311	–	–	–	28812	2
96	–	11	–	–	–	–	3845	3
1712	7	631	311	–	–	–	25012	4
103	2	53	–	–	–	–	3800	5
20	–	–	–	–	–	–	390	6
24	–	6	–	–	–	–	1084	7
2	–	–	–	–	–	–	126	8
18	–	3	–	–	–	–	545	9
32	–	2	–	–	–	–	1700	10
1277	24	161	14	–	–	–	25761	11
1210	22	148	14	–	–	–	23009	12
67	2	13	–	–	–	–	2752	13
1070	8	113	14	–	–	–	20057	14
73	6	15	–	–	–	–	1250	15
67	8	20	–	–	–	–	1702	16
4	–	1	–	–	–	–	143	17
36	1	7	–	–	–	–	1284	18
27	1	5	–	–	–	–	1325	19
1720	24	252	236	–	–	–	32010	20
1330	3	195	194	–	–	–	22477	21
390	21	57	42	–	–	–	9533	22
1305	3	194	194	–	–	–	21279	23
25	–	1	–	–	–	–	1198	24

przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
	POWIAT HAJNOWSKI (dok.)					
	Gminy wiejskie					
1	Białowieża	2	1	1	8	1080
2	Czeremcha	2	2	–	260	–
3	Czyże	1	1	–	150	–
4	Dubicze Cerkiewne	1	1	–	54	–
5	Hajnówka	1	1	–	120	–
6	Narew	2	2	–	323	–
7	Narewka	3	3	–	530	–
8	POWIAT KOLNEŃSKI	5	4	1	1000	1650
9	miasta	2	1	1	500	1650
10	wieś	3	3	–	500	–
	Gmina miejska					
11	Kolno	1	–	1	–	1650
	Gmina miejsko-wiejska					
12	Stawiski – miasto	1	1	–	500	–
	Gminy wiejskie					
13	Grabowo	1	1	–	300	–
14	Mały Płock	1	1	–	100	–
15	Turośl	1	1	–	100	–
16	POWIAT ŁOMŻYŃSKI	5	4	1	1056	200
17	miasta	2	2	–	800	–
18	wieś	3	2	1	256	200
	Gminy miejsko-wiejskie					
19	Jedwabne – miasto	1	1	–	500	–
20	Nowogród – miasto	1	1	–	300	–
	Gminy wiejskie					
21	Piątnica	1	1	–	56	–
22	Śniadowo	1	–	1	–	200
23	Wizna	1	1	–	200	–
24	POWIAT MONIECKI	10	7	3	1885	3029
25	miasta	3	2	1	850	2600
26	wieś	7	5	2	1035	429
	Gminy miejsko-wiejskie					
27	Goniądz	2	1	1	400	250
28	miasto	1	1	–	400	–
29	wieś	1	–	1	–	250
30	Knyszyn – miasto	1	1	–	450	–
31	Mońki – miasto	1	–	1	–	2600
	Gminy wiejskie					
32	Jasionówka	1	1	–	160	–
33	Jaświły	2	1	1	160	179
34	Krypno	2	2	–	575	–
35	Trzcianne	1	1	–	140	–

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Ścieki oczyszczone ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym		składowane			
			stosowane					
		w rolnictwie		do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne				
w tonach suchej masy								
148	2	5	–	–	–	–	2192	1
36	2	4	–	–	–	–	1934	2
17	1	1	–	–	–	–	660	3
5	–	–	–	–	–	–	230	4
42	–	1	1	–	–	–	1240	5
53	14	41	41	–	–	–	780	6
89	2	5	–	–	–	–	2497	7
417	15	168	–	–	–	–	13980	8
361	8	152	–	–	–	–	12468	9
56	7	16	–	–	–	–	1512	10
288	5	133	–	–	–	–	10132	11
73	3	19	–	–	–	–	2336	12
27	2	8	–	–	–	–	805	13
10	4	4	–	–	–	–	115	14
19	1	4	–	–	–	–	592	15
151	9	41	–	1	–	–	6126	16
75	8	16	–	–	–	–	2936	17
76	1	25	–	1	–	–	3190	18
42	3	8	–	–	–	–	1673	19
33	5	8	–	–	–	–	1263	20
5	–	1	–	1	–	–	490	21
34	–	12	–	–	–	–	1000	22
37	1	12	–	–	–	–	1700	23
763	8	315	244	–	–	–	19326	24
605	6	256	244	–	–	–	13391	25
158	2	59	–	–	–	–	5935	26
16	1	10	–	–	–	–	2069	27
14	1	10	–	–	–	–	1864	28
2	–	–	–	–	–	–	205	29
84	2	21	19	–	–	–	3035	30
507	3	225	225	–	–	–	8492	31
16	–	1	–	–	–	–	550	32
50	–	2	–	–	–	–	1188	33
61	1	46	–	–	–	–	2451	34
29	1	10	–	–	–	–	1541	35

przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów		
1	POWIAT SEJNEŃSKI	2	1	1	300	2650
2	wieś	2	1	1	300	2650
	Gminy wiejskie					
3	Puńsk	1	1	–	300	–
4	Sejny	1	–	1	–	2650
5	POWIAT SIEMIATYCKI	7	4	3	455	7065
6	miasta	2	1	1	330	6595
7	wieś	5	3	2	125	470
	Gmina miejska					
8	Siemiatycze	1	–	1	–	6595
	Gmina miejsko-wiejska					
9	Drohiczyn	2	2	–	355	–
10	miasto	1	1	–	330	–
11	wieś	1	1	–	25	–
	Gminy wiejskie					
12	Dziadkowice.....	1	1	–	77	–
13	Grodzisk	1	–	1	–	150
14	Nurzec-Stacja	1	–	1	–	320
15	Siemiatycze	1	1	–	23	–
16	POWIAT SOKÓLSKI	12	11	1	8647	2000
17	miasta	4	3	1	7530	2000
18	wieś	8	8	–	1117	–
	Gminy miejsko-wiejskie					
19	Dąbrowa Białostocka	2	1	1	100	2000
20	miasto	1	–	1	–	2000
21	wieś	1	1	–	100	–
22	Krynki – miasto.....	1	1	–	1000	–
23	Sokółka – miasto	1	1	–	6000	–
24	Suchowola	2	2	–	555	–
25	miasto	1	1	–	530	–
26	wieś	1	1	–	25	–
	Gminy wiejskie					
27	Janów	1	1	–	157	–
28	Korycin	1	1	–	160	–
29	Kuźnica	1	1	–	350	–
30	Nowy Dwór	1	1	–	150	–
31	Sidra	1	1	–	100	–
32	Szudziałowo	1	1	–	75	–

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Ścieki oczyszczane ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym		składowane			
			stosowane					
			w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne				
w tonach suchej masy								
307	19	110	41	–	–	–	6147	1
307	19	110	41	–	–	–	6147	2
62	–	60	–	–	–	–	1213	3
245	19	50	41	–	–	–	4934	4
1200	16	864	832	1	–	–	18623	5
1125	16	860	832	–	–	–	16272	6
75	–	4	–	1	–	–	2351	7
1071	14	840	820	–	–	–	14654	8
57	2	20	12	–	–	–	1701	9
54	2	20	12	–	–	–	1618	10
3	–	–	–	–	–	–	83	11
11	–	1	–	1	–	–	620	12
20	–	1	–	–	–	–	648	13
38	–	1	–	–	–	–	850	14
3	–	1	–	–	–	–	150	15
1787	11	378	105	11	–	–	34057	16
1590	7	332	83	–	–	–	28714	17
197	4	46	22	11	–	–	5343	18
503	1	88	88	–	–	–	6151	19
491	1	83	83	–	–	–	5796	20
12	–	5	5	–	–	–	355	21
82	1	–	–	–	–	–	2340	22
961	2	237	–	–	–	–	18658	23
65	3	15	–	–	–	–	2180	24
56	3	12	–	–	–	–	1920	25
9	–	3	–	–	–	–	260	26
31	1	2	–	–	–	–	865	27
19	–	5	–	–	–	–	470	28
59	2	11	9	–	–	–	1315	29
29	–	11	–	11	–	–	740	30
21	–	8	8	–	–	–	538	31
17	1	1	–	–	–	–	800	32

przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów		
1	POWIAT SUWAŁSKI	9	5	4	976	795
2	wieś	9	5	4	976	795
	Gminy wiejskie					
3	Bakalarzewo	1	–	1	–	200
4	Filipów	2	2	–	283	–
5	Przerośl	1	1	–	156	–
6	Raczki	1	1	–	500	–
7	Rutka-Tartak	1	–	1	–	195
8	Szypliszki	2	1	1	37	195
9	Wizajny	1	–	1	–	205
10	POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI ...	7	6	1	2015	350
11	miasta	3	2	1	1431	350
12	wieś	4	4	–	584	–
	Gminy miejsko-wiejskie					
13	Ciechanowiec – miasto	1	1	–	915	–
14	Czyżew	2	2	–	554	–
15	miasto	1	1	–	516	–
16	wieś	1	1	–	38	–
17	Szepietowo – miasto	1	–	1	–	350
	Gminy wiejskie					
18	Klukowo	2	2	–	75	–
19	Sokoły	1	1	–	471	–
20	POWIAT ZAMBROWSKI	5	5	–	5609	–
21	wieś	5	5	–	5609	–
	Gminy wiejskie					
22	Rutki	2	2	–	650	–
23	Zambrów	3	3	–	4959	–
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
24	Białystok	1	–	1	–	100000
25	Łomża	1	–	1	–	20000
26	Suwałki	1	–	1	–	25600

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Ścieki oczyszczane ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym		składowane			
			stosowane					
		w rolnictwie		do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne				
w tonach suchej masy								
195	3	57	33	–	–	–	7149	1
195	3	57	33	–	–	–	7149	2
25	–	2	–	–	–	–	500	3
24	–	16	14	–	–	–	1349	4
13	–	12	–	–	–	–	800	5
78	1	19	19	–	–	–	2600	6
13	–	5	–	–	–	–	380	7
21	2	2	–	–	–	–	870	8
21	–	1	–	–	–	–	650	9
496	12	87	–	32	–	–	10254	10
419	11	66	–	30	–	–	8232	11
77	1	21	–	2	–	–	2022	12
220	9	19	–	–	–	–	3328	13
122	1	32	–	32	–	–	2670	14
118	1	30	–	30	–	–	2400	15
4	–	2	–	2	–	–	270	16
81	1	17	–	–	–	–	2504	17
5	–	–	–	–	–	–	297	18
68	1	19	–	–	–	–	1455	19
992	45	280	–	–	–	–	26480	20
992	45	280	–	–	–	–	26480	21
87	4	45	–	–	–	–	2439	22
905	41	235	–	–	–	–	24041	23
22271	124	6630	–	–	–	19959	329657	24
3725	32	1496	44	160	–	–	64757	25
3873	18	2382	2240	–	–	–	68497	26

przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

**TABL. 27/45/. MIASTA OBSŁUGIWANE PRZEZ OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ORAZ ŚCIEKI
ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Miasta o liczbie ludności							
		poniżej 2000	2000– –4999	5000– –9999	10000– –19999	20000– –49999	50000– –99999	100000 i więcej	
Miasta	2005	36	6	11	6	5	5	2	1
	2010	39	6	14	6	5	5	2	1
	2013	40	5	16	5	6	5	2	1
	2014	40	5	16	5	6	5	2	1
Obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków		40	5	16	5	6	5	2	1
biologiczne		22	5	13	1	2	1	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		18	–	3	4	4	4	2	1
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta 2005	33	5	10	5	5	5	2	1	
	2010	37	6	12	6	5	2	1	
	2013	38	5	16	4	5	2	1	
	2014	38	5	16	4	5	2	1	
Biologiczne		22	5	14	1	2	–	–	
Z podwyższonym usuwaniem biogenów		16	–	2	3	3	5	2	1
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną^a w hm³ 2005	30,1	0,2	0,8	1,6	3,2	4,8	5,5	14,0	
	2010	30,7	0,2	1,1	2,0	3,0	5,2	13,5	
	2013	29,1	0,2	1,3	1,6	3,1	4,6	12,8	
	2014	29,0	0,1	1,3	1,6	3,0	4,5	12,8	
Oczyszczane		29,0	0,1	1,3	1,6	3,0	4,5	5,7	12,8
biologicznie		3,2	0,1	0,9	0,2	1,2	0,7	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		25,8	–	0,4	1,4	1,8	3,7	5,7	12,8
Ludność w miastach korzystająca z oczyszczalni ścieków^b 2005	669821	7105	27056	39469	57846	115090	131755	291500	
	2010	667364	7548	27909	41535	59147	114375	285119	
	2013	692503	6821	38685	33606	74832	116903	293164	
	2014	693083	6923	39338	33891	76628	116629	293200	
biologicznych		98687	6923	30520	4531	34537	22176	–	
z podwyższonym usuwaniem biogenów		594396	–	8818	29360	42091	94453	126474	293200
W % ludności miast ogółem ^c		96,1	92,1	85,5	93,3	94,8	95,1	95,7	99,2

^a W ciągu roku. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe. ^c Na podstawie bilansów.

Uwaga do tablic 28/46/ i 29/47/

STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY		
stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (jednolite części wód – sztuczne)	potencjał ekologiczny (jednolite części wód – silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY
DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY
UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SLABY	SLABY	SLABY
ZŁY	ZŁY	ZŁY
STAN CHEMICZNY		
DOBRY	stan dobry	
PSD_sr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne
PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne
STAN JEDNOLITEJ CZĘŚCI WÓD		
DOBRY	stan dobry	
ZŁY	stan zły	

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2014

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Kamianka z dopływami	Kamianka – ujście Turna Mała	UMIARKOWANY^a	PSD_sr	ZŁY
Leśna do Przewłoki	Leśna – profil graniczny Topiło	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki	Narewka – profil graniczny Białowieża	.	DOBRY	.
Narew od granicy państwa do wpływu do zbiornika Siemianówka	Narew – profil graniczny Babia Góra	UMIARKOWANY	PSD_sr^a	ZŁY
Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki	Narew – Bondary	SLABY	DOBRY	ZŁY
Narew od Narewki do Orlanki	Narew – Ploski	SLABY	DOBRY	ZŁY
Narew od Lizy do Biebrzy	Narew – Strękowa Góra	SLABY	PSD	ZŁY
Narew od Orlanki do Lizy	Narew – Suraż	UMIARKOWANY^a	DOBRY^a	ZŁY^a
Świsłocz od Istoczanki wzdłuż granicy państwa	Świsłocz – profil graniczny Bobrowniki	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Krynka	Krynka – profil graniczny Krynki	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Łosośna od źródeł do granicy państwa	Łosośna – Kowale	DOBRY^a	DOBRY	DOBRY
Biała	Biała – ujście Hryniewiczze Duże	ZŁY	PSD_sr	ZŁY
Horodnianka	Horodnianka – ujście poniżej Choroszczy	UMIARKOWANY^a	PSD_sr	ZŁY
Supraśl od Pilnicy do ujścia	Supraśl – ujście Dzikie	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Kamienna	Kamienna – ujście Stara Kamienna	UMIARKOWANY^a	PSD_sr	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2013).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2014 (cd.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Biała	Biała – ujście Nowe Aleksandrowo	ZŁY	DOBRY	ZŁY
Prosty Rów	Prosty Rów – Siemianówka	UMIARKOWANY ^a	PSD_sr ^a	ZŁY ^a
Cisówka	Cisówka – Cisówka	UMIARKOWANY ^a	PSD_sr ^a	ZŁY ^a
Łuplanka	Łuplanka – Bachury	UMIARKOWANY ^a	PSD_sr ^a	ZŁY ^a
Czarna	Czarna – ujście Sochonie	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Sokołda od źródeł do Jałówki, z Jałówką	Sokołda – Straż (powyżej ujścia Kamionki)	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Sokołda od Jałówki do ujścia	Sokołda – Surażkowo	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Supraśl od Dzierniakówki do Grzybówki	Supraśl – poniżej Gródka	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Supraśl od źródeł do Dzierniakówki	Supraśl – powyżej Gródka	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Supraśl od Grzybówki do Pilnicy	Supraśl – powyżej Supraśla	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Słoja od Starzynki do ujścia	Słoja – ujście Kondycja	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Narew – zbiornik Siemianówka	Zbiornik Siemianówka – basen wschodni	ZŁY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
	Zbiornik Siemianówka – basen główny	ZŁY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Płoska	Płoska – ujście Kołodno	DOBRY	PSD_sr	ZŁY
Nereśl od Rumejki do ujścia	Nereśl – Łaziuki	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Jaskranka	Jaskranka – Góra Ruda	ŚLABY	.	ZŁY
Awissa	Awissa – Płonka Kościelna	UMIARKOWANY ^a	PSD_sr	ZŁY
Kropiwna	Kropiwna – ujście Ostrowo	ŚLABY ^a	PSD_sr	ZŁY
Czaplinianka	Czaplinianka – ujście	ŚLABY	PSD_sr	ZŁY
Liza	Liza – ujście	UMIARKOWANY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Strabelka	Strabelka – ujście	ZŁY	PSD_sr	ZŁY
Turośnianka	Turośnianka – ujście	ŚLABY	PSD_sr	ZŁY
Orlanka od Orlej do ujścia	Orlanka – Chraboły	ŚLABY	PSD_sr	ZŁY
Brzozówka od Popiołówki do Olszanki bez Olszanki, z Kumiałką od Kamionki	Brzozówka – Karpowicze	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Nereśl od źródeł do Rumejki	Nereśl – do Rumejki (most)	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Biebrza od Elku do ujścia	Biebrza – Burzyn Rutkowskie	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Brok do Siennicy	Brok – Ołdaki	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Czarna Struga	Czarna Struga – Goniądz	ŚLABY	PSD_sr	ZŁY
Dopływ z Rzadzowa	Dopływ z Rzadzowa – Piątница	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Jabłonka	Jabłonka – Konopki Koziki	UMIARKOWANY ^a	DOBRY	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2013).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2014 (cd.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Jegrznia od wypływu z jeziora Dęstwo do rozdzielenia się w Kuligach na stare koryto i Kanał Woźnawiejski	Jegrznia – Kuligi	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Lepacka Struga	Lepacka Struga – Szablak	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Łabna	Łabna – Pastorczyk	UMIARKOWANY ^a	PSD_sr	ZŁY
Łomżyczka	Łomżyczka – ujście	ŚLABY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Narew od Biebrzy do Pisy	Narew – Nowogród (powyżej ujścia Pisy)	ŚLABY	PSD_sr	ZŁY
Ełk od wypływu z jeziora Ełckiego do ujścia	Ełk – Osowiec	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Nurzec od Siennicy do ujścia	Nurzec – Tworkowice	ZŁY	DOBRY ^a	ZŁY
Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi	Pisa – Morgowniki (ujście)	ŚLABY ^a	PSD_sr	ZŁY
Pisa od wypływu z jeziora Roś do Turośli	Turośl – Potasie	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Biebrza od Horodnianki do Ełku bez Ełku	Biebrza – Osowiec	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Kosódka	Kosódka – Dobarz	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Łojewek od dopływu w Olszynach do ujścia	Łojewek – Bronowo	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynach	Łojewek – Kownaty	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia	Ruż – ujście	ŚLABY	PSD_sr	ZŁY
Krzywa Noga	Krzywa Noga – Sławiec	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Klimaszewnica	Klimaszewnica – Klimaszewnica	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Gać od Jabłonki do ujścia	Gać – ujście	UMIARKOWANY ^a	PSD ^a	ZŁY ^a
Jedwabianka	Jedwabianka – Kramkowo	UMIARKOWANY	DOBRY ^a	ZŁY
Nurzec od Nurezyka do Siennicy	Nurzec – Wyszonki-Błonie	DOBRY ^a	.	.
Pełchówka	Pełchówka – Wojtkowice Stare	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Siennica	Siennica – Koce Piskuły	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Ślina od źródeł do Rokietnicy	Ślina – Stypułki-Święchy	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Ślina od Rokietnicy do ujścia	Ślina – Wity	ŚLABY	PSD	ZŁY
Biebrza od źródeł do Kropiwej	Biebrza – Stary Rogożyn	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Biebrza od Kropiwej do Horodnianki	Biebrza – Ostrowie Biebrzańskie	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2013).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2014 (cd.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Szeszupa od Potopki do granicy państwa	Szeszupa – wodowskaz Poszeszupie	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Szelmentka do granicy państwa	Szelmentka – Kupowo (Smolnica)	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Hołnianka do granicy państwa	Hołnianka – Hołny Wolmera	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Marycha od Marychny do dopływu z jeziora Zelwa	Marycha – wodowskaz Zelwa	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Marycha od dopływu z jeziora Zelwy do granicy państwa	Marycha – Stanowisko	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry	Czarna Hańcza – Bród Stary	DOBRY	PSD_sr^a	ZŁY^a
Czarna Hańcza od jeziora Wigry do Gremzdówki włącznie	Czarna Hańcza – Wysoki Most	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Czarna Hańcza od Gremzdówki do granicy państwa	Czarna Hańcza – śluza Kudrynki	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty	Netta (Rospuda) – Kotowina	BARDZO DOBRY^a	.	.
Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Bolesty do wypływu z jeziora Necko ze Szczeberką od Blizny	Netta (Rospuda) – uroczysko Kozia Szyja	ŚLĄBY^a	.	ZŁY^a
Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jeziora Sajno	Netta – Jaziewo	DOBRY^a	DOBRY	DOBRY
Zelwianka	Zalewianka – Mazurki	UMIARKOWANY^a	.	ZŁY^a
Jegrznia (Lega) od wpływu do jeziora Selmęt Wielki do wypływu z jeziora Dręstwo	Jegrznia – Rybczyzna	DOBRY^a	.	.
Turówka	Turówka – Białobrzegi	UMIARKOWANY^a	.	ZŁY
Lebiedzianka	Lebiedzianka – Krasnybór	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Piertanka z jeziorem Krzywe Wigierskie, Pierty	Piertanka – Tartak	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Bargłówka	Bargłówka – Kolonia Tajenko	UMIARKOWANY^a	.	ZŁY
Czerwonka	Czerwonka – Stara Kamionka	UMIARKOWANY^a	.	ZŁY
Kanał Augustowski od stanowiska szczytowego do jeziora Necko z jeziorem Studzanicznym i Białym Augustowskim	Kanał Augustowski – Klonownica	ŚLĄBY^a	.	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2013).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2014 (dok.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Kanał Augustowski od stanowiska szczytowego i Serwianki do połączenia z Czarną Hańczą z jeziorem Mikaszewo	Kanał Augustowski – śluza Sosnówka	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY
Szlamica do wypływu z jeziora Szlamy	Szlamica – Muły	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Wołkuszanka	Wołkuszanka – Wołkusz	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2013).

U w a g a. Niniejsza klasyfikacja stanu wód w jednolitych częściach wód powierzchniowych województwa podlaskiego została sporządzona na podstawie ocen wyników badań wykonanych w 2014 r. i uzupełniona ocenami z lat 2010–2013, które należy traktować jako aktualne do czasu powtórnego wykonania badań (zgodnie z zasadami dziedziczenia ocen).

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku – klasyfikacja na podstawie wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska.

TABL. 29/47/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR W 2014 R.

Nazwa jeziora	Rodzaj monitoringu ^a	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Stan jednolitej części wód
Długie Wigierskie	MR/MD	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Gremzdel	MR/MD	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Dreństwo (Dreństwo)	MD	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Rajgrodzkie	MD/MO	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Gaładuś	MO/MB	DOBRY	.	.
Pierty	MO	DOBRY	.	.
Szelment Wielki	MO	DOBRY	.	.
Wigry	MO	DOBRY	.	.

^a MR oznacza monitoring diagnostyczny w punktach reperowych, MD – monitoring diagnostyczny w punktach podstawowych, MO – monitoring operacyjny, a MB – monitoring badawczy.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku – klasyfikacja na podstawie wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska.

DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Uwagi metodyczne

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary, strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu ochronę powietrza atmosferycznego przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Dotyczy to w szczególności charakterystyki stanu wyposażenia i efektów eksploatacji urządzeń do ochrony powietrza zainstalowanych w zakładach.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona w wyniku pomiarów lub obliczeń wykonanych na podstawie bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Zbiorowość źródeł zanieczyszczeń, objętą statystyczną charakterystyką w oparciu o coroczną sprawozdawczość GUS, stanowią tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których od 1986 r. zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez byłego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami. Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników jednoosobnego badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji. W niniejszej publikacji dla zbiorowości tej przyjęto określenie „**zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**”.

Dane o emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217).

Należy podkreślić, że mimo nałożonych odpowiednimi przepisami prawnymi obowiązków dotyczących wykonywania pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza, szereg zakładów pomiarów takich w charakteryzowanym zakresie nie realizowało wcale, bądź wykonywało je w ograniczonym stopniu i w odniesieniu tylko do niektórych spośród emitowanych zanieczyszczeń. Jednakże wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, a także dwutlenku siarki określana była dość powszechnie metodami pomiarowymi, a nawet w przypadku braku urządzeń pomiarowych nie było trudności w oszacowaniu wielkości emisji tych rodzajów zanieczyszczeń. Stąd dane statystyczne dotyczące tych rodzajów zanieczyszczeń odzwierciedlają przebieg zjawisk w stopniu zbliżonym do rzeczywistego obrazu oddziaływania zakładów na czystość powietrza.

Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych, przy czym znaczna grupa zakładów nie była w stanie dokonać oszacowania wszystkich emitowanych do powietrza i objętych badaniem statystycznym rodzajów zanieczyszczeń. Dane te mają zatem charakter orientacyjny i niepełny, a w połączeniu z wyżej omówionymi rodzajami zanieczyszczeń (pyły i dwutlenek siarki) dają obraz w pewnym stopniu zaniżony w stosunku do rzeczywistych rozmiarów sumarycznej emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Mimo powyższych zastrzeżeń, jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i stosunkowo stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

Poważna awaria – to zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 IV 2011 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1232, z późniejszymi zmianami) – zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach **poważnych awarii** jest tworzenie warunków mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu poważnych awarii oraz usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego.

Ustawowym obowiązkiem Inspekcji Ochrony Środowiska jest prowadzenie **rejstru potencjalnych sprawców poważnych awarii**. Przepisy dotyczące poważnych awarii zawarte są w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 686), a także w ustawie Prawo ochrony środowiska i uwzględniają postanowienia Dyrektywy Rady 96/82/WE z 9 XII 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi, zwanej dyrektywą o przeciwdziałaniu poważnym awariom lub Dyrektywą Seveso II.

TABL. 1/48/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem					
		posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń		nieposiadające			określonej emisji dopuszczalnej
		pyłowych	gazowych	wyników pomiarów		emisji	
				pyłów	gazów		
WOJEWÓDZTWO							
2005	57	43	7	10	8	52	7
2010	56	42	7	14	13	49	6
2013	60	40	5	15	14	54	8
2014	66	43	5	19	17	61	11
miasta	55	38	3	15	14	51	11
wieś	11	5	2	4	3	10	–
POWIATY							
Augustowski	2	2	–	–	–	2	–
Białostocki	7	4	–	2	1	6	–
Bielski	6	5	–	1	1	5	1
Grajewski	4	4	2	–	–	4	–
Hajnowski	7	5	1	3	3	6	1
Kolneński	2	2	–	–	–	2	–
Łomżyński	2	1	1	–	–	2	–
Moniecki	2	2	–	–	–	1	–
Sejneński	3	–	–	3	3	3	3
Siemiatycki	4	1	–	2	2	4	2
Sokólski	4	3	–	3	2	4	1
Wysokomazowiecki	3	1	–	1	1	3	1
Zambrowski	3	2	–	–	–	3	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	7	5	1	3	3	7	1
Łomża	3	3	–	–	–	3	–
Suwałki	7	3	–	1	1	6	1

**TABL. 2/49/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zakłady emitujące zanieczyszczenia														
	pyłowe					gazowe									
						bez dwutlenku węgla				z dwutlenkiem węgla					
	2005	2010	2013	2014		2005	2010	2013	2014		2005	2010	2013	2014	
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		w liczbach bezwzględnych			w odsetkach	
OGÓŁEM ..	53	48	50	53	100,0	57	56	60	66	100,0	57	56	60	66	100,0
emisja zanieczyszczeń w t/rok:															
25 i mniej	31	36	42	43	81,1	12	19	20	24	36,4	2	7	4	7	10,6
26–100	20	11	7	9	17,0	19	17	20	24	36,4	4	1	3	2	3,0
101–500	2	1	1	1	1,9	23	16	15	13	19,7	4	1	3	3	4,6
501–1000	–	–	–	–	–	1	3	3	4	6,0	1	–	1	1	1,5
1001–2000	–	–	–	–	–	1	–	2	–	–	3	5	3	5	7,6
2001–5000	–	–	–	–	–	1	1	–	1	1,5	8	10	10	13	19,7
5001–10000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10	7	8	8	12,1
10001–20000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	11	10	14	13	19,7
20001–50000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8	9	7	7	10,6
50001 i więcej	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	6	7	7	10,6

**TABL. 3/50/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG STOPNIA REDUKCJI WYTWORZONYCH ZANIECZYSZCZEŃ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Emitujące zanieczyszczenia pyłowe	53	48	50	53
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	43	42	40	43
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
30,0% i mniej	2	–	1	–
30,1–50,0	9	9	10	10
50,1–70,0	1	2	–	1
70,1–90,0	13	14	12	10
90,1% i więcej	18	17	17	22
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	10	6	10	10
Emitujące zanieczyszczenia gazowe	57	56	60	66
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	7	7	5	5
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
10,0% i mniej	1	–	1	1
10,1–30,0	2	2	–	–
30,1–50,0	2	3	2	3
50,1–70,0	–	1	2	1
70,1–90,0%	2	1	–	–
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	50	49	55	61

TABL. 4/51/. URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Cyklony		Multicyklony		Filtry tkaninowe		Elektrofiltry		Urządzenia mokre		Inne	
	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h
OGÓŁEM												
2005	150	2418	43	1045	63	1761	6	1133	11	119	11	347
2010	151	2970	39	933	78	2025	8	883	12	194	11	381
2013	138	3757	34	709	232	1828	8	304	5	144	24	813
2014	139	3715	31	430	242	1912	10	853	6	162	24	813
Skuteczność:												
niska	1	1	3	68	3	9	–	–	3	105	x	x
średnia	19	344	10	124	42	356	1	104	2	39	x	x
wysoka	119	3370	18	238	197	1547	9	749	1	18	x	x
Średnia dyspozycyjność w %	97	x	98	x	99	x	98	x	100	x	100	x

TABL. 5/52/. EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Liczba emitorów^a	348	369	401	417
o wysokości:				
Do 50 m	324	346	379	396
51–99	18	18	17	16
Od 100 m	6	5	5	5
Emisja zanieczyszczeń w tys. t				
Pyłowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	0,9	0,5	0,4	0,5
51–99	0,6	0,4	0,3	0,2
od 100 m	0,5	0,2	0,2	0,2
Gazowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	249,9	280,6	677,0	708,4
51–99	486,6	404,7	327,4	270,1
od 100 m	1048,2	931,3	970,0	1035,4

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 6/53/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ORAZ ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t	2004	1096	874	934
W tym ze spalania paliw	1620	819	651	674
Emisja zanieczyszczeń gazowych w t	1799787	1616560	1974984	2014565
W tym: dwutlenku siarki	5251	3304	2548	2735
tlenków azotu ^a	3627	3150	3118	3177
tlenku węgla	3159	2408	3102	3284
dwutlenku węgla	1787286	1607331	1965203	2004380

^a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 6/53/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ORAZ ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń				
Pyłowe:				
w tonach	118417	86589	85518	84926
w % zanieczyszczeń wytworzonych	98,3	98,8	99,0	98,9
Gazowe (bez dwutlenku węgla):				
w tonach	1574	1427	1348	931
w % zanieczyszczeń wytworzonych	11,2	13,4	12,1	8,4
dwutlenek siarki:				
w tonach	1137	930	914	595
w % zanieczyszczeń wytworzonych	17,8	22,0	26,4	17,9
tlenki azotu ^a :				
w tonach	212	138	134	111
w % zanieczyszczeń wytworzonych	5,5	4,2	4,1	3,4
tlenek węgla:				
w tonach	225	188	276	208
w % zanieczyszczeń wytworzonych	6,6	7,2	8,2	6,0
inne:				
w tonach	–	171	24	17
w % zanieczyszczeń wytworzonych	–	37,9	2,5	1,9

^a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 7/54/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tonach			
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	39	97	73	89
Aldehydy pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	0	0	0	0
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	187	106	119	35
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	1	1	1	1
Aminy i ich pochodne	–	0	0	0
Amoniak	19	23	31	40
Benzo(a)piren	0	0	0	0
Dwutlenek siarki	5251	3304	2548	2735
ze spalania paliw	5247	3298	2541	2728
z procesów technologicznych	4	6	7	7
Dwutlenek węgla	1787286	1607331	1965203	2004380
Etery i ich pochodne	4	5	2	2
Ketony i ich pochodne	12	6	1	8
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	0	0	22	62
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne ^a	94	7	16	14
Metan	–	–	643	610
Oleje (mgła olejowa)	0	0	–	–
Pierwiastki metaliczne i ich związki ^b	–	5	0	0
Pierwiastki niemetaliczne	–	0	–	0
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki)	18	17	11	22

^a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach. ^b Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach, w przeliczeniu na masę pierwiastka metalicznego występującego w związku.

TABL. 7/54/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tonach			
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	25	15	6	7
Pyły ze spalania paliw	1620	819	651	674
Pyły z przemysłu cementowo-wapiennego i materiałów ogniotrwałych	–	–	1	1
Pyły pozostałe	341	245	205	230
Tlenek węgla	3159	2408	3102	3284
Tlenki azotu (w przeliczeniu na dwutlenek azotu)	3627	3150	3118	3177
ze spalania paliw	3609	3126	2934	2991
z procesów technologicznych	18	24	184	186
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^a	44	5	4	6
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne ^a	65	108	82	88
Związki azowe, azoksy, nitrowe i nitrozowe	0	–	–	–

^a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach.

TABL. 8/55/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych		
	pyłowych		gazowych						
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym					dwutlenku węgla
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	tlenku węgla			
w tonach							pyłowe	gazowe ^a	
WOJEWÓDZTWO	934	674	2014565	2735	3177	3284	2004380	98,9	8,4
miasta	881	622	1583876	2679	2829	2229	1575809	99,0	9,7
wieś	53	52	430689	56	348	1055	428571	66,2	2,8
POWIATY									
Augustowski	22	10	38859	111	58	50	38640	98,3	–
Białostocki	29	29	247783	65	230	468	246642	75,0	–
Bielski	38	37	44117	76	66	157	43818	79,5	–
Grajewski	267	70	69938	292	640	512	68294	99,5	15,9
Hajnowski	112	110	65451	90	78	164	65096	60,7	9,2
Kolneński	43	43	26679	97	41	49	26492	67,2	–
Łomżyński	2	2	17798	12	17	8	17761	96,5	40,3
Moniecki	19	18	27767	36	32	71	27628	83,5	–
Sejneński	43	43	5410	16	3	117	5274	–	–
Siemiatycki	18	18	15686	14	14	117	15536	47,1	–
Sokółski	17	15	20034	26	14	57	19906	66,7	–
Wysokomazowiecki	44	44	65416	145	100	66	65104	87,7	–
Zambrowski	13	12	217195	74	193	659	216011	96,7	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	113	100	909274	896	1337	545	906416	99,6	16,4
Łomża	107	80	90267	340	139	124	89664	92,6	–
Suwałki	47	43	152891	445	215	120	152098	99,3	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 9/56/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH W MIASTACH W 2014 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych				na 1 km ² w tonach		
	w tonach	na 1 km ² w tonach	ogółem	w tym					
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	dwutlenku węgla	pyłowe	gazowe ^a	
w tonach									
Białystok	113	1,1	909274	896	1337	906416	8914,5	99,6	16,4
Suwałki	47	0,7	152891	445	215	152098	2316,5	99,3	–
Łomża	107	3,2	90267	340	139	89664	2735,4	92,6	–
Grajewo	267	14,1	69938	292	640	68294	3680,9	99,5	15,9
Wysokie Mazowieckie	44	2,9	60115	144	94	59814	4007,7	87,7	–
Hajnówka	68	3,2	46793	56	59	46616	2228,2	68,2	–
Bielsk Podlaski	37	1,4	44116	76	65	43818	1633,9	77,4	–
Augustów	22	0,3	38859	111	58	38640	479,7	98,3	–
Zambrów	12	0,6	34719	74	50	34529	1827,3	96,9	–
Kolno	19	2,4	27767	36	32	27628	3470,9	83,5	–
Łapy	43	1,7	26679	97	41	26492	1067,2	67,2	–
Mońki	17	1,4	21003	55	51	20794	1750,3	82,3	–
Sokółka	17	0,9	20034	26	14	19906	1054,4	66,7	–
Czarna Białostocka	18	0,5	15686	14	14	15536	435,7	47,1	–
Siemiatycze	7	0,5	15024	–	11	15000	1073,1	46,2	–
Sejny	43	10,8	5410	16	3	5274	1352,5	–	–
Czyżew	–	–	4917	–	5	4908	983,4	–	–
Ciechanowiec	–	–	384	1	1	382	19,2	–	–

a Bez dwutlenku węgla. *b* W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 10/57/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2014 R.

SEKCJE I DZIAŁY	Emisja zanieczyszczeń						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
	pyłowych		gazowych				pyłowe		gazowe ^a	
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym			w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych
				dwutlenku siarki	tlenku węgla	dwutlenku węgla				
w tysiącach ton										
OGÓŁEM	0,9	0,7	2014,6	2,7	3,3	2004,4	84,9	98,9	0,9	8,4
Przetwórstwo przemysłowe	0,5	0,3	325,0	0,7	0,9	322,1	56,5	99,1	0,4	11,4
w tym:										
produkcja artykułów spożywczych	0,2	0,2	257,4	0,6	0,3	256,2	1,5	88,2	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,2	0,0	14,6	0,1	0,5	13,3	48,9	99,5	0,3	20,3

a Bez dwutlenku węgla.

TABL. 10/57/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2014 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
	pyłowych		gazowych				pyłowe		gazowe ^a	
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym			w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych
				dwutlenku siarki	tlenku węgla	dwutlenku węgla				
w tysiącach ton										
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,4	0,4	1292,5	2,0	1,3	1287,2	28,4	98,6	0,6	9,6
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	0,0	0,0	7,5	0,0	0,1	7,3	0,0	9,1	–	–
Budownictwo	0,0	–	0,3	0,0	0,0	0,2	0,0	68,6	–	–
Pozostałe sekcje	0,0	0,0	389,4	0,0	0,9	387,5	–	–	–	–

^a Bez dwutlenku węgla.

TABL. 11/58/. POWAŻNE AWARIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Potencjalni sprawcy poważnych awarii (stan w dniu 31 XII)	46	48	46	47
zakłady:				
dużego ryzyka	9	9	9	9
zwiększonego ryzyka	5	5	5	5
pozostali	32	34	32	33
Przypadki wystąpienia poważnych awarii ^a	1	4	1	1

^a Odpowiadające definicji zawartej w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 IV 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1232, z późniejszymi zmianami).

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

DZIAŁ V. ODPADY

Uwagi metodyczne

Przedstawione w dziale dane charakteryzują skalę zagrożenia dla środowiska oraz uciążliwości spowodowane wytwarzaniem odpadów przemysłowych, komunalnych i innych, a także przedsięwzięcia podejmowane w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom. Uciążliwość dla środowiska przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem odpadami wód i gleb, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod składowanie odpadów.

Informacje o odpadach za lata 2000–2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach za lata 2013 i 2014 opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21).

Informacje o odpadach za 2000 r. opracowane zostały na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów, a od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206).

Dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych od 2014 r. obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Zawarte w dziale informacje o odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotyczą ilości i rodzajów:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, kompostowanych oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych).

Ponadto podano informacje o powierzchni składowisk (wysypisk, hałd, stawów osadowych) niezrehabilitowanej i zrehabilitowanej w ciągu roku.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **recykling** rozumie się odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Unieszkodliwianie odpadów to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się spalanie odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy termicznego przetwarzania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów są następnie spalane.

Składowisko odpadów to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się następujące typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- a) wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- b) tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- c) magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Za **odpady komunalne** uznaje się odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości. Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Przedstawione informacje obejmują:

- odpady zebrane ogółem w skali roku, w tym z gospodarstw domowych,
- zmieszane odpady komunalne zebrane, w tym z gospodarstw domowych,
- rodzaje wyselekcjonowanych stałych odpadów komunalnych,
- liczbę i powierzchnię kontrolowanych składowisk (wysypisk) czynnych (tj. takich, na które w roku sprawozdawczym były wywożone odpady) oraz o zakończonej eksploatacji,
- nieczystości ciekłe wywiezione do oczyszczalni ścieków, w tym z gospodarstw domowych.

TABL. 1/59/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG GRUP ODPADÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku								Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Liczba zakładów wytwarzających odpady ^b
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym podmiotom	magazynowane czasowo			
			razem	w tym						
				termicznie	składowane ^d					
w tysiącach ton										
OGÓŁEM	2005	927,9	795,1	69,8	–	47,3	.	63,0	2474,8	56
	2010	713,5	617,0	60,3	9,8	35,6	.	36,2	2350,2	58
	2013	1827,5	1514,8	7,3	1,7	0,7	.	305,4	2354,3	71
	2014	1266,7	395,7	4,2	3,5	0,3	560,9	305,9	2327,6	60
w tym:										
Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin		352,5	94,0	–	–	–	–	258,5	–	3
Odpady z rolnictwa, sadownictwa upraw hydroponicznych, rybactwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności ..		258,4	125,9	0,2	–	–	126,8	5,5	–	22
Odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury		254,0	144,5	0,5	0,5	–	106,9	2,1	–	13
Odpady z procesów termicznych		95,4	3,5	–	–	–	81,4	10,5	2195,6	23
Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej ^e		197,9	–	–	–	–	191,6	6,3	–	6
Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych		92,5	27,7	3,5	3,0	0,3	38,3	23,0	132,0	12

a Na terenach własnych zakładów. *b* Stan w końcu roku. *c* W 2014 r. – we własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na terenach własnych i innych zakładów. *e* Włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych.

TABL. 2/60/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekulturowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	składowane ^d				
w tysiącach ton									
WOJEWÓDZTWO	1266,7	395,7	4,2	3,5	0,3	560,9	305,9	2327,6	23,8
miasta	728,9	224,3	4,2	3,5	0,3	459,6	40,8	2327,6	23,8
wieś	537,8	171,4	–	–	–	101,3	265,1	–	–
POWIATY									
Augustowski – miasta	201,4	–	–	–	–	199,8	1,6	0,4	0,3
Białostocki	14,9	–	–	–	–	14,9	–	–	–
miasta	12,9	–	–	–	–	12,9	–	–	–
wieś	2,0	–	–	–	–	2,0	–	–	–
Bielski	124,0	58,0	–	–	–	61,8	4,2	–	–
miasta	34,7	–	–	–	–	30,5	4,2	–	–
wieś	89,3	58,0	–	–	–	31,3	–	–	–
Grajewski – miasta	122,0	80,1	–	–	–	41,9	–	–	–
Hajnowski	13,7	1,8	–	–	–	11,9	–	–	–
miasta	4,8	–	–	–	–	4,8	–	–	–
wieś	8,9	1,8	–	–	–	7,1	–	–	–
Kolneński – miasta	14,0	1,9	–	–	–	12,1	–	–	–
Łomżyński – wieś	54,0	16,2	–	–	–	37,8	–	–	–
Moniecki – miasta	119,3	118,5	0,1	–	–	0,7	–	–	–
Sejneński – miasta	1,6	–	–	–	–	1,6	–	–	–
Siemiatycki – miasta	15,5	–	–	–	–	15,4	0,1	–	–
Sokółski	381,0	95,4	–	–	–	19,0	266,6	–	–
miasta	6,1	–	–	–	–	4,6	1,5	–	–
wieś	374,9	95,4	–	–	–	14,4	265,1	–	–
Suwalski – wieś	2,3	–	–	–	–	2,3	–	–	–
Wysokomazowiecki	18,4	1,8	0,1	–	–	15,8	0,7	–	–
miasta	12,0	1,8	0,1	–	–	9,4	0,7	–	–
wieś	6,4	–	–	–	–	6,4	–	–	–
Zambrowski – miasta	7,0	5,7	0,2	–	–	1,1	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	108,6	1,0	0,5	0,5	–	85,6	21,5	2327,2	23,5
Łomża	23,6	0,3	3,2	3,0	0,2	12,3	7,8	–	–
Suwałki	45,4	15,0	0,1	–	0,1	26,9	3,4	–	–

a Na terenach własnych zakładów. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę. d Na terenach własnych i innych zakładów.

TABL. 3/61/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2014 R.

SEKCJE I DZIAŁY	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	składowane ^d				
w tysiącach ton									
O G Ó Ł E M	1266,7	395,7	4,2	3,5	0,3	560,9	305,9	2327,6	23,8
Górnictwo i wydobywanie.....	358,8	94,0	–	–	–	–	264,8	–	–
Przetwórstwo przemysłowe	579,7	288,5	0,7	0,5	–	281,8	8,7	–	–
w tym:									
produkcja artykułów spożywczych	266,3	142,2	0,2	–	–	117,3	6,6	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	241,9	139,5	–	–	–	102,1	0,3	–	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	72,8	3,3	0,2	–	–	59,2	10,1	2195,6	23,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	63,3	9,9	3,3	3,0	0,3	27,8	22,3	132,0	0,8
Budownictwo	190,8	–	–	–	–	190,8	–	–	–
Pozostałe sekcje	1,3	–	–	–	–	1,3	–	–	–

a Na terenach własnych zakładów. *b* Stan w końcu roku. *c* We własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na terenach własnych i innych zakładów.

TABL. 4/62/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) W MIASTACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	składowane ^d				
w tysiącach ton									
O G Ó Ł E M									
2005	802,0	676,2	69,8	–	47,3	.	56,0	2474,8	36,5
2010	549,5	462,7	58,7	8,3	35,6	.	28,1	2350,2	30,5
2013	1098,7	1049,2	7,3	1,7	0,7	.	42,2	2354,3	23,8
2014	728,9	224,3	4,2	3,5	0,3	459,6	40,8	2327,6	23,8
miasta o liczbie ludności:									
2000–4999									
Brańsk	15,8	–	–	–	–	15,8	–	–	–
Czyżew	1,9	1,8	0,1	–	–	–	–	–	–
Tykocin	3,4	–	–	–	–	3,4	–	–	–
5000–9999									
Czarna Białostocka	6,2	–	–	–	–	6,2	–	–	–
Dąbrowa Białostocka	2,1	–	–	–	–	2,1	–	–	–
Sejny	1,6	–	–	–	–	1,6	–	–	–
Wysokie Mazowieckie	10,1	–	–	–	–	9,4	0,7	–	–

a Na terenach własnych zakładów. *b* Stan w końcu roku. *c* W 2014 r. – we własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na terenach własnych i innych zakładów.

TABL. 4/62/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) W MIASTACH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	składowane ^d				
w tysiącach ton									
miasta o liczbie ludności (dok.):									
10000–19999									
Kolno	14,0	1,9	–	–	–	12,1	–	–	–
Łapy	3,3	–	–	–	–	3,3	–	–	–
Mońki	119,3	118,5	0,1	–	–	0,7	–	–	–
Siemiatycze	15,5	–	–	–	–	15,4	0,1	–	–
Sokółka	4,0	–	–	–	–	2,5	1,5	–	–
20000–49999									
Augustów	201,4	–	–	–	–	199,8	1,6	0,4	0,3
Bielsk Podlaski	18,9	–	–	–	–	14,7	4,2	–	–
Grajewo	122,0	80,1	–	–	–	41,9	–	–	–
Hajnówka	4,8	–	–	–	–	4,8	–	–	–
Zambrów	7,0	5,7	0,2	–	–	1,1	–	–	–
50000–99999									
Łomża	23,6	0,3	3,2	3,0	0,2	12,3	7,8	–	–
Suwałki	45,4	15,0	0,1	–	0,1	26,9	3,4	–	–
100000 i więcej									
Białystok	108,6	1,0	0,5	0,5	–	85,6	21,5	2327,2	23,5

^a Na terenach własnych zakładów. ^b Stan w końcu roku. ^c W 2014 r. – we własnym zakresie przez wytwórcę. ^d Na terenach własnych i innych zakładów.

TABL. 5/63/. ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Odpady komunalne zebrane^a w t	267991	242937	251714	274932
w tym z gospodarstw domowych	195124	182088	199483	222029
Zmieszane	263205	232576	233300	236649
w tym z gospodarstw domowych	192235	175203	184676	186850
Wyselekcjonowane	4786	10361	18414	38283
w tym:				
papier i tektura	1887	2384	2792	4334
szkło	924	1953	5146	8094
tworzywa sztuczne	518	2236	2672	3520
metale	126	126	211	202
odzież i tekstylia	647	815	1147	846
wielkogabarytowe	684	940	3521	4794
Nieczystości ciekłe wywiezione w dam³	332	524	409	373
W tym z gospodarstw domowych	177	331	221	191

^a Dane szacunkowe.

TABL. 6/64/. KONTROLOWANE SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Czynne:				
liczba	80	42	15	14
powierzchnia w ha	143,7	92,4	46,6	60,4
powierzchnia zrekultywowana w ciągu roku w ha	–	2,4	6,9	–
O zakończonej eksploatacji:				
liczba	4	29	20	3
powierzchnia w ha	7,0	47,4	45,5	4,2
powierzchnia zrekultywowana w ciągu roku w ha	–	35,7	8,1	–

TABL. 7/65/. ODPADY KOMUNALNE, NIECZYSTOŚCI CIEKŁE I SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zebrane odpady komunalne zmieszane ^a		Nieczystości ciekłe wywiezione		Czynne składowiska kontrolowane ^b	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	liczba	powierzchnia w ha
	w tonach		w dam ³			
W O J E W Ó D Z T W O	236649,0	186849,9	373,4	190,6	14	60,4
POWIATY						
Augustowski	15367,3	13028,7	24,3	15,3	–	–
Białostocki	27187,2	22008,6	55,7	30,2	4	23,2
Bielski	10046,6	6784,8	13,5	5,6	1	2,9
Grajewski	5639,0	4728,6	23,0	16,4	1	4,7
Hajnowski	6580,5	5570,0	10,4	5,7	2	2,9
Kolneński	7236,1	6298,4	14,8	10,8	–	–
Łomżyński	8833,3	8035,6	32,6	18,8	2	7,1
Moniecki	5357,7	4619,0	10,4	6,7	1	12,0
Sejneński	2033,7	1150,8	21,9	8,2	–	–
Siemiatycki	4774,6	3660,6	31,9	23,6	1	2,8
Sokólski	9320,3	7079,1	22,0	18,8	–	–
Suwalski	3786,0	3045,9	6,6	3,1	–	–
Wysokomazowiecki	6811,2	5618,7	24,4	11,6	–	–
Zambrowski	7112,8	5760,8	27,1	4,6	1	2,0
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	69180,7	54989,4	47,1	8,9	–	–
Łomża	20317,4	17134,1	1,3	1,1	–	–
Suwałki	27064,5	17336,7	6,4	1,2	1	2,8

^a Bez wyselekcjonowanych; dane szacunkowe. ^b Stan w dniu 31 XII.

DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Uwagi metodyczne

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Cele ochrony przyrody to:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami).

Park narodowy to obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na terenie którego ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Celem tworzenia parków narodowych jest zachowanie różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenie właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych, a także siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie obszaru za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne oraz kulturowe, a także walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody lub na mocy uchwały rady gminy).

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w których granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty to projektowane specjalnie obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji, które w regionie biogeograficznym, do którego należą, w znaczący sposób przyczyniają się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także mogą znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach, obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty są obszary w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujące się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Stanowiska dokumentacyjne to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Mogą nimi być naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalone strefy ochrony.

Ochronę gatunkową roślin i zwierząt wprowadza się w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa. Rozporządzenie to określa listę gatunków objętych ochroną, sposoby wykonywania ochrony oraz stosowne ograniczenia, zakazy i nakazy przewidziane odpowiednimi przepisami. Decyzje dotyczące ochrony gatunkowej mogą być podjęte także w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Ochrona czynna oznacza stosowanie, w razie potrzeby, zabiegów ochronnych w celu przywrócenia naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody lub zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

Tereny zieleni to tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzyszącą ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy) oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) towarzyszące obiektom architektonicznym oraz tworzyć kompozycje zieleni miejskiej o charakterze parkowym, z elementami nasadzeń drzew i krzewów.

Przez **zieleń uliczną** rozumie się pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Dane dotyczące **parków i ogrodów historycznych** pochodzą z badań zabytkowych założeń zieleni Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1446) oraz rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. 2011 Nr 113, poz. 661), krajowa ewidencja zabytków obejmuje tylko obiekty, dla których wykonano karty ewidencyjne. Obiekty nierozpoznane, zachowane częściowo itp., dla których jeszcze nie opracowano właściwej dokumentacji, pozostają aktualnie poza krajową ewidencją i mogą być ewentualnie zarejestrowane w postaci kart adresowych poza krajową ewidencją w gminnej ewidencji zabytków.

TABL. 1/66/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014			
	w hektarach				liczba obiektów	w % powierzchni ogólnej województwa	na 1 mieszkańca w m ²
O G Ó Ł E M	644999,7	645561,4	646091,4	645058,3	393	32,0	5411,9
Parki narodowe	92089,8	92071,6	92169,9	92169,2	4	4,6	773,3
Rezerwy przyrody	23599,4	23531,9	23868,2	23591,7	93	1,2	197,9
Parki krajobrazowe ^b	83531,9	83531,9	83531,9	83529,4	3	4,1	700,8
Obszary chronionego krajobrazu ^b ..	444021,0	444173,1	444209,6	443456,2	15	22,0	3720,5
Stanowiska dokumentacyjne	0,5	0,2	0,5	0,5	2	0,0	0,0
Użytki ekologiczne	1697,5	2108,4	2172,2	2172,2	271	0,1	18,2
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	59,6	144,3	139,1	139,1	5	0,0	1,2

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody	
	ogółem		z liczby ogółem – w ha						
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerwy przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b		
WOJEWÓDZ-TWO	2005	644999,7	32,0	92089,8	23599,4	88084,5	462717,3	1697,5	2112
	2010	645561,4	32,0	92071,6	23531,9	88084,5	462717,3	2108,4	2058
	2013	646091,4	32,0	92169,9	23868,2	88084,5	462715,3	2172,2	2012
	2014	645058,3	32,0	92169,2	23591,7	88084,5	461863,6	2172,2	1998
POWIAT AUGUSTOWSKI		110996,5	66,9	9502,8	3553,8	–	101380,0	37,2	59
Gmina miejska									
Augustów		5657,7	69,9	–	0,1	–	5570,0	4,5	11
Gmina miejsko-wiejska									
Lipsk		11961,0	64,9	1756,0	–	–	10205,0	–	2
Gminy wiejskie									
Augustów		14971,7	56,2	–	316,8	–	14950,0	21,7	6
Bargłów Kościelny		7531,0	40,1	281,0	–	–	7250,0	6,7	3
Nowinka		17156,8	84,1	1906,8	740,7	–	15250,0	–	7
Płaska		23100,0	62,0	–	1419,8	–	23100,0	–	22
Sztabin		30618,3	84,3	5559,0	1076,4	–	25055,0	4,3	8

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody/użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerваты przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT BIAŁOSTOCKI	101077,0	34,0	6298,0	3435,9	53768,6	40075,2	106,3	148
Gminy miejsko-wiejskie								
Choroszcz	3429,0	20,9	1619,0	–	–	1810,0	–	8
Czarna Białostocka	15046,4	72,9	–	963,7	15046,4	–	–	35
Łapy	2451,0	19,2	2451,0	–	–	–	–	2
Michałowice	11470,1	28,0	–	222,7	2827,4	8420,0	–	–
Supraśl	12039,6	63,9	–	870,9	12039,6	–	–	40
Suraz	3009,0	39,3	489,0	–	–	2520,0	–	–
Tykocin	7829,2	37,8	159,0	62,0	–	7670,2	84,7	6
Wasilków	4262,5	33,5	–	1,7	4240,9	–	21,6	3
Zabłudów	4710,0	13,9	–	–	–	4710,0	–	5
Gminy wiejskie								
Dobrzyniewo Duże	6569,1	40,8	–	159,1	3690,6	2869,0	–	–
Gródek	26981,1	62,8	–	1155,8	15923,7	10376,0	–	23
Juchnowiec Kościelny ...	1700,0	9,9	–	–	–	1700,0	–	3
Poświętne	–	–	–	–	–	–	–	7
Turośń Kościelna	1580,0	11,3	1580,0	–	–	–	–	2
Zawady	–	–	–	–	–	–	–	14
POWIAT BIELSKI	4209,0	3,0	–	–	–	4200,0	9,0	47
Gmina miejska								
Bielsk Podlaski	–	–	–	–	–	–	–	13
Gminy wiejskie								
Bielsk Podlaski	3150,0	7,3	–	–	–	3150,0	–	20
Boćki	9,0	0,0	–	–	–	–	9,0	6
Brańsk	–	–	–	–	–	–	–	3
Orla	–	–	–	–	–	–	–	2
Wyszki	1050,0	5,1	–	–	–	1050,0	–	3
POWIAT GRAJEWSKI	18888,3	19,5	6615,0	195,9	–	12027,0	62,0	16
Gminy miejsko-wiejskie								
Rajgród	13555,0	65,4	1466,0	11,6	–	12027,0	62,0	–
Szczuczyn	–	–	–	–	–	–	–	14
Gminy wiejskie								
Grajewo	972,0	3,2	972,0	–	–	–	–	1
Radziłów	4177,0	20,9	4177,0	–	–	–	–	–
Wąsosz	184,3	1,6	–	184,3	–	–	–	1

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody/użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerваты przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT HAJNOWSKI	95445,2	58,8	10517,3	12316,2	–	84490,8	701,9	1240
Gmina miejska								
Hajnówka	22,6	1,1	–	–	–	–	22,6	58
Gmina miejsko-wiejska								
Kleszczewo	3274,0	22,9	–	227,0	–	3274,0	–	1
Gminy wiejskie								
Białowieża	19056,2	93,8	6055,7	4303,7	–	12975,0	54,3	524
Czeremcha	550,0	5,7	–	–	–	550,0	–	–
Czyże	60,0	0,4	–	–	–	60,0	–	–
Dubicze Cerkiewne	10689,7	70,6	–	155,1	–	10634,0	55,7	14
Hajnówka	18023,6	61,5	–	5679,6	–	17691,0	524,9	525
Narew	10132,6	42,0	–	–	–	10128,0	4,6	2
Narewka	33636,6	99,2	4461,6	1950,8	–	29178,8	39,8	116
POWIAT KOLNEŃSKI ..	21079,4	22,4	–	197,8	–	20879,0	66,3	39
Gmina miejska								
Kolno	–	–	–	–	–	–	–	1
Gmina miejsko-wiejska								
Stawiski	74,0	0,4	–	71,8	–	–	2,2	5
Gminy wiejskie								
Grabowo	–	–	–	–	–	–	–	2
Kolno	6631,9	23,5	–	–	–	6631,9	38,3	2
Mały Płock	1583,1	11,3	–	–	–	1582,7	0,4	28
Turośl	12790,4	64,3	–	126,0	–	12664,4	25,4	1
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	35163,6	26,0	351,0	541,6	7353,5	27439,6	84,1	54
Gminy miejsko-wiejskie								
Jedwabne	326,0	2,0	326,0	–	–	–	–	–
Nowogród	4142,6	40,9	–	–	–	4142,6	8,3	3
Gminy wiejskie								
Łomża	4976,6	24,0	–	162,5	3667,0	1304,5	21,3	5
Miastkowo	2180,5	19,0	–	–	–	2169,7	10,8	4
Piątnica	4287,0	19,6	–	69,8	3039,4	1245,8	14,6	19
Przytuły	–	–	–	–	–	–	–	4
Wizna	672,1	5,0	25,0	–	647,1	–	–	19
Zbójna	18578,8	100,0	–	309,3	–	18577,0	29,1	–

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody/użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerваты przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT MONIECKI	43873,5	31,8	39515,0	129,3	2817,5	1541,0	–	14
Gminy miejsko-wiejskie								
Goniądz	23028,0	61,2	21787,0	–	–	1241,0	–	3
Knyszyn	2817,5	22,2	–	129,3	2817,5	–	–	4
Mońki	–	–	–	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Jaświły	1189,0	6,8	1189,0	–	–	–	–	–
Krypno	300,0	2,7	–	–	–	300,0	–	2
Trzcianne	16539,0	49,8	16539,0	–	–	–	–	3
POWIAT SEJNEŃSKI	52048,8	60,9	5197,9	557,1	–	46850,0	106,8	75
Gminy wiejskie								
Giby	19574,3	60,6	3774,3	24,5	–	15800,0	–	28
Krasnopol	14074,3	82,1	1423,6	56,1	–	12650,0	106,8	9
Puńsk	3550,0	25,6	–	0,9	–	3550,0	–	11
Sejny	14850,3	68,3	–	475,6	–	14850,0	–	27
POWIAT SIEMIATYCKI	31341,6	21,5	–	250,4	–	31013,7	68,1	41
Gmina miejska								
Siemiatycze	250,0	6,9	–	–	–	250,0	–	2
Gmina miejsko-wiejska								
Drohiczyn	7290,0	35,1	–	–	–	7290,0	2,6	3
Gminy wiejskie								
Dziadkowice	14,2	0,1	–	–	–	–	14,2	8
Grodzisk	89,1	0,4	–	89,1	–	–	–	4
Mielnik	17882,9	91,1	–	36,2	–	17832,0	2,7	7
Milejczyce	19,8	0,1	–	–	–	–	19,8	1
Nurzec-Stacja	1727,3	8,0	–	125,1	–	1580,0	22,2	9
Perlejewo	851,7	8,0	–	–	–	851,7	–	2
Siemiatycze	3216,6	14,2	–	–	–	3210,0	6,6	5
POWIAT SOKÓLSKI	53259,9	25,9	5146,0	1666,0	17860,9	30074,0	99,2	50
Gminy miejsko-wiejskie								
Dąbrowa Białostocka	1843,0	7,0	1843,0	–	–	–	–	4
Krynki	12788,1	77,0	–	273,7	988,1	11800,0	–	–
Sokółka	8915,6	28,4	–	159,5	3385,6	5530,0	–	7
Suchowola	3132,0	12,2	3132,0	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Janów	1592,1	7,7	–	79,7	1512,4	–	–	2
Korycin	–	–	–	–	–	–	–	2
Kuźnica	4550,0	34,1	–	–	–	4550,0	–	8
Nowy Dwór	171,0	1,4	171,0	–	–	–	–	–
Sidra	–	–	–	–	–	–	–	13
Szudziałowo	20268,0	67,2	–	1153,0	11974,8	8194,0	99,2	12

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody/użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerwaty przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT SUWALSKI	73390,4	56,2	7974,2	373,3	6284,0	59040,0	827,1	96
Gminy wiejskie								
Bakałarzewo	4053,4	33,1	–	3,4	–	4050,0	–	13
Filipów	8700,0	57,7	–	–	–	8700,0	604,3	5
Jeleniewo	10654,8	81,1	–	65,9	3016,0	7550,0	109,6	18
Przerośl	7407,0	59,9	–	304,0	1257,0	6150,0	63,9	9
Raczki	6400,0	45,0	–	–	–	6400,0	–	2
Rutka-Tartak	7390,0	71,4	–	–	440,0	6950,0	40,9	11
Suwałki	14014,2	53,0	7974,2	–	–	6040,0	–	7
Szypliszki	5650,0	36,1	–	–	–	5650,0	–	12
Wiżajny	9121,0	81,5	–	–	1571,0	7550,0	8,4	19
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	2274,8	1,8	1052,0	–	–	1217,8	–	68
Gminy miejsko-wiejskie								
Ciechanowiec	1217,8	6,1	–	–	–	1217,8	–	38
Czyżew	2,1	0,0	–	–	–	–	–	–
Szepietowo	2,9	0,0	–	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie								
Klukowo	–	–	–	–	–	–	–	1
Kobylin-Borzymy	322,0	2,7	322,0	–	–	–	–	21
Kulesze Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	1
Nowe Piekuty	–	–	–	–	–	–	–	3
Sokoły	730,0	4,7	730,0	–	–	–	–	1
Wysokie Mazowieckie ...	–	–	–	–	–	–	–	3
POWIAT ZAMBROWSKI	270,6	0,4	–	266,4	–	–	4,2	4
Gminy wiejskie								
Kołaki Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	2
Rutki	106,0	0,5	–	106,0	–	–	–	–
Szumowo	2,5	0,0	–	–	–	–	2,5	–
Zambrów	162,1	0,5	–	160,4	–	–	1,7	2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	103,9	1,0	–	103,9	–	–	–	12
Łomża	675,5	20,7	–	–	–	675,5	–	12
Suwałki	960,9	14,7	–	4,1	–	960,0	–	23

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody/użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

U w a g a. Oprócz prezentowanych form ochrony przyrody i krajobrazu na powierzchnię ogółem składają się zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 139,1 ha (położone na terenie gmin: Mielnik – 50,9 ha, Szepietowo – 2,9 ha, miejskiej Augustów – 83,2 ha i Czyżew – 2,1 ha) oraz stanowiska dokumentacyjne o łącznej powierzchni 0,5 ha (położone na terenie gminy wiejskiej Sejny – 0,3 ha i miasta Suwałki – 0,2 ha).

TABL. 3/68/. PARKI NARODOWE W 2014 R.
Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Białowiecki	1921, 1932, 1947	10517,3	<p>Jest najstarszym polskim parkiem narodowym – jego historia sięga 1921 r. Utworzono wtedy leśnictwo „Rezerwat”, które w 1932 r. przemianowano na jednostkę specjalną „Park Narodowy w Białowieży”. W 1947 r. obiekt ten reaktywowano jako Białowiecki Park Narodowy. Chroni on ostatnie na Niżu Europejskim lasy naturalne o charakterze pierwotnym w strefie lasów mieszanych i liściastych. Dzięki wysiłkom naukowców i pracowników Parku w 1929 r. rozpoczęła się zakończona sukcesem restytucja żubra. W skład Białowieckiego Parku Narodowego wchodziły obiekty: Obręb Ochronny Rezerwat (w większości objęty ochroną ścisłą) z wyodrębnionym terytorialnie Parkiem Pałacowym oraz Ośrodek Hodowli Żubrów z Rezerwatem Pokazowym Żubrów. Na terenie Parku Pałacowego, wpisanego w rejestr zabytków, znajduje się Muzeum Przyrodniczo-Leśne. Białowiecki Park Narodowy od 1977 r. jest Rezerwatem Biosfery UNESCO, a od 2005 r. cała polska część Puszczy Białowieckiej została objęta tym statusem. W 1979 r. UNESCO wpisało BPN, jako jedyny przyrodniczy obiekt w Polsce, na listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości, a w 1992 r. UNESCO nadało ten status Państwowemu Parkowi Narodowemu „Bielowieżská Puszca” na Białorusi, tworząc polsko-białoruski obiekt transgraniczny. 23 VI 2014 r. Komitet Światowego Dziedzictwa przyjął zgłoszony wspólnie przez Polskę i Białoruś wniosek o powiększenie Obiektu Światowego Dziedzictwa „Białowieża Forest” o znaczną część Puszczy Białowieckiej znajdującej się po polskiej stronie granicy. Obecnie cały transgraniczny obiekt zajmuje powierzchnię około 141,9 tys. ha.</p>
Biebrzański	1993	59223,0	<p>Obejmuje znaczną część Kotliny Biebrzańskiej, która jest jednym z największych i najbardziej naturalnych kompleksów torfowisk niskich w Europie Środkowej i Zachodniej. Kotlinę tę charakteryzuje wyjątkowo dobrze zachowana dwukierunkowa strefowość ekologiczna (roślinno-glebowo-hydrologiczna). Dolina Biebrzy została uznana przez BirdLife International za ostoję ptaków o randze światowej. Biebrzański Park Narodowy znajduje się od 1995 r. na liście siedlisk Konwencji RAMSAR, tj. obszarów mokradłowych o międzynarodowym znaczeniu, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodno-błotnego, a od 2004 r. został włączony wraz z otuliną do sieci obszarów Natura 2000.</p>
Narwiański	1996	7350,0	<p>Chroni zabagniony, naturalny fragment doliny Górnej Narwi od Suraża do Rzędzian. O wartości przyrodniczej Parku decyduje niespotykany w Europie i bardzo rzadki na świecie charakter rzeki wielokorytowej (anastomozującej), a także ornitofauna związana z terenami mokradłowymi. Liczne rozgałęzienia nurtu oraz naturalna dolina Narwi decydują o wyjątkowej wartości turystycznej Parku.</p>

TABL. 3/68/. PARKI NARODOWE W 2014 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Wigierski	1989	15078,9	Położony jest na północnym skraju Puszczy Augustowskiej. Swoim zasięgiem obejmuje zespół 42 jezior (z największym jeziorem Wigry) z otaczającymi je lasami i torfowiskami. Park uznany został za obszar wodno-błotny o znaczeniu międzynarodowym, chroniony na mocy międzynarodowej Konwencji Ramsarskiej. Ma również rangę europejskiej ostoi ptaków IBA (Important Bird Area) „Puszcza Augustowska” (kod PL043). Ponadto wchodzi w skład sieci Natura 2000 – Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Augustowska” (kod PLB200002) oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Ostoja Wigierska” (kod PLH200004).

Ź r ó d ł o: dane Białowieskiego Parku Narodowego, Biebrzańskiego Parku Narodowego, Narwiańskiego Parku Narodowego i Wigierskiego Parku Narodowego.

TABL. 4/69/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia								
	ogółem		grunty				wody	tereny pozostałe	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej województwa	leśne		rolne	zadrzewione i zakrzewione			
			razem	w tym niezależne					
w hektarach									
OGÓŁEM	2005	92089,8	4,6	35012,9	509,5	17035,5	686,1	4447,4	34907,9
	2010	92071,6	4,6	35160,6	446,5	17123,7	680,4	4447,1	34659,8
	2013	92169,9	4,6	35141,0	450,0	17137,0	680,5	4559,0	34652,5
	2014	92169,2	4,6	35187,1	446,5	17613,5	751,4	4531,3	34086,0
Białowieski		10517,3	0,5	9974,0	234,5	15,3	1,5	19,2	507,3
Biebrzański		59223,0	2,9	15730,2	165,0	14565,5	564,6	946,2	27416,6
Narwiański		7350,0	0,4	93,0	–	719,0	177,0	668,0	5693,0
Wigierski		15078,9	0,8	9389,9	47,0	2313,7	8,3	2897,9	469,1

TABL. 5/70/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII OCHRONNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia w ha						
	parku narodowego					strefy ochronnej	
	ogółem	w tym pod ochroną					
		ściłą		czynną	krajobrazową		
razem	w tym grunty leśne						
OGÓŁEM	2005	92089,8	10821,5	9538,9	44362,2	31613,1	96740,1
	2010	92071,6	10821,5	9571,3	45184,5	30772,6	96740,1
	2013	92169,9	13832,4	12582,7	42952,7	30091,8	96740,1
	2014	92169,2	13890,5	12619,5	43357,6	29628,1	96740,1
Białowieski		10517,3	6059,3	5819,8	4104,6	353,4	3224,3
Biebrzański		59223,0	7361,0	6582,7	25405,0	26457,0	66824,0
Narwiański		7350,0	–	–	2057,0	–	15408,0
Wigierski		15078,9	470,2	217,0	11791,0	2817,7	11283,8

TABL. 6/71/. PARKI NARODOWE WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI GRUNTÓW
Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia w ha					tereny pozostałe
	ogółem	własność			prywatna	
		Skarbu Państwa		prywatna		
		w zarządzie parku	w innym zarządzie			
O G Ó Ł E M	2005	92090	56873	2151	32249	817
	2010	92072	57452	654	31628	2338
	2013	92170	57905	654	33490	121
	2014	92170	57905	654	33490	121
Białowiecki		10517	10517	–	–	–
Biebrzański		59223	33217	233	25773	–
Narwiański		7350	1706	415	5112	117
Wigierski		15080	12465	6	2605	4

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 7/72/. STAN LICZEBNY GŁÓWNYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT ŁOWNYCH I CHRONIONYCH W PARKACH NARODOWYCH

GATUNKI ZWIE- RZĄT	Parki narodowe															
	Białowiecki				Biebrzański				Narwiański				Wigierski			
	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
Żubr	397 ^a	45	505	522	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Łoś	– ^b	8	2	3	601	650	565	583	12	23	56	51	32	37	35	35
Jeleń	320	800	325	115	512	530	540	960	–	15	3	4	152	160	260	250
Sarna	160	110	28	55	930	. ^c	–	1167	. ^c	60	39	27	185	193	250	300
Dzik	150	800	278	380	485	460	470	. ^c	. ^c	55	21	24	98	133	160	200
Wilk	8	7	7	7	20	20	20	19	–	–	–	–	6 ^d	4	13	20
Lis	35	30	29	29	700	. ^c	–	. ^c	. ^c	. ^c	40	40	130	130	130	130
Ryś	– ^b	3	2	3	5	5	4	5	–	–	–	–	–	1	1	1
Wydra	10	10	10	10	90	. ^c	60	50	4	. ^c	5	5	45	45	10	10
Borsuk	18	15	14	14	90	100	100	100	3	. ^c	8	8	45	20	40	40
Bóbr	18	18	20	15	800	. ^c	1100	780	250	250	334	334	268	160	160	160
Orlik krzy- kliwy ..	4	2	10	10	13 ^e	26	28	26	. ^c	–	1	1	–	. ^c	1 ^d	1 ^d
Orlik gru- bodzioby	–	–	–	–	12 ^e	30	16	20	–	–	–	–	–	–	–	–
Bielik ^d	. ^d	–	–	6 ^e	16	20	20	–	1	–	–	6	3 ^e	6 ^e	3 ^e
Głuszcak	– ^b	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Cietrzew ..	– ^b	–	–	–	130	81	45	23	–	–	–	–	–	–	–	–
Bocian czarny	4	3	4	4	. ^c	15	18	15	. ^c	– ^b	–	–	2	. ^c	. ^d	2 ^d

^a Dane dla Puszczy Białowieckiej. ^b Tylko ślady bytowania. ^c Występują, brak danych liczbowych. ^d Pojawiające się przechodnio, migrujące. ^e Wyznaczone strefy ochronne.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 8/73/. REGULACJA POPULACJI ZWIERZĄT ŁOWNYCH W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Łoś		Jeleń		Sarna		Dzik	
	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)
O G Ó Ł E M								
2005	–	23	38	12	6	7	121	38
2010	–	14	14	32	5	5	92	15
2013	–	25	11	26	1	19	73	16
2014	–	19	16	12	2	11	119	10
Białowiecki	–	–	–	1	–	–	18	2
Biebrzański	–	14	–	6	–	11	53	–
Narwiański	–	4	–	–	–	–	–	6
Wigierski	–	1	16	5	2	–	48	2

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 9/74/. OCHRONA LASU W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Zabezpieczenie upraw przed zwierzyną ^a w ha	Skrzynki łęgowe istniejące	Pułapki		Próbne poszukiwania owadów w ściółce (liczba prób)
			tradycyjne	feromonowe	
Białowiecki					
2005	2,0	48	31	60	–
2010	–	–	–	60	–
2013	7,2	–	–	60	–
2014	7,2	–	–	60	–
Biebrzański					
2005	21,8	–	35	107	77
2010	10,4	–	20	50	75
2013	8,2	–	20	58	53
2014	17,2	–	20	58	53
Narwiański					
2005	–	–	–	2	–
2010	–	9	2	2	2
2013	–	7	2	2	2
2014	–	7	2	2	2
Wigierski					
2005	111,4	1060	21	336	150
2010	94,0	930	14	267	57
2013	70,5	860	17	227	57
2014	71,2	805	16	227	57

^a Chemiczne, mechaniczne i grodzenia.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 10/75/. POZYSKANIE DREWNA W PARKACH NARODOWYCH WEDŁUG KATEGORII CIEĆ

L A T A PARKI NARODOWE	Ogółem ^a	W tym grubizna							
		iglasta				liściasta			
		razem	w tym cięcia			razem	w tym cięcia		
			sanitarne	trzebieże	trzebieże		rębne	sanitarne	trzebieże
w tysiącach metrów sześciennych									
Białowieski	2005	0,6	0,3	0,3	–	0,3	–	0,2	0,1
	2010	0,3	0,2	0,2	–	0,1	–	0,1	–
	2013	1,3	0,5	0,5	–	0,8	–	0,8	–
	2014	0,3	0,2	0,2	–	0,2	–	0,1	–
Biebrzański	2005	8,1	5,9	2,6	3,3	2,1	0,3	0,8	1,0
	2010	10,6	8,9	6,2	2,7	1,6	0,2	1,2	0,2
	2013	3,0	2,5	0,5	2,0	0,5	0,2	0,1	0,2
	2014	3,2	2,7	1,0	1,7	0,5	0,2	0,2	0,1
Narwiański	2005	0,3	0,3	–	0,3	–	–	–	–
	2010	–	–	–	–	–	–	–	–
	2013	–	–	–	–	–	–	–	–
	2014	–	–	–	–	–	–	–	–
Wigierski	2005	11,7	10,9	9,2	1,7	0,8	–	0,3	0,5
	2010	11,2	10,3	5,6	4,7	0,8	–	0,2	0,6
	2013	11,1	10,4	3,7	6,7	0,6	–	0,1	0,6
	2014	10,5	9,8	3,6	6,2	0,7	–	0,1	0,6

^a Łącznie z drewnem pozyskanym do mineralizacji.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 11/76/. TURYSTYKA W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Schroniska	Domy wczasowe	Kempingi, biwaki	Schrony przeciwdeszczowe	Szlaki turystyczne w km		Liczba turystów	
					ogółem	w tym do remontu	w tysiącach	na 1 ha powierzchni
Białowieski	2005	1	–	–	38,5	38,0	240	23
	2010	–	2	–	44,0	1,0	170	17
	2013	–	1	–	44,3	–	119	11
	2014	–	1	–	44,3	–	120	11
Biebrzański	2005	–	–	5	471,0	80,7	37	1
	2010	–	–	4	463,7	31,0	31	1
	2013	–	–	3	498,3	54,6	28	1
	2014	–	–	3	498,3	70,4	32	1
Narwiański	2005	–	–	2	45,0	–	5	1
	2010	–	–	–	55,0	–	13	2
	2013	–	–	–	55,0	–	15	2
	2014	–	–	2	55,0	–	15	2
Wigierski	2005	1	2	18	218,0	18,0	100	7
	2010	–	3	20	245,4	80,0	110	7
	2013	1	5	4	272,6	1,0	110	7
	2014	1	5	4	272,6	–	115	8

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 12/77/. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA PARKÓW NARODOWYCH W 2014 R.

PARKI NARODOWE	Liczba				
	osób zwiedzających muzea	imprez dydaktycznych	ścieżek dydaktycznych	nowych wydawnictw popularno-naukowych	pozycji księgozbioru w bibliotekach
Białowiecki	67225	257	6	3	12194
Biebrzański	19782	125 ^a	15	4	2098
Narwiański	5000 ^b	13	3	2	1693
Wigierski	30803	170	6	2	4434

^a Podano ilość wszystkich tzw. wydarzeń edukacyjnych (w tym zajęcia, imprezy otwarte, konkursy itp.). ^b Podano ilość osób, które odwiedziły ośrodek edukacyjny Parku (Park nie posiada muzeum).

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 13/78/. SZKODNICTWO I OCHRONA PRZED SZKODNICTWEM W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Liczba funkcyjona- riuszy Straży Parku Narodowego	Liczba spraw			Windy- kacja należ- ności w zł	Kradzież drewna			Liczba przy- padków klusow- nictwa
		wszczę- tych	zakończonych			liczba przy- padków	skradzine drewno		
			ogółem	w tym wyro- kami skazu- jącymi			masa w m ³	wartość w zł	
O G Ó Ł E M									
2005	22	15	11	8	3005	10	17,7	1594	172
2010	21	8	3	–	651	5	19,2	1591	9
2013	20	11	11	10	2000	3	42,0	7637	8
2014	20	13	11	10	17113	5	39,4	7650	14
Białowiecki	3	–	–	–	–	–	–	–	–
Biebrzański	9	11	9	8	509	3	18,4	2742	8
Narwiański	4	2	2	2	16604	2	21,0	4908	–
Wigierski	4	–	–	–	–	–	–	–	6

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czapliniec Belda Powiat grajewski	1958	11,58	Ochrona miejsc gnieźdzenia się czapli siwej.
Tobolinka Powiat sejneński	1959	4,62	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jeziora dystroficznego z pływającymi wyspami pła torfowców.
Cmentarzysko Jaćwingów Powiat suwalski	1959	4,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych boru świeżego wraz z cmentarzyskiem Jaćwingów.
Mały Borek Powiat augustowski	1959	90,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów boru sosnowego właściwych dla Puszczy Augustowskiej.
Kozi Rynek Powiat augustowski	1959	146,63	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów zbiorowisk leśnych grądowych i łągowych charakterystycznych dla Puszczy Augustowskiej.
Ostoja bobrów Marycha Powiat sejneński	1960	56,13	Ochrona bobrów.
Jezioro Kolno Powiat augustowski	1960	269,26	Zachowanie miejsc łągowych łabędzia niemego (<i>Cygnus olor</i>).
Starożyn Powiat augustowski	1960	298,43	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu niskiego, lasu mieszanego i olsu w Puszczy Augustowskiej.
Lipiny w Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	1962	24,51	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedy- nego na terenie Puszczy Białowieskiej stanowiska dębu bez- szypułkowego, występującego w drzewostanie mieszanym obok dębu szypułkowego.
Bobruzek Powiat sejneński	1962	0,90	Ochrona bobrów.
Brzozowy Grąd Powiat augustowski	1963	0,08	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych obu- wika pospolitego.
Jezioro Hańcza Powiat suwalski	1963	304,00	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych oraz ze względu na wybitne walory krajobrazowe jeziora geomor- fologiczno-geologicznego, a zarazem limnologicznego.
Gorbacz Powiat białostocki	1967	222,72	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dy- daktycznych torfowisk wysokich, przejściowych i niskich wraz z humotroficznym jeziorem w końcowej fazie łądowie- nia i relikdami flory postglacjalnej oraz ostoi cietrzewia.
Bagno Wizna I Powiat zambrowski	1967	30,00	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu torfowiska niskiego ze stanowiskiem rzadkich ro- ślin, takich jak: miodokwiat krzyżowy, gnidosz królewski, brzoza niska i wierzba lapońska.
Bagno Wizna II Powiat zambrowski	1967	76,00	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu torfowiska niskiego ze stanowiskiem marzycy ru- dej (<i>Schoenus ferrugineus</i> L.), niebielistki trwałej (<i>Sweetia perennis</i> L.) oraz brzozy niskiej (<i>Betula humilis</i> Schrank).
Rezerwat Krajobrazowy im. prof. W. Szafera Powiat hajnowski	1969	1356,91	Zachowanie ze względów krajobrazowych naturalnych ze- społów leśnych Puszczy Białowieskiej położonych wzdłuż szosy Hajnówka – Białowieża.
Perkuć Powiat augustowski	1970	209,82	Zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych związanych z zanikającym zbiornikiem wodnym.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Budzisk Powiaty: białostocki sokólski	1970	341,00	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi i źródłiskowymi.
Glinki Powiat augustowski	1971	1,65	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedy- nego na terenie Puszczy Augustowskiej stanowiska pióro- pusznika strusiego.
Karczmisko Powiat sokólski	1971	16,57	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych natu- ralnego zbiorowiska leśnego charakterystycznego dla Puszczy Knyszyńskiej.
Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczę Powiat suwalski	1972	0,98	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i kraj- obrazowych obszaru pokrytego dużą ilością głazów narzuto- wych.
Kalinowo Powiat łomżyński	1972	69,76	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu grądowego oraz innych zbiorowisk leśnych i murawowych w przełomowym odcinku rzeki Narwi.
Pogorzelce Powiat hajnowski	1974	6,15	Zachowanie fragmentu lasu o charakterze naturalnym z du- żym udziałem lipy drobnolistnej.
Nieznanowo Powiat hajnowski	1974	27,49	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej z kilkoma do- brze wykształconymi zbiorowiskami leśnymi.
Koryciny Powiat siemiatycki	1975	89,06	Zachowanie fragmentu naturalnego starodrzewu dębowego.
Głęboki Kąt Powiat hajnowski	1979	40,46	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego bór świerkowy, torfowcowy o charakterze borealnym oraz olśy z licznymi gatunkami roślin chronionych i rzadkich w runie.
Michnówka Powiat hajnowski	1979	85,86	Zachowanie torfowiska wysokiego oraz otaczających go drzewostanów reprezentujących szereg typowo wykształco- nych zbiorowisk leśnych występujących w Puszczy Biało- wieskiej.
Sitki Powiat hajnowski	1979	34,09	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego rzadko tu spotykane zbiorowiska borowe na wyniosłościach wydmowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin w runie.
Starzyna Powiat hajnowski	1979	370,08	Zachowanie kilku charakterystycznych dla Puszczy Biało- wieskiej zbiorowisk, występujących w całej skali ich zmien- ności, z licznymi stanowiskami roślin chronionych.
Szczekotowo Powiat hajnowski	1979	36,44	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego zbiorowiska grądowe z licznymi drzewami pomnikowymi oraz największe na tym terenie skupienie kurhanów z okresu wczesnego średniowiecza, jak również pozostałości po smo- larni z XVIII w.
Wysokie Bagno Powiat hajnowski	1979	78,54	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego naturalny bór świerkowy rosnący na torfowisku oraz odcinek zatorfionej doliny rzeki Narewki ze stanowiskiem bobrów.
Jezioro Kalejty Powiat augustowski	1980	740,67	Zachowanie wartości przyrodniczych jeziora oraz swoistych cech krajobrazu.
Stara Ruda Powiat augustowski	1980	83,15	Zachowanie źródlisk rzeki Rudawki i fragmentu borów tor- fowcowych na południowo-wschodniej granicy ich zasięgu.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Łempis Powiat sejneński	1983	132,34	Zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych, wodnych i torfowiskowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt, charakterystycznych dla Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego.
Pomorze Powiat sejneński	1983	19,84	Zachowanie najstarszego drzewostanu Puszczy Augustowskiej oraz pozostałości dawnego grodziska.
Kukle Powiat sejneński	1983	343,24	Zachowanie swoistych cech krajobrazu oraz naturalnych ekosystemów leśnych, bagiennych i wodnych.
Kaniston Powiat łomżyński	1984	136,59	Zachowanie zwarteo, naturalnego kompleksu olsów w Puszczy Kurpiowskiej.
Ciemny Kąt Powiat kolneński	1984	125,95	Zachowanie zbiorowisk leśnych i drzewostanów naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Dębowy Grąd Powiat hajnowski	1985	100,47	Zachowanie drzewostanów naturalnego pochodzenia w Puszczy Białowieskiej, reprezentujących grądy: wilgotny i typowy oraz łęg olszowo-jesionowy.
Kuriańskie Bagno Powiat augustowski	1985	1713,62	Zachowanie obszaru o unikalnej geomorfologii, naturalnych, rzadko spotykanych zbiorowisk leśnych oraz stanowisk wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt.
Góra Uszeście Powiat siemiatycki	1985	12,06	Zachowanie stanowiska wielu rzadkich gatunków roślin kserotermicznych.
Jesionowe Góry Powiat białostocki	1987	375,50	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami roślinnymi, zachowanymi przeważnie w stanie naturalnym.
Kulikówka Powiat białostocki	1987	10,88	Zachowanie fragmentu łęgów w Puszczy Knyszyńskiej z obfitym stanowiskiem pióropusznika strusiego.
Stare Biele Powiat sokólski	1987	255,65	Zachowanie cennych fragmentów Puszczy Knyszyńskiej, obejmujących dobrze wykształcone zbiorowiska roślinne z szeregiem roślin chronionych i rzadkich, oraz zachowanie kompleksów bagien i zarastających łąk będących ostoją zwierząt.
Góra Pieszczana Powiat sokólski	1987	220,10	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi drzewostanami świerkowo-sosnowymi i stanowiskami licznych roślin chronionych i rzadkich.
Krzemianka Powiat białostocki	1987	230,91	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, charakteryzującego się dużym bogactwem szaty roślinnej, wysokim stopniem jej naturalności i urozmaiconą rzeźbą terenu, oraz obszaru źródłiskowego strumienia o nazwie Krzemianka.
Krzemienne Góry Powiat białostocki	1987	79,27	Zachowanie zbiorowisk leśnych typowych dla Puszczy Knyszyńskiej, występujących na wale kemowym.
Stara Dębina Powiat sokólski	1987	33,68	Zachowanie starodrzewu dębowego występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na północnej granicy jego zasięgu.
Surążkowo Powiat białostocki	1987	134,05	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, obejmującego liczne zbiorowiska leśne o wysokim stopniu naturalności ze znacznym udziałem leśnych zbiorowisk torfowiskowych.
Głazowisko Łopuchowskie Powiat suwalski	1988	15,88	Zachowanie nagromadzonych głazów narzutowych stanowiących unikalny zespół form polodowcowych.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czarny Kąt Powiat łomżyński	1989	32,97	Zachowanie zbiorowisk boru brusznicowego i czemicowego, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Łokieć Powiat łomżyński	1989	139,76	Zachowanie w stanie naturalnym torfowisk niskich i wysokich wraz z otaczającymi zbiorowiskami leśnymi naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Rycerski Kierz Powiat łomżyński	1989	42,44	Zachowanie ginących zbiorowisk grądu czyścicowego oraz fragmentu dąbrowy świetlistej.
Jelonka Powiat hajnowski	1989	227,00	Zachowanie szczególnego krajobrazu i środowiska oraz zabezpieczenie przebiegu sukcesji wtórnej na porzuconych jałowych gruntach porolnych.
Woronicza Powiat sokólski	1989	139,06	Zachowanie doliny, strumienia oraz przyległych wzniesień morenowych wraz z występującymi tu licznymi, charakterystycznymi dla tego regionu zbiorowiskami roślinnymi, jak też chronionych i rzadkich gatunków roślin.
Wielki Dział Powiat łomżyński	1990	120,07	Zachowanie w stanie nienaruszonym największego w dolinie Narwi kompleksu lasów łęgowych naturalnego pochodzenia z licznymi drzewami pomnikowymi.
Międzyrzecze Powiat sokólski	1990	249,86	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz występowaniem licznych źródeł, dobrze wykształconych charakterystycznych dla tego obszaru zbiorowisk roślinnych, jak też wielu chronionych gatunków roślin.
Jałówka Powiat białostocki	1990	277,03	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego charakterystyczne dla jej obszaru układy geomorfologiczne i wyróżniające się bogactwem zbiorowisk roślinnych.
Krasne Powiat białostocki	1990	85,23	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego dobrze wykształcone zbiorowiska leśne, głównie z grupy borów i borów mieszanych.
Bahno w Borkach Powiaty: sokólski białostocki	1990	286,90	Zachowanie cennych, dobrze wykształconych zbiorowisk torfowiskowych o charakterze borealnym, odznaczających się bogactwem flory roślin naczyniowych i mszaków oraz występowaniem dużej liczby gatunków chronionych.
Sokóle Powiat siemiatycki	1990	44,33	Zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych o typowych dla Wysoczyzny Drohickej drzewostanach mieszanych, stanowiących ostatnie fragmenty dawnej Puszczy Nurzeckiej.
Grąd Radziwiłłowski Powiat siemiatycki	1990	24,16	Zachowanie naturalnego fragmentu dawnej Puszczy Nurzeckiej, dobrze wykształconego grądu typowego oraz szeregu gatunków chronionych.
Las Cieliczański Powiat białostocki	1990	370,58	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami leśnymi o charakterze naturalnym, reprezentowanymi głównie przez grądy z rzadkim w naszych lasach wiązem górskim, bory mieszane i olsy.
Wielki Las Powiat moniecki	1990	129,33	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego głównie liczne zbiorowiska leśne o charakterze borowym i wysokim stopniu naturalności.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Starodrzew Szyndzielski Powiat sokólski	1990	79,74	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego starodrzew typu ciepłolubnego lasu sosnowo-świerkowo-dębowego charakterystycznego dla północnej części Puszczy Knyszyńskiej, odznaczającego się dużym stopniem naturalności i występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych.
Siemianówka Powiat hajnowski	1995	224,54	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego charakteru ekosystemów leśnych, bagiennych i wilgotnych.
Dolina Waliczówki Powiat hajnowski	1995	44,75	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołów roślinności turzycowej, występujących w strefie źródłiskowej strumienia leśnego, oraz lasu łęgowego o charakterze naturalnym.
Gnilec Powiat hajnowski	1995	37,21	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowisk turzycowych z udziałem rzadkich gatunków roślin naczyniowych i mszaków.
Podolany Powiat hajnowski	1995	15,10	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu wilgotnego z dużym udziałem dębów pomnikowych.
Olszanka Myśliszcze Powiat hajnowski	1995	278,32	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Berezowo Powiat hajnowski	1995	115,26	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Podcerkwa Powiat hajnowski	1995	228,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Przewłoka Powiat hajnowski	1995	78,38	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Kozłowe Borki Powiat hajnowski	1995	246,97	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu z udziałem boru świerkowo-torfowcowego o borealnym charakterze z bogatą florą mszaków.
Czechy Orlańskie Powiat hajnowski	1995	77,95	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych borów sosnowo-świerkowych, stanowiących pozostałość dawnej Puszczy Bielskiej.
Szelągówka Powiat białostocki	1995	62,04	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołu borów sosnowych o charakterze naturalnym, występujących na rozległym obszarze wydumowym.
Las Zwierzyniecki M. Białystok	1996	33,84	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu o charakterze grądu wilgotnego.
Antoniuk M. Białystok	1995	70,07	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu odznaczającego się wysokim stopniem naturalności oraz występowaniem szeregu rzadkich gatunków roślin.
Grabówka Powiat zambrowski	1996	60,80	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielogatunkowego lasu liściastego o wysokim stopniu naturalności.
Nietupa Powiat sokólski	1994	273,73	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi bobra w zabagnionej dolinie rzeki Nietupa.
Kozłowy Ług Powiat sokólski	1997	139,45	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych rozległego torfowiska w początkowym stadium sukcesji leśnej.
Ławski Las I Powiat grajewski	1998	108,93	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2014 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Ławski Las II Powiat grajewski	1998	75,38	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.
Chomontowszczyzna Powiat białostocki	2001	234,42	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych frag- mentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się wysokim stopniem naturalności, stanowiącego ostoję wolnożyjącego stada żubrów.
Taboły Powiat białostocki	2001	302,44	Zachowanie ze względów przyrodniczych i dydaktycznych fragmentu boru mechowiskowego oraz boru świerkowego tor- fowcowego – coraz radszych elementów środowiska przy- rodniczego.
Rutka Powiat suwalski	2001	49,06	Zachowanie w stanie naturalnym unikalnego bruku polo- dowcowego, jeziora Linówek wraz z przyległym torfowis- kiem przejściowym, stanowiących istotną wartość ze wzglę- dów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Uroczysko Dzierzbia Powiat kolneński	2001	71,80	Zachowanie w stanie naturalnym typowo wykształconych zbiorowisk lasów łągowych i olsów, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydak- tycznych.
Dębowe Góry Powiat zambrowski	2001	99,62	Zachowanie w stanie naturalnym zespołu świetlistej dąbrowy z dębem bezszypułkowym, stanowiącego istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	2003	8581,62	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i kra- jobrazowych lasów naturalnych i zbliżonych do naturalnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej łągów i olsów oraz sied- lisk leśnych z dominacją starych drzewostanów z dużym udziałem olszy, dębu, jesionu, a także licznych gatunków rzadkich i chronionych roślin zielnych, grzybów i zwierząt oraz utrzymanie procesów ekologicznych i zachowanie róż- norodności biologicznej.
Rabinówka Powiat białostocki	2005	658,57	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dy- daktycznych ostoi rzadkich i chronionych gatunków awifauny łąkowej, a w szczególności populacji cietrzewia na terenie Niecki Gródecko-Michałowskiej.
Jezioro Wiejki Powiat białostocki	2005	22,50	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dy- daktycznych naturalnego jeziora mezotroficznego oraz wy- stępujących na tym terenie rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.
Witanowszczyzna Powiat siemiatycki	2007	80,80	Zachowanie w stanie naturalnym ekosystemów leśnych la- sów łągowych i grądów, a w szczególności zachowanie stan- owisk rzadko występujących na nizu gatunków górskich, tj. parzydła leśnego (<i>Aruncus silvestris</i>), cebulicy dwulistnej (<i>Scilla bifolia</i>) oraz bodziszka żalobnego (<i>Geranium pha- eum</i>).
Ruda Powiat suwalski	2007	3,38	Zachowanie wilgotnych łąk oraz lasu łągowego, położo- nych na terenie doliny Rospudy, wraz z ich typową florą i fauną.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 15/80/. REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

L A T A REZERWATY PRZYRODY	Obiekty	Powierzchnia w ha				
		ogółem	w tym		z ogółem – pod ochro- ną ścisłą	przeciętna 1 obiektu
			lasy	użytki rolne		
OGÓŁEM						
2005	91	23599,4	21709,9	601,8	952,0	259,3
2010	93	23531,9	21638,6	605,6	952,0	253,0
2013	93	23868,2	21638,6	605,6	952,0	256,7
2014	93	23591,7	21362,1	605,6	952,0	253,7
Faunistyczne	10	1969,4	1229,5	510,6	43,4	196,9
Krajobrazowe	4	1421,6	1234,3	10,2	227,0	355,4
Leśne	55	18228,5	17461,4	28,3	390,1	331,4
Torfowiskowe	9	1321,6	1211,6	–	286,9	146,8
Florystyczne	7	236,7	202,4	6,1	–	33,8
Wodne	3	332,3	–	–	4,6	110,8
Przyrody nieożywionej	4	69,5	11,3	50,2	–	17,4
Stepowe	1	12,1	11,6	0,2	–	12,1

TABL. 16/81/. PARKI KRAJOBRAZOWE W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Cel ochrony
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego z siedzibą w Supraślu	1988	74447,0	Ochrona i zachowanie zasobów przyrodniczych, walorów kulturowych i historycznych Puszczy Knyszyńskiej, a także stworzenie warunków do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej oraz rozwijanie turystyki kwalifikowanej i wypoczynku.
Powiaty: białostocki moniecki sokólski			
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi z siedzibą w Drozdowie	1994	7353,5	Ochrona zalewowych terenów doliny Narwi, wyróżniających się występowaniem wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt.
Powiat łomżyński			
Suwalski Park Krajobrazowy z siedzibą w Malesowiznie	1976	6284,0	Ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych dla potrzeb dydaktyczno-naukowych i krajobrazowych.
Powiat suwalski			

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 17/82/. PARKI KRAJOBRAZOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW
Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI KRAJOBRAZOWE	Powierzchnia							
	parku krajobrazowego						strefy ochronnej	
	ogółem		w tym			z ogółem – rezerwaty i pozostałe formy ochrony przyrody		
	w hekta- rach	w % powierz- chni ogół- nej woje- wództwa	lasy	użytki rolne	wody			
w hektarach								
O G Ó Ł E M	2005	88084,5	4,4	65831,1	19988,8	1265,4	4562,2	73182,5
	2010	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
	2013	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
	2014	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4555,1	73182,5
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		74447,0	3,7	60864,0	4862,0	381,0	3947,8	52255,0
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7353,5	0,4	1341,0	2263,0	242,0	222,8	12310,5
Suwalski Park Krajobrazowy		6284,0	0,3	1476,0	3784,0	642,0	384,5	8617,0

TABL. 18/83/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2014 R.
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
„Puszcza Białowieska” Powiat hajnowski	1986	78538,0	Ochrona i zachowanie Puszczy Białowieskiej, stanowiącej ostatnią ostoję naturalnych puszczy nizinnych w Europie oraz wyróżniającej się wysokimi walorami krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Puszcza i Jeziora Augustowskie” Powiaty: augustowski sejneński suwalski	1991	65475,0	Ochrona i zachowanie jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych Puszczy Augustowskiej oraz wartości kulturowych i historycznych Kanału Augustowskiego.
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi .. Powiaty: łomżyński kolneński	1982	48994,1	Ochrona i zachowanie doliny Narwi i Pisy z licznymi meandrami i starorzeczami oraz znacznej części Puszczy Kurpiowskiej, wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Dolina Narwi” Powiaty: białostocki bielski hajnowski moniecki	1986	41860,0	Ochrona i zachowanie doliny Narwi wyróżniającej się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” Powiat suwalski	1991	39510,0	Ochrona i zachowanie półnaturalnego krajobrazu Północnej Suwalszczyzny o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.
„Wzgórza Sokólskie” Powiaty: białostocki sokólski	1986	38742,0	Ochrona i zachowanie terenów rozciągających się na wschód od Puszczy Knyszyńskiej, wyróżniających się rzeźbą terenu, wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Pojezierze Sejneńskie” Powiat sejneński	1991	37880,0	Ochrona i zachowanie krajobrazu Pojezierza Sejneńskiego wyróżniającego się urozmaiconą rzeźbą terenu, licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.

TABL. 18/83/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2014 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
„Dolina Biebrzy” Powiat augustowski	1991	32635,0	Ochrona i zachowanie fragmentu doliny Biebrzy o naturalnym charakterze, stanowiącej niejako strefę ochronną w górnej części Biebrzańskiego Parku Narodowego.
„Dolina Bugu” Powiat siemiatycki	1986	30162,0	Ochrona i zachowanie doliny Bugu posiadającej wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i wypoczynkowe.
„Dolina Rospudy” Powiaty: augustowski suwalski	1991	25250,0	Ochrona i zachowanie doliny Rospudy odznaczającej się wysokim stopniem naturalności, z roślinnością torfowiskową zbiorowisk leśnych i nieleśnych.
Pojezierza Rajgrodzkiego .. Powiat grajewski	1982	12027,0	Ochrona i zachowanie Pojezierza Rajgrodzkiego o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych.
„Jeziora Rajgrodzkie” Powiat augustowski	1991	3930,0	Ochrona i zachowanie części Pojezierza Rajgrodzkiego o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych.
„Dolina Błędzianki” Powiat suwalski	1991	3550,0	Ochrona i zachowanie doliny Błędzianki wyróżniającej się naturalnym charakterem oraz wysokimi walorami krajobrazowymi.
Doliny Bugu i Nurca Powiaty: siemiatycki, wysokomazowicki	1982	2069,5	Ochrona i zachowanie doliny Bugu i Nurca o naturalnym charakterze oraz fragmentu Wysoczyzny Drohickej, odznaczających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
Doliny Biebrzy Powiat moniecki	1982	1241,0	Ochrona i zachowanie fragmentu doliny Biebrzy o naturalnym charakterze, stanowiącej niejako strefę ochronną w środkowej części Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 19/84/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

L A T A OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	Powierzchnia						z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody
	ogółem		w tym				
	w hektarach	w % po- wierzchni ogólnej województwa	lasy	użytki rolne	wody		
						w hektarach	
O G Ó Ł E M	2005	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18696,3
	2010	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18544,2
	2013	462715,3	22,9	202721,5	216527,3	15811,0	18505,7
	2014	461863,6	22,9	202648,1	216144,3	15793,5	18407,4
„Puszcza Białowieska”		78538,0	3,9	56477,0	18521,0	286,0	12625,3
„Puszcza i Jeziora Augustowskie”		65475,0	3,2	50590,0	8825,0	3707,0	3152,8
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi		48994,1	2,4	17166,2	28264,6	1095,5	437,0
„Dolina Narwi”		41860,0	2,1	10958,0	27202,2	893,0	146,7
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”		39510,0	2,0	6825,0	28672,0	1879,0	12,5
„Wzgórza Sokólskie”		38742,0	1,9	12237,0	23841,0	165,0	273,7
„Pojezierze Sejneńskie”		37880,0	1,9	10360,0	21693,0	3242,0	663,9
„Dolina Biebrzy”		32635,0	1,6	6550,0	20605,0	605,0	430,8

TABL. 19/84/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW (dok.)
Stan w dniu 31 XII

L A T A OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	Powierzchnia					
	ogółem		w tym			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody
	w hektarach	w % po- wierzchni ogólnej województwa	lasy	użytki rolne	wody	
w hektarach						
„Dolina Bugu”	30162,0	1,5	13210,0	14512,0	594,0	38,8
„Dolina Rospudy”	25250,0	1,3	10578,0	12473,0	1379,0	607,7
Pojezierza Rajgrodzkiego	12027,0	0,6	4579,5	5356,0	1290,0	11,6
„Jeziora Rajgrodzkie”	3930,0	0,2	1082,0	2192,0	414,0	6,7
„Dolina Błędzianki”	3550,0	0,2	1468,0	1485,0	94,0	–
Doliny Bugu i Nurca	2069,5	0,1	562,0	1368,0	138,0	–
Doliny Biebrzy	1241,0	0,1	5,4	1134,5	12,0	–

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R.
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Bagienna Dolina Narwi ..	23471,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 27. Występuje tu co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bąk, błotniak stawowy, dubelt, kraska, podrózniczek, rybitwa czarna, wodniczka, krwawodziób, kszczyk i rycyk.
Narwiańskie Bagna	6823,1	SOO	Dobrze zachowane rodzaje siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, których wyróżniono tu 9 rodzajów, a najcenniejsze z nich to: starorzeczka, torfowiska i bory bagiennie. Obszar ważny dla zachowania gatunków kręgloustych i ryb z Załącznika II Dyrektywy: minoga ukraińskiego, piskorza i różanki. Obfite populacje bobra i wydry. Ogółem stwierdzono tu 11 gatunków zwierząt ujętych w II Załączniku Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Biebrzańska	148509,3	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 19 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ostoja Biebrzańska jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i jedną z największych w Unii Europejskiej, osiągają ponadto: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka, rybitwa czarna i rybitwa białoskrzydła (w latach o wysokim poziomie wody). Bardzo ważna ostoja ptaków drapieżnych (kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer, orzeł przedni i orzełek). Obszar ten obejmuje teren poprzednio wyznaczonego OSOP Dolina Biebrzy PLC200001.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Biebrzy	121206,2	SOO	Dominującymi siedliskami w obszarze są siedliska mokradłowe: zalewane wodami rzecznyymi lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, corocznie zalewane wodami rzecznyymi mułowiska i torfowiska porośnięte szuwarami właściwymi, bagienne olsy, okresowo zalewane przyrzeczne równiny madowe oraz odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi. Dolina Biebrzy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk. Spośród 15 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, występujących w ostoi, największy udział powierzchniowy posiadają szczególnie cenne torfowiska przejściowe i trzęsawiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz bory i lasy bagienne.
Puszcza Białowieska	63147,6	OSO i SOO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 31. Obejmuje Białowieski Rezerwat Biosfery. Gniazduje tu około 240 gatunków ptaków. Występuje co najmniej 45 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kompleks Puszczy Białowieskiej stanowi relikwiarz pierwotnych krajobrazów leśnych na staroglacjalnych wysoczyznach morenowych, które dominowały w przeszłości na Nizinach Środkowopolskich i Północnopodlaskich.
Puszcza Knyszyńska	139590,2	OSO	Obszar obejmuje dwie ostoje ptasie o randze europejskiej E 28 i E 29 (Puszcza Knyszyńska i Niecka Gródecko-Michałowska). Występuje tu co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja Knyszyńska	136084,4	SOO	Dzięki jedynie nieznacznie zmienionym warunkom naturalnym, Puszcza Knyszyńska jest jednym z najcenniejszych kompleksów leśnych w Polsce. Jej lasy mają charakter subborealny, a krajobraz przypomina południowo-zachodnią tajgę. Utrzymuje się tu bogata flora z istotnym udziałem gatunków borealnych i górskich – ok. 800 gatunków roślin naczyniowych, w tym 43 gatunki objęte ochroną gatunkową, a 6 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Puszcza Piska	3644,2	OSO	Ostoje ptasie o randze europejskiej E 23 (Puszcza Piska) i krajowej K 19 (Czarny Róg). Występuje tu co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bardzo ważna ostoja cietrzewia.
Dolina Pisy	3223,2	SOO	Dolina Pisy cechuje się dużą różnorodnością siedlisk Natura 2000 (na obszarze ostoi występuje 11 typów zajmujących blisko 50% powierzchni). Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne i wodno-łąkowe. Dzięki naturalnemu charakterowi koryta rzeki przetrwały w rolniczym krajobrazie doliny Pisy do dzisiaj. Siedliska te reprezentowane są głównie przez starorzecza i drobne zbiorniki wodne, „nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników” – w sieci obszarów chroniących „rzeki włosienicznikowe” Dolina Pisy odgrywa ważną rolę dla zachowania zasobów tego siedliska w północno-wschodniej Polsce, zalewane muliste brzegi rzeki, a także ziołorośla nadrzeczne.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Ostoja Augustowska	107068,7	SOO	Wraz z przyległymi obszarami leśnymi na Litwie i Białorusi Puszcza Augustowska tworzy jeden z największych zwartych kompleksów leśnych na nizinach środkowej Europy. Jest to również niezwykle ważny korytarz migracyjny dla leśnych gatunków flory i fauny, łączący lasy Europy środkowej i wschodniej. Stanowi ostoję wielu zagrożonych gatunków, przede wszystkim rysia i wilka (w ostoi znajdują się jedne z ich najstabilniejszych populacji niżowych), a także wydry i bobra. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Typy siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują ok. 12% obszaru. Spośród zagrożonych i cennych siedlisk największą powierzchnię zajmują bagienne lasy. Pośród tego typu lasów szczególne znaczenie mają bagienne lasy sosnowo-brzozowe.
Ostoja Wigierska	16072,1	SOO	Na tym obszarze stwierdzono 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na Półwyspie Jurkowy Róg (między jeziorami Wigry, Kruszynik i Mulaczysko) znajduje się płaski, zalewowy obszar z całkowicie naturalnym układem pełnego ciągu sukcesyjnego zbiorowisk bagiennych – od szuwaru do ółsu. Flora naczyniowa obejmuje 886 gatunków, a lichenoflora – 262 gatunki; stwierdzono tu ponadto występowanie 38 gatunków wątrobowców i 141 mchów; we florze naczyniowej odnotowano 65 gatunków objętych ochroną prawną i 40 gatunków zagrożonych, z czego 10 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W jeziorze Widnym introdukowano androwandę pęcherzykowaną. Fauna również charakteryzuje się szczególnym bogactwem. Występuje tu silna, naturalna (nie introdukowana) populacja bobra. Ogółem występuje tu 21 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Suwalska	6349,5	SOO	Obszar charakteryzuje się bogatą, urozmaiconą rzeźbą polodowcową. Związana z nią jest mozaika siedlisk, wśród których zidentyfikowano 13 rodzajów z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, choć występują one na niewielkich powierzchniach. Najcenniejsze z nich są jeziora oligotroficzne. Bogata flora roślin naczyniowych liczy około 650 gatunków, w tym liczne relikty polodowcowe. Występują tu 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz jedyne w Polsce stanowisko glonu <i>Chara strigosa</i> . Na obszarze tym stwierdzono także 11 gatunków zwierząt z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Bagno Wizna	14471,0	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 37 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 9 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto występuje tu 17 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bagno Wizna jest jedną z 10 najważniejszych ostoi błotniaka łąkowego, kropiatki, derkacza, bataliona, dubelta, rybitwy białoczelnej, rybitwy białowąsej i rybitwy czarnej oraz wodniczki.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Dolnego Bugu	13094,8	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 51. Występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, w tym jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera i do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer, kszczyk, kulik wielki, płaskonos, podróżniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obroźna, zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje też bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik.
Dolina Górnego Nurca	3995,0	OSO	Rozległy kompleks podmokłych łąk położonych w dolinie rzeki Nurzec, usytuowanych w górnym biegu rzeki między miejscowościami Kleszcze i Nurzec. Ten dawniej silnie zabagniony i corocznie zalewany teren, został osuszony w połowie lat 50. XX w. Łąki są częściowo użytkowane, częściowo opuszczone. Nieużytkowane obszary zaczynają zarastać drzewami i krzewami. W ostoi gniazdują i żerują 103 gatunki ptaków, w tym 16 z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Jest to miejsce jesiennych koncentracji bociana białego.
Ostoja w Dolinie Górnego Nurca	5524,1	SOO	O wartości przyrodniczej Doliny Górnego Nurca decydują przede wszystkim rozległe wielkoprzestrzenne użytki zielone, zajmujące ponad 90% powierzchni całego obiektu. Najcenniejsze fitocenozy tych ekstensywnie użytkowanych łąk lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej i wschodniej. Dominują tu kwietne polidominantowe łąki wilgotne, bogate florystycznie i bardzo typowo wykształcone.
Puszcza Augustowska	134377,7	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 24. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł białogrzbiety, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gadożer, głuszc, kania czarna, kania ruda, kraska, łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy, żuraw, włochatka, podgorzałka, puchacz, trzmiełojad, w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik.
Pojezierze Sejneńskie	13630,9	SOO	Obszar o wyjątkowej wartości ze względu na występowanie rzadkich i zagrożonych ekosystemów wodnych, torfowiskowych i łąkowych oraz zamieszkujących je gatunków zwierząt i roślin. Stwierdzono tu występowanie 14 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują ok. 34% powierzchni obszaru oraz 9 gatunków zwierząt kręgowych i 6 gatunków roślin z Załącznika II tej Dyrektywy.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego	117,1	SOO	Zgodnie z kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obszar uzyskał 40 punktów, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie jednego gatunku nietoperza z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Jest to jedno z ważniejszych zimowisk mopka w Polsce.
Czerwony Bór	5052,2	SOO	Czerwony Bór stanowi ważną ostoję oligo- i mezotroficzných siedlisk Natura 2000 występujących na gruntach mineralnych – muraw, wrzosowisk i jałowczysk, niedostatecznie chronionych w skali ogólnopolskiej, zwłaszcza w ostojach Polski północno-wschodniej. Do najcenniejszych fragmentów Czerwonego Boru należą zarośla jałowca <i>Juniperus communis</i> , występujące w mozaice z wrzosowiskami i różnego typu murawami.
Dolina Górnej Rospudy ..	4070,7	SOO	Dolina Górnej Rospudy cechuje się bardzo dużą różnorodnością siedlisk (14 typów siedlisk Natura 2000, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów), tak wodnych i mokradłowych, jak i leśnych, a także zajmowanych przez zbiorowiska trawiaste. Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne, torfowiska nieleśne, w tym soligeniczne, lasy i bory bagienne oraz murawy kserotermiczne.
Murawy w Haćkach	157,3	SOO	Rejon Haciek to obszar występowania najlepiej wykształconych muraw kserotermicznych między doliną Bugu a Suwalszczyzną. O bogactwie szaty roślinnej świadczy występowanie na niewielkiej powierzchni ostoi (164 ha) aż pięciu typów siedlisk Natura 2000: jałowczysk, wspomnianych już muraw kserotermicznych, ekstensywnie użytkowanych łąk, torfowisk przepływowych oraz łągów.
Dolina Szeszupy	1701,4	SOO	Dolina Szeszupy pełni bardzo istotną rolę jako ostoja siedlisk i gatunków wymienionych w Załącznikach Dyrektywy Siedliskowej. Spośród jedenastu typów siedlisk z Załącznika I obszar pełni szczególną rolę w ochronie trzech rzek włosienickowych, lasów łągowych (występujących w rzadko spotykanej formie źródliskowych lasów olszowych) i torfowisk alkalicznych.
Torfowiska Gór Sudawskich	98,5	SOO	Torfowiska Gór Sudawskich pełnią bardzo istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dotyczy to zwłaszcza regionalnych postaci tych siedlisk występujących jedynie w skrajnie północno-wschodniej Polsce. Najistotniejszą rolę pełnią specyficzne postaci torfowisk przejściowych, charakteryzujące się wyjątkowym – jak na tego typu ekosystem – bogactwem gatunkowym.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie	1446,6	SOO	Na wysokie walory przyrodnicze obszaru wpływa znaczne wewnętrzne zróżnicowanie siedliskowe na stosunkowo niewielkiej powierzchni, jak i rzadkość tego typu elementów w krajobrazie Wysoczyzny Kolneńskiej i Równiny Kurpiowskiej. Stwierdzono tu 10 typów siedlisk przyrodniczych. Niektóre z nich należą do siedlisk rzadkich na terenie obu mezoregionów (zwłaszcza bory bagienne, sosnowo-brzozowy las bagienny), a niektóre są rzadko spotykane w całej północno-wschodniej Polsce (jak doskonale tu zachowane torfowiska przepływowe).
Jelonka	2479,9	SOO	Ostoja ta jest niezwykle cenna ze względu na występowanie rzadkich gatunków bezkręgowców. Występuje tu stabilna populacja szlaczkonii szafrańca oraz przepłatki aurinii. Ponadto jest ona obecnie jednym z dwóch miejsc w województwie podlaskim (i w Polsce) rzeczywistego występowania modraszka eroidesa. Częste stwierdzanie obecności wilka w tym rejonie sugeruje, iż obszar ten stanowi ostoję tego gatunku. W projektowanej ostoi występują naturalne bory sosnowe. Prowadzące do nich stadia sukcesji: murawy piaszkowe, kontynentalne wrzosowiska z mącznicą, zapusty jałowcowo-osikowe, najlepiej zachowały się w rezerwacie Jelonka. W tym rezerwacie chronione jest także torfowisko przejściowe, otoczone łąkami trzęślicowymi. Dobrze, choć na niewielkich powierzchniach, zachowały się murawy bliźniczkowe.
Dolina Dolnej Narwi	9067,9	OSO	Występuje tu co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-blotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, błotniak łąkowy, dubelt, kraszka, krwawodziób, kulik wielki, kulon, łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna, zimorodek. W okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Ostoja Narwiańska	18605,0	SOO	Dolina Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Szkwy i ujściem Supraśli należy do nielicznych w kraju dolin cechujących się mało zmienionym systemem rzeczny z licznymi meandrami i starorzeczami. Rezultatem zachowania naturalnego reżimu rzecznoego są coroczne zalewy obejmujące znaczne partie doliny. Dynamika zalewów rzecznych odgrywa wielką rolę w kształtowaniu i utrzymaniu różnorodności siedlisk hydrogenicnych (lotycznych i lenitycznych) oraz semihydrogenicnych, reprezentujących różne stadia rozwojowe i sukcesyjne, zależne od natężenia czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Znaczenie doliny Narwi jako ostoi Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płatów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno-wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzecza, jałowczyska, murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej.
Dolina Górnej Narwi	18384,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja w Dolinie Górnej Narwi	19090,2	SOO	Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.
Przełomowa Dolina Narwi	7649,2	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 26. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Stwierdzono tu występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych; ważna ostoja bataliona, dubelta (ok. 4% populacji krajowej) oraz wodniczki. Jest to obszar ważny dla migrujących ptaków w okresie wiosennym, szczególnie dla bataliona.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2014 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Ostoja Nadbużańska	5764,0	SOO częściowo pokrywa się z OSO	Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie 21 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kozą złotawą i kielbkiem białopłetwym.
Jeleniewo	5910,1	SOO	Ostoja mająca za zadanie ochronę największej w Polsce kolonii lęgowej nietoperza nocka łydkowłosego <i>Myotis dasycneme</i> , który został uznany za jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych wymarciem gatunków nietoperzy w Europie. Dotychczas istniejący Obszar Specjalnej Ochrony „Jeleniewo” obejmował swym zasięgiem jedynie miejsce pobytu kolonii lęgowej, tj. zabytkowy, drewniany kościół w Jeleniewie (0,42 ha). Powiększenie obszaru ma na celu objęcie ochroną również obszaru żerowisk tego nietoperza.
Sasanki w Kolimągach	2,5	SOO	Jest to w chwili obecnej najobfitsze udokumentowane stanowisko sasanki otwartej w Polsce. W 2006 r. populacja sasanki otwartej liczona była na ok. 3000 sztuk. Inwentaryzacja przeprowadzona w 2009 r. wykazała obecność 2853 owocujących i kwitnących osobników. Wyjątkowość tego obszaru, oprócz bardzo dużej liczebności sasanki otwartej, podkreśla jej bardzo duże zagęszczenie, które wynosi 1188,75 osobników/ha oraz obecność sasanki łąkowej.
Źródlika Wzgórz Sokólskich	49,1	SOO	Jest to jedyny znany specjalny obszar ochrony siedlisk w Polsce, gdzie spotkać można w jednym miejscu aż trzy gatunki poczwarówek wpisanych do Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym <i>Vertigo geyeri</i> , gatunek niedawno odkryty w Polsce. Tym samym należy do najcenniejszych obszarów dla ochrony ślimaków związanych z torfowiskami i źródłiskami w Polsce. Obszar pełni ponadto istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania dwóch siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: źródeł wapiennych i torfowisk alkalicznych.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 21/86/. POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Aleje	Głazy narzutowe	Skalki, groty, jaskinie i inne
WOJEWÓDZTWO 2010	2058	1791	129	26	97	15
2013	2012	1734	136	30	97	15
2014	1998	1717	138	30	97	16
POWIATY						
Augustowski	59	37	22	–	–	–
Białostocki	148	118	16	4	8	2
Bielski	47	35	6	2	3	1
Grajewski	16	1	14	1	–	–
Hajnowski	1240	1191	40	–	9	–
Kolneński	39	32	–	3	3	1
Łomżyński	54	32	7	10	4	1
Moniecki	14	11	1	1	1	–
Sejneński	75	50	13	–	12	–
Siemiatycki	41	31	4	–	5	1
Sokólski	50	29	1	2	18	–
Suwalski	96	49	4	1	34	8
Wysokomazowiecki	68	54	9	4	–	1
Zambrowski	4	2	–	1	–	1
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	12	11	1	–	–	–
Łomża	12	11	–	1	–	–
Suwałki	23	23	–	–	–	–

TABL. 22/87/. WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA CHRONIONE^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Żubry ^b	471	616	675	690
stada wolne	430	567	633	645
w ośrodkach zamkniętych:				
ogrody zoologiczne	2	6	2	8
ośrodki hodowli	39	43	40	37
Bobry	12500	15000	15000	15000
Wilki	155	135	.	167
Rysie	50	45	.	30
Głuszcze	120	32	62	32
Cietrzewie	720	200	124	22

^a Dane szacunkowe. ^b Według „Księgi Rodowodowej Żubrów”, prowadzonej od 1947 r.
Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 23/88/. TERENY ZIELENI W MIASTACH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Parki spacerowo-wypoczynkowe:				
obiekty	39	37	37	38
powierzchnia w ha	321,2	303,8	307,7	338,3
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	8,2	8,2	8,3	8,9
Zieleńce:				
obiekty	193	232	273	281
powierzchnia w ha	93,9	116,7	129,6	129,6
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	0,5	0,5	0,5	0,5
Zieleń uliczna w ha	267,0	317,8	415,1	422,2
Tereny zieleni osiedlowej w ha	656,8	651,2	679,0	678,2
Żywopłaty w tys. mb.	221,1	211,3	229,8	229,5
Nasadzenia ^a w tys. szt.:				
drzewa	3,4	3,1	5,9	17,0
krzewy	21,8	47,3	33,4	25,6
Ubytki ^a w tys. szt.:				
drzewa	2,3	1,1	9,3	16,8
krzewy	2,1	5,2	31,7	3,9
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha	406,4	447,0	433,8	466,9

^a W ciągu roku.

TABL. 24/89/. PARKI I OGRODY HISTORYCZNE
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Obiekty:				
zewidencjonowane ^a	313	319	342	341
wpisane do rejestru zabytków	111	114	118	117
dworskie	71	73	73	73
pałacowe i zamkowe	10	10	10	10
miejskie, uzdrowiskowe i szpitalne	9	9	9	9
klasztorne i kościelne	3	3	3	3
ogrody przydomowe	2	3	4	4
inne ^b	16	16	19	18
wpisane do rejestru zabytków, bez określonej powierzchni	47	24	25	25
Powierzchnia wpisana do rejestru zabytków w ha	535	771	769	769

^a Bez obiektów zachowanych szczątkowo w trakcie rozpoznania. ^b Łącznie: aleje, ogrody szkolne, przyfabryczne, botaniczne, arboreta, parki leśne, zieleń towarzysząca itp.

Ź r ó ł o: dane Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

Prezentowane w tym dziale dane pochodzą z:

- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku w zakresie stanu sanitarno-porządkowego obiektów kontrolowanych – hoteli i basenów kąpielowych, stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami, oceny sanitarnej niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku oraz zachorowań na niektóre choroby, w tym zawodowe),
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony wód, powietrza, gleb oraz gospodarki odpadami.

Dane dotyczące oceny **stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami oraz oceny sanitarnej niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku** opracowano na podstawie wyników badań laboratoryjnych w oparciu o analizy prowadzone do 2006 r. na mocy ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia z dnia 25 XI 1970 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 245) z późniejszymi zmianami oraz z dnia 11 V 2001 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 634) z późniejszymi zmianami, natomiast od 2007 r. dane prezentowane są w oparciu o ustawę o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 VIII 2006 r. (Dz. U. Nr 171, poz. 1225) z późniejszymi zmianami. Ustawa ta określa wymagania i procedury niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności i żywienia, zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 I 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego.

Artykuły spożywcze i przedmioty użytku badane są m.in. pod względem: zanieczyszczeń mikrobiologicznych (*Salmonella*, *Listeria*), zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zanieczyszczeń azotanami, zanieczyszczeń biologicznych, obecności organizmów GMO, organoleptycznym, znakowania oraz innych parametrów.

TABL. 1/90/. STAN SANITARNY HOTELI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane	
		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym
WOJEWÓDZTWO			
2005	115	114	4
2010	25	23	2
2013	36	29	–
2014	40	35	–
POWIATY			
Augustowski	3	3	–
Białostocki ^a	21	16	–
Bielski	1	1	–
Hajnowski	2	2	–

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

TABL. 1/90/. STAN SANITARNY HOTELI WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane	
		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym
Kolneński	1	1	–
Łomżyński ^a	2	2	–
Siemiatycki	2	2	–
Suwalski ^a	5	5	–
Wysokomazowiecki	2	2	–
Zambrowski	1	1	–

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 2/91/. STAN SANITARNY BASENÓW KĄPIELOWYCH WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane	
		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym
WOJEWÓDZTWO	27	27	1
2005	27	26	1
2010	30	30	–
2013	33	33	–
POWIATY			
Augustowski	4	4	–
Białostocki ^a	15	15	–
Bielski	1	1	–
Hajnowski	1	1	–
Kolneński	1	1	–
Łomżyński ^a	2	2	–
Moniecki	1	1	–
Siemiatycki	1	1	–
Sokółski	1	1	–
Suwalski ^a	4	4	–
Wysokomazowiecki	1	1	–
Zambrowski	1	1	–

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 3/92/. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD				
Monitoring rzek:				
długość odcinków badanych rzek w km	758	.	.	.
stanowiska pomiarowe	80	40	57	65
Monitoring jezior:				
jeziora zbadane	8	13	10	12
stanowiska pomiarowe	50	16	10	12
Monitoring wód podziemnych (stanowiska pomiarowe)	49	–	–	–
Pobrane próbki	4837	4846	3266	7082
w tym w ramach: monitoringu	2139	696	1650	2933
kontroli	473	61	132	1012
akcji związanych z poważnymi awariami	15	29	4	4
Wykonane oznaczenia	91540	55322	58788	82097
w tym w ramach: monitoringu	46752	14085	33572	44800
kontroli	4031	242	723	2409
akcji związanych z poważnymi awariami	97	100	2	7
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA				
Monitoring powietrza:				
stanowiska pomiarowe	6	37	38	44
pobrane próbki	8525	7783 ^a	8791 ^a	9111 ^a
wykonane oznaczenia	13087	13464	16132	15396
W ramach kontroli:				
pobrane próbki	246	59 ^a	58 ^a	56 ^a
wykonane oznaczenia	1088	90	204	242
W ZAKRESIE OCHRONY GLEB				
W ramach kontroli:				
pobrane próbki pierwotne	15	5	124	22
wykonane oznaczenia	148	36	1182	45
W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI				
W ramach kontroli:				
pobrane próbki pierwotne	–	–	20	25
wykonane oznaczenia	–	–	158	242

^a Pobrane próbki pierwotne.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

TABL. 4/93/. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH, OBIEKTÓW PRODUKCJI I OBROTU PRZEDMIOTAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		Przeprze- rowadzone kontrole	Liczba wydanych decyzji administracyjnych		
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym skontrolowane		ogółem	w tym przerwania działalności całego lub części zakładu	
O G Ó Ł E M	2005	8413	8055	16613	4336	25
	2010	9081	8613	13534	2730	53
	2013	9151	8154	11685	2098	35
	2014	11785	7481	10644	1907	34
w tym:						
Wytwórnice lodów		28	26	41	6	1
Automaty do lodów		109	102	160	27	1
Piekarnie		139	132	245	79	1
Ciastkarnie		68	64	107	35	–
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe		33	29	41	11	–
Browary i słodownie		4	4	5	–	–
Wytwórnice napojów bezalkoholo- wych i rozlewnie piwa		7	7	16	6	–
Zakłady garmazeryjne		19	18	41	17	–
Zakłady przemysłu zbożowo- -młynarskiego		18	15	18	5	–
Wytwórnice makaronów		3	3	5	–	–
Wytwórnice wyrobów cukierniczych		7	5	7	–	–
Wytwórnice koncentratów spożyw- czych		9	9	16	5	–
Wytwórnice octu, majonezu i musz- tardy		2	2	3	–	–
Inne wytwórnice żywności		789	112	139	8	–
Sklepy spożywcze		3699	3124	4847	949	3
Magazyny hurtowe		299	231	358	40	–
Inne obiekty obrotu żywnością		1189	312	366	22	1
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte		1822	1477	2053	413	9
w tym zakłady małej gastronomii		862	657	796	125	5
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte		1069	947	1180	219	–
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		25	10	10	2	–
Miejsca obrotu materiałami i wyro- bami przeznaczonymi do kon- taktu z żywnością		145	75	94	–	–

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 5/94/. OCENA SANITARNA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Próby zbadane	W tym zdyskwalifikowane – w % prób zbadanych				
		ogółem	z ogółem – według przyczyn dyskwalifikowania			
			mikrobiologiczne	w kierunku znakowania	organo-leptyczne	
OGÓŁEM						
2005	3966	5,1	3,1	1,3	0,4	
2010	3010	5,6	3,5	0,9	0,4	
2013	2847	3,8	2,2	0,5	0,1	
2014	2944	6,8	5,2	0,6	0,4	
w tym:						
Mięso, podroby i przetwory mięsne	125	1,6	1,6	–	–	
Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	98	–	–	–	–	
Ryby, owoce morza i ich przetwory	84	3,6	–	1,2	–	
Mleko i przetwory mleczne	457	9,6	9,2	0,4	–	
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne	203	0,9	–	–	0,5	
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	424	4,7	3,5	0,9	–	
Warzywa, w tym strączkowe	123	0,8	–	–	0,8	
Owoce	120	2,5	–	1,7	–	
Grzyby	43	–	–	–	–	
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	79	12,7	–	–	12,7	
Tłuszcze roślinne	37	–	–	–	–	
Koncentraty spożywcze	29	–	–	–	–	
Majonezy, musztardy, sosy	11	–	–	–	–	
Zioła, przyprawy	77	–	–	–	–	
Wyroby garmazeryjne i kulinarne	124	5,6	–	4,8	0,8	
Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	237	0,4	–	0,4	–	
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	41	4,9	–	–	–	

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 6/95/. ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	w liczbach bezwzględnych				na 100 tys. ludności			
Salmonellozy	562	464	308	306	46,8	39,0	27,5	25,6
Czerwonka bakteryjna	–	1	–	3	–	0,1	–	0,3
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	321	70	31	38	26,7	5,9	2,6	3,2
Płonnica (szkarlatyna)	180	222	642	557	15,0	18,7	53,7	46,6
Zapalenie opon mózgowych	170	97	76	704	14,2	8,2	6,4	58,9
Różyczka	193	91	628	95	16,1	7,7	52,5	7,9
Wirusowe zapalenie wątroby	75	75	138	205	6,2	6,3	11,5	17,2
Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka)	951	96	67	59	79,2	8,1	5,6	4,9

TABL. 6/95/. ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	w liczbach bezwzględnych				na 100 tys. ludności			
Grypa ^a	6995	18171	93981	64624	582,4	1528,0	7854,8	5408,1
Zatrucia pestycydami	3	–	–	–	0,2	–	–	–
Borelioza z Lyme	761	904	1199	1274	63,4	75,1	100,2	106,6
Kleszczowe zapalenie mózgu	94	137	111	109	7,8	11,4	9,3	9,1
Krztusiec	173	271	229	87	14,4	22,5	19,1	7,3
Ospa wietrzna	5027	3768	3686	5346	418,6	312,9	308,1	447,4

^a Zachorowania i podejrzenia.

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 7/96/. ZACHOROWANIA NA CHOROBY ZAWODOWE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	2010	2013	2014
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		
O G Ó Ł E M	112	131	119	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Astma oskrzelowa	2	3	1	1,8	2,3	0,8
Alergiczny nieżyt nosa	1	2	1	0,9	1,5	0,8
Przewlekłe choroby narządu głosu	7	2	1	6,3	1,5	0,8
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	2	1	1,8	1,5	0,8
Choroby zakaźne lub pasożytnicze	97	113	101	86,6	86,3	84,9

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

W dziale zaprezentowano informacje o zakresie i formach funkcjonowania oraz skuteczności ekonomicznych narzędzi i środków w przedsięwzięciach na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Całkowite nakłady na ochronę środowiska stanowią sumę nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i kosztów bieżących.

Dane o **nakładach i efektach rzeczowych inwestycji ochrony środowiska** prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska** wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.
2. Gospodarka ściekowa i ochrona wód.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.
5. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.
6. Zmniejszenie hałasu i wibracji.
7. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
8. Działalność badawczo-rozwojowa.
9. Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodnościekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i dezodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza. Ponadto zaliczono tu również: nowe

techniki i technologie spalania paliw, modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydalanych do powietrza powstających w procesie spalania, niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych), dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

W inwestycjach tych nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechaniczne, chemiczne, biologiczne i o podwyższonym usuwaniu biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe, urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków, systemy obiegowego zasilania wodą, zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym, tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb, ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało- i bezodpadowe,
- zbieranie, w tym selektywne, odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. urządzenia oraz metody i sposoby, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk odpadów, hałd i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrehabilitowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działania związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,

- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu** zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin, a także ochronę wartości estetycznych krajobrazu oraz prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji** zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywopłotów i okien dźwiękoszczelnych itp.) zmniejszających uciążliwość hałasu drogowego, szynowego, a także powodowanego ruchem lotniczym,
- urządzenia i zakup przyrządów do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (wyłączając zadania związane z bhp, tj. zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

W każdym z wyżej wymienionych kierunków inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanowisk pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do **inwestycji związanych z gospodarką wodną** zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Przedsięwzięcia „**końca rury**” – nieingerujące w proces produkcyjny (produkcja może być prowadzona bez tej inwestycji), lecz redukujące lub unieszkodliwiające zanieczyszczenia powstałe w procesie produkcji – zgodnie z metodologią zalecaną przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej EUROSTAT – w całości zaliczane są do nakładów na ochronę środowiska.

Przez przedsięwzięcia „**zintegrowane**” **zapobiegające zanieczyszczeniom** należy rozumieć działania prowadzące do zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń poprzez modyfikację procesów technologicznych (wymiana lub modernizacja linii produkcyjnej, zakup dodatkowych urządzeń), dzięki czemu pro-

dukcja staje się bardziej czysta i przyjazna środowisku. Jeżeli wprowadzany jest nowy proces technologiczny, nakłady służące ochronie środowiska obejmują nakłady przewyższające te, które byłyby poniesione na wyposażenie tańsze i sprawne, ale zapewniające produkcję mniej przyjazną środowisku. W przypadku, gdy modernizowany jest zakład już istniejący, nakłady inwestycyjne służące ochronie środowiska są równe całkowitym nakładom poniesionym na dostosowanie do wymagań środowiska.

Oplaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa.

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzone za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków – zgodnie z prawem geologicznym i górniczym oraz z innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwrotów środków niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskanych pożyczek). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały utworzone z dniem I VII 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 IV 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” i ustawy „Prawo wodne” (Dz. U. Nr 26, poz. 139). Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664), wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 III 1982 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 II 1995 r. (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami). Zgodnie z ustawą z dnia 27 VIII 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241), z dniem 31 XII 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (centralny i terenowe) został zlikwidowany. Po tym terminie nieściągnięte należności i nieuregulowane zobowiązania przejęły jednostki samorządu terytorialnego, które realizowały wyodrębnione zadania poprzez fundusze celowe. Środki pieniężne zlikwidowanego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych stały się dochodami budżetów odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

**TABL. 1/97/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	w odset- kach
	w tysiącach złotych				
OCHRONA ŚRODOWISKA					
OGÓŁEM	98933,3	257382,5	242795,6	374020,8	100,0
na 1 mieszkańca w zł	82	214	203	313	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	3,0	5,1	4,4	5,4	x
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	12676,2	19916,7	24637,3	33010,7	8,8
w tym:					
zapobieganie zanieczyszczeniom w zakresie ochrony powietrza ^a	3926,6	19581,7	24104,6	32810,8	8,8
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	3870,1	14478,1	17423,5	10040,8	2,7
redukcja zanieczyszczeń	8221,2	335,0	482,7	179,9	0,0
w tym pyłowych	7696,7	235,0	–	179,9	0,0
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	55722,1	168624,2	152997,9	107363,3	28,7
w tym:					
oczyszczanie ścieków	10820,9	24780,6	62617,1	40957,9	11,0
w tym komunalnych	6474,3	18297,6	32368,3	14373,9	3,8
sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	33535,6	97296,3	55621,9	37621,3	10,1
sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	11180,5	46547,3	34758,9	28784,1	7,7
Gospodarka odpadami	6688,4	49327,7	44517,7	217391,6	58,1
w tym:					
zbieranie odpadów i ich transport	1779,2	3054,3	300,5	3525,4	0,9
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	4687,7	43648,3	39209,3	202552,3	54,2
w tym: składowanie odpadów komunalnych	4687,7	32832,3	12825,3	12906,3	3,5
kompostowanie	–	10773,0	–	–	–
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	643,7	620,6	2033,7	2138,4	0,6
Zmniejszenie hałasu i wibracji	–	7,5	–	–	–
Działalność badawczo-rozwojowa	253,7	–	–	–	–
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	22949,2	18885,8	18609,0	14116,8	3,8
GOSPODARKA WODNA					
OGÓŁEM	41873,7	118033,0	60633,2	67408,5	100,0
na 1 mieszkańca w zł	35	98	51	56	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	1,3	2,3	1,1	1,0	x
w tym:					
Ujęcia i doprowadzenia wody	32948,0	72321,1	36106,4	30899,6	45,8
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	8206,9	38721,2	11055,1	15334,7	22,7
Zbiorniki wodne	136,1	2441,0	13058,4	13530,2	20,1
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	579,4	4405,0	357,6	1375,9	2,0

^a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii.

TABL. 2/98/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ		
			własne ^a	z bud	
				centralnego	województwa
w tysiącach					
1	O G Ó Ł E M 2005	98933,3	41652,1	1000,8	28,0
2 2010	257382,5	117638,8	1683,1	4575,7
3 2013	242795,6	107450,2	968,5	2478,2
4 2014	374020,8	103377,2	3730,1	671,2
5	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	33010,7	14571,8	–	403,7
6	w tym zapobieganie zanieczyszczeniom w zakresie ochrony powietrza ^c	32810,8	14371,9	–	403,7
7	w tym nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizacja kotłowni i ciepłowni	10040,8	6271,2	–	–
8	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	107363,3	44039,3	1820,1	267,5
	w tym:				
9	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	37621,3	19988,8	–	–
10	sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	28784,1	14388,1	793,1	120,5
11	oczyszczanie ścieków	40957,9	9662,4	1027,0	147,0
	w tym:				
12	przemysłowych	5232,0	3735,0	–	–
13	komunalnych	14373,9	1826,1	1027,0	147,0
14	indywidualne przydomowe	21220,0	3969,3	–	–
15	Gospodarka odpadami	217391,6	35170,2	551,0	–
16	w tym unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	202552,3	27748,3	–	–
17	w tym składowanie odpadów komunalnych	12906,3	10505,3	–	–
18	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	2138,4	2138,4	–	–
19	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	14116,8	7457,5	1359,0	–

^a Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. ^b Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach bilateralnej, ekokonwersji. ^c Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

ki		z zagranicy ^b	Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
żetu						
powiatu	gminy					
złotych						
43,0	859,5	13238,9	13943,2	23879,8	4288,0	1
110,8	1446,7	63660,8	41024,9	22474,9	4766,8	2
–	1886,1	57343,2	58254,2	12055,6	2359,6	3
965,3	567,0	59157,7	195270,1	6998,7	3283,5	4
–	–	15407,5	2332,0	–	295,7	5
–	–	15407,5	2332,0	–	295,7	6
–	–	1437,6	2332,0	–	–	7
350,6	567,0	35066,8	18226,1	4603,1	2422,8	8
–	–	8650,5	7393,9	1563,6	24,5	9
–	567,0	11221,7	798,0	895,7	–	10
350,6	–	15194,6	10034,2	2143,8	2398,3	11
–	–	–	–	–	1497,0	12
350,6	–	3758,8	6849,6	375,0	39,8	13
–	–	11435,8	3184,6	1768,8	861,5	14
–	–	6990,4	173534,0	581,0	565,0	15
–	–	1836,0	172403,0	–	565,0	16
–	–	1836,0	–	–	565,0	17
–	–	–	–	–	–	18
614,7	–	1693,0	1178,0	1814,6	–	19

międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy energii.

TABL. 3/99/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2014 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)
		własne ^a	z budżetu				z zagranicy ^b			
			centralnego	wojewódz-twa	powia-tu	gminy				
w tysiącach złotych										
WOJEWÓDZTWO	374020,8	103377,2	3730,1	671,2	965,3	567,0	59157,7	195270,1	6998,7	3283,5
miasta	283132,7	69354,1	3586,0	671,2	614,7	281,2	22280,6	180886,0	3958,9	1500,0
wieś	90888,1	34023,1	144,1	–	350,6	285,8	36877,1	14384,1	3039,8	1783,5
POWIATY										
Augustowski	20415,5	7300,5	–	–	–	–	1063,1	12051,9	–	–
miasta	5441,8	4188,1	–	–	–	–	223,7	1030,0	–	–
wieś	14973,7	3112,4	–	–	–	–	839,4	11021,9	–	–
Białostocki	29261,1	18254,3	667,9	–	965,3	567,0	8460,0	306,8	–	39,8
miasta	8653,9	2921,1	621,8	–	614,7	281,2	4215,1	–	–	–
wieś	20607,2	15333,2	46,1	–	350,6	285,8	4244,9	306,8	–	39,8
Bielski	1582,3	558,9	–	–	–	–	625,7	–	–	397,7
miasta	473,8	473,8	–	–	–	–	–	–	–	–
wieś	1108,5	85,1	–	–	–	–	625,7	–	–	397,7
Grajewski	16830,1	6572,1	–	–	–	–	6394,0	798,0	1004,0	2062,0
miasta	7725,6	4921,5	–	–	–	–	509,1	798,0	–	1497,0
wieś	9104,5	1650,6	–	–	–	–	5884,9	–	1004,0	565,0
Hajnowski	23182,7	4847,4	–	–	–	–	15405,3	2855,0	–	75,0
miasta	6415,9	833,4	–	–	–	–	2727,5	2855,0	–	–
wieś	16766,8	4014,0	–	–	–	–	12677,8	–	–	75,0
Kolneński – miasto	89,7	89,7	–	–	–	–	–	–	–	–
Łomżyński	2509,5	1042,4	–	–	–	–	1445,6	–	–	21,5
miasta	10,8	10,8	–	–	–	–	–	–	–	–
wieś	2498,7	1031,6	–	–	–	–	1445,6	–	–	21,5
Moniecki	7732,1	2680,1	–	–	–	–	4772,3	134,0	–	145,7
miasta	1036,7	391,6	–	–	–	–	645,1	–	–	–
wieś	6695,4	2288,5	–	–	–	–	4127,2	134,0	–	145,7
Sejneński	289,0	142,0	–	147,0	–	–	–	–	–	–
miasta	201,0	54,0	–	147,0	–	–	–	–	–	–
wieś	88,0	88,0	–	–	–	–	–	–	–	–
Siemiatycki	7074,5	2206,3	917,2	–	–	–	1942,0	1240,0	769,0	–
miasta	5976,5	2201,3	917,2	–	–	–	1618,0	1240,0	–	–
wieś	1098,0	5,0	–	–	–	–	324,0	–	769,0	–
Sokółski	5259,6	3410,6	540,0	–	–	–	1309,0	–	–	–
miasta	2808,8	1543,8	442,0	–	–	–	823,0	–	–	–
wieś	2450,8	1866,8	98,0	–	–	–	486,0	–	–	–
Suwalski – wieś	5119,4	1814,6	–	–	–	–	873,3	1930,5	–	501,0
Wysokomazowiecki	4351,7	2989,1	–	120,5	–	–	1204,3	–	–	37,8
miasta	2627,3	2092,8	–	120,5	–	–	414,0	–	–	–
wieś	1724,4	896,3	–	–	–	–	790,3	–	–	37,8
Zambrowski	11022,3	4206,6	–	–	–	–	4558,0	990,9	1266,8	–
miasta	2369,6	2369,6	–	–	–	–	–	–	–	–
wieś	8652,7	1837,0	–	–	–	–	4558,0	990,9	1266,8	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU										
Białystok	222293,0	38194,2	553,2	370,0	–	–	8292,0	173400,0	1483,6	–
Łomża	14940,2	7224,8	1051,8	–	–	–	2622,3	1563,0	2475,3	3,0
Suwałki	2068,1	1843,6	–	33,7	–	–	190,8	–	–	–

^a Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. ^b Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

TABL. 4/100/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2014 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska
WOJEWÓDZTWO	374020,8	33010,7	107363,3	217391,6	2138,4	14116,8
miasta	283132,7	17411,2	57653,8	193945,6	671,8	13450,3
wieś	90888,1	15599,5	49709,5	23446,0	1466,6	666,5
POWIATY						
Augustowski	20415,5	3256,3	13819,8	794,0	–	2545,4
miasta	5441,8	2174,4	722,0	–	–	2545,4
wieś	14973,7	1081,9	13097,8	794,0	–	–
Białostocki	29261,1	6888,9	7094,5	10881,0	1471,4	2925,3
miasta	8653,9	2294,9	2677,9	751,0	4,8	2925,3
wieś	20607,2	4594,0	4416,6	10130,0	1466,6	–
Bielski	1582,3	35,3	1547,0	–	–	–
miasta	473,8	35,3	438,5	–	–	–
wieś	1108,5	–	1108,5	–	–	–
Grajewski	16830,1	1879,2	11706,4	2747,0	–	497,5
miasta	7725,6	783,2	6942,4	–	–	–
wieś	9104,5	1096,0	4764,0	2747,0	–	497,5
Hajnowski	23182,7	3277,0	13206,7	6699,0	–	–
miasta	6415,9	–	6415,9	–	–	–
wieś	16766,8	3277,0	6790,8	6699,0	–	–
Kolneński – miasto	89,7	–	89,7	–	–	–
Łomżyński	2509,5	–	2498,7	10,8	–	–
miasta	10,8	–	–	10,8	–	–
wieś	2498,7	–	2498,7	–	–	–
Moniecki	7732,1	5202,6	1400,0	1129,5	–	–
miasta	1036,7	992,4	1,8	42,5	–	–
wieś	6695,4	4210,2	1398,2	1087,0	–	–
Sejneński	289,0	–	201,0	88,0	–	–
miasta	201,0	–	201,0	–	–	–
wieś	88,0	–	–	88,0	–	–
Siemiatycki	7074,5	2591,0	2558,9	–	–	1924,6
miasta	5976,5	2591,0	1460,9	–	–	1924,6
wieś	1098,0	–	1098,0	–	–	–
Sokólski	5259,6	–	2982,6	1737,0	–	540,0
miasta	2808,8	–	2366,8	–	–	442,0
wieś	2450,8	–	615,8	1737,0	–	98,0
Suwalski – wieś	5119,4	1307,4	3723,0	50,0	–	39,0
Wysokomazowiecki	4351,7	1170,0	3181,7	–	–	–
miasta	2627,3	1137,0	1490,3	–	–	–
wieś	1724,4	33,0	1691,4	–	–	–
Zambrowski	11022,3	–	10484,3	114,0	–	424,0
miasta	2369,6	–	1977,6	–	–	392,0
wieś	8652,7	–	8506,7	114,0	–	32,0

TABL. 4/100/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2014 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	222293,0	456,0	24148,0	192794,0	667,0	4228,0
Łomża	14940,2	6478,0	7469,2	–	–	993,0
Suwałki	2068,1	469,0	1251,8	347,3	–	–

TABL. 5/101/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG RODZAJÓW INWESTYCJI (ceny bieżące)

RODZAJE INWESTYCJI	2005	2010	2013	2014
	w tysiącach złotych			
OGÓŁEM	98933,3	257382,5	242795,6	374020,8
Wyłącznie:				
końca rury	71112,3	218359,4	198006,6	324954,6
w tym monitoring	665,0	72,5	8,3	19,8
zintegrowane	26951,6	38475,0	42713,6	46895,6
Łączone (mieszane)	615,7	548,1	2075,4	2170,6
końca rury	597,8	450,4	432,4	2170,6
zintegrowane	17,9	97,7	1643,0	–
Działalność badawczo-rozwojowa	253,7	–	–	–

TABL. 6/102/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG GRUP INWESTORÓW (ceny bieżące)

GRUPY INWESTORÓW	2005	2010	2013	2014
	w tysiącach złotych			
OGÓŁEM	98933,3	257382,5	242795,6	374020,8
Przedsiębiorstwa	22122,6	70249,9	90894,3	255132,6
Gminy	74656,7	183044,7	145180,8	110401,9
Jednostki budżetowe	2154,0	4087,9	6720,5	8486,3

TABL. 7/103/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2014 R. (ceny bieżące)

SEKCJE I DZIAŁY	Ochrona środowiska		Gospodarka wodna	
	w tysiącach złotych	w odsetkach	w tysiącach złotych	w odsetkach
OGÓŁEM	374020,8	100,0	67408,5	100,0
w tym:				
Przetwórstwo przemysłowe	13277,7	3,5	371,2	0,6
w tym produkcja artykułów spożywczych	2249,7	0,6	371,2	0,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	11964,0	3,2	560,9	0,8
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	223645,8	59,8	7548,0	11,2
Transport i gospodarka magazynowa	–	–	55,7	0,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2986,6	0,8	–	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	118819,2	31,8	58647,5	87,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2285,0	0,6	–	–

TABL. 8/104/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
		w tysiącach złotych			
OGÓŁEM					
2005	41873,7	32948,0	8206,9	136,1	579,4
2010	118033,0	72321,1	38721,2	2441,0	4405,0
2013	60633,2	36106,4	11055,1	13058,4	357,6
2014	67408,5	30899,6	15334,7	13530,2	1375,9
Środki własne ^a	27235,1	20367,0	5894,4	–	–
Środki z budżetu:					
centralnego	162,2	–	–	–	162,2
województwa	17638,5	549,0	–	13530,2	1213,7
gminy	84,6	84,6	–	–	–
Środki z zagranicy ^b	19405,9	8369,3	8087,8	–	–
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	1350,5	950,5	400,0	–	–
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	1514,5	562,0	952,5	–	–
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	17,2	17,2	–	–	–

^a Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. ^b Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

TABL. 9/105/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ			
			własne ^a	z bud		
				centralnego	województwa	
w tysiącach						
1	WOJEWÓDZ-	2005	41873,7	16448,8	890,4	193,0
2	TWO	2010	118033,0	46255,8	663,0	10422,2
3		2013	60633,2	26484,0	27,8	13443,9
4		2014	67408,5	27235,1	162,2	17638,5
5	miasta		23378,2	15484,5	–	1681,3
6	wieś		44030,3	11750,6	162,2	15957,2
POWIATY						
7	Augustowski		5995,3	1238,3	50,6	51,8
8	miasta		4062,9	1114,1	–	–
9	wieś		1932,4	124,2	50,6	51,8
10	Białostocki		10587,0	5012,9	–	4144,6
11	miasta		994,0	783,9	–	–
12	wieś		9593,0	4229,0	–	4144,6
13	Bielski		3178,1	516,1	–	–
14	miasta		20,7	20,7	–	–
15	wieś		3157,4	495,4	–	–
16	Grajewski		9298,4	2974,1	–	6283,7
17	miasta		2602,8	2562,2	–	–
18	wieś		6695,6	411,9	–	6283,7
19	Hajnowski		2507,3	658,9	–	1045,8
20	miasta		88,3	32,6	–	–
21	wieś		2419,0	626,3	–	1045,8
22	Kolneński – wieś		3675,6	1255,0	–	44,8
23	Łomżyński – wieś		3975,9	1819,9	111,6	28,1
24	Moniecki		1593,8	453,8	–	564,8
25	miasta		662,0	218,0	–	444,0
26	wieś		931,8	235,8	–	120,8
27	Sejneński – miasto		135,0	30,0	–	105,0
28	Siemiatycki		3790,6	748,8	–	987,8
29	miasta		50,8	50,8	–	–
30	wieś		3739,8	698,0	–	987,8
31	Sokólski		8224,3	2158,8	–	3178,5
32	miasta		4056,3	1726,3	–	–
33	wieś		4168,0	432,5	–	3178,5
34	Suwalski – wieś		2492,3	1198,9	–	–
35	Wysokomazowiecki		1405,0	104,9	–	1203,6
36	miasta		1148,5	16,2	–	1132,3
37	wieś		256,5	88,7	–	71,3
38	Zambrowski		1258,5	400,5	–	–
39	miasta		265,5	265,5	–	–
40	wieś		993,0	135,0	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
41	Białystok		6714,5	6593,5	–	–
42	Łomża		1157,7	651,5	–	–
43	Suwałki		1419,2	1419,2	–	–

^a Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. ^b Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach bilateralnej, ekokonwersji.

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW (ceny bieżące)

ki		Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
zetu	z zagranicy ^b				
gminy					
złotych					
661,5	12047,1	5238,9	3427,1	2966,9	1
259,3	33375,7	9311,1	17708,9	37,0	2
699,8	10828,6	8444,6	683,0	21,5	3
84,6	19405,9	1350,5	1514,5	17,2	4
40,6	5994,2	–	174,6	3,0	5
44,0	13411,7	1350,5	1339,9	14,2	6
–	3654,7	535,5	464,4	–	7
–	2948,8	–	–	–	8
–	705,9	535,5	464,4	–	9
39,0	990,5	400,0	–	–	10
–	210,1	–	–	–	11
39,0	780,4	400,0	–	–	12
–	2139,5	–	522,5	–	13
–	–	–	–	–	14
–	2139,5	–	522,5	–	15
40,6	–	–	–	–	16
40,6	–	–	–	–	17
–	–	–	–	–	18
–	749,6	–	53,0	–	19
–	55,7	–	–	–	20
–	693,9	–	53,0	–	21
–	2375,8	–	–	–	22
–	2002,1	–	–	14,2	23
–	575,2	–	–	–	24
–	–	–	–	–	25
–	575,2	–	–	–	26
–	–	–	–	–	27
–	1639,0	415,0	–	–	28
–	–	–	–	–	29
–	1639,0	415,0	–	–	30
–	2587,0	–	300,0	–	31
–	2330,0	–	–	–	32
–	257,0	–	300,0	–	33
5,0	1288,4	–	–	–	34
–	96,5	–	–	–	35
–	–	–	–	–	36
–	96,5	–	–	–	37
–	858,0	–	–	–	38
–	–	–	–	–	39
–	858,0	–	–	–	40
–	121,0	–	–	–	41
–	328,6	–	174,6	3,0	42
–	–	–	–	–	43

międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy

TABL. 10/106/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2014 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowa- dzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatnia- nia wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
WOJEWÓDZTWO	67408,5	30899,6	15334,7	13530,2	1375,9
miasta	23378,2	14626,4	3697,0	1132,3	–
wieś	44030,3	16273,2	11637,7	12397,9	1375,9
POWIATY					
Augustowski	5995,3	770,4	1200,0	–	102,4
miasta	4062,9	140,4	–	–	–
wieś	1932,4	630,0	1200,0	–	102,4
Białostocki	10587,0	4177,5	2264,9	4144,6	–
miasta	994,0	994,0	–	–	–
wieś	9593,0	3183,5	2264,9	4144,6	–
Bielski	3178,1	231,6	2946,5	–	–
miasto	20,7	20,7	–	–	–
wieś	3157,4	210,9	2946,5	–	–
Grajewski	9298,4	2778,3	236,4	3938,1	–
miasta	2602,8	2602,8	–	–	–
wieś	6695,6	175,5	236,4	3938,1	–
Hajnowski	2507,3	1461,5	–	–	1045,8
miasta	88,3	88,3	–	–	–
wieś	2419,0	1373,2	–	–	1045,8
Kolneński – wieś	3675,6	3630,8	–	–	44,8
Łomżyński – wieś	3975,9	1747,3	2088,9	28,1	111,6
Moniecki	1593,8	1473,0	–	120,8	–
miasto	662,0	662,0	–	–	–
wieś	931,8	811,0	–	120,8	–
Sejneński – miasto	135,0	135,0	–	–	–
Siemiatycki	3790,6	1286,8	1516,0	987,8	–
miasta	50,8	50,8	–	–	–
wieś	3739,8	1236,0	1516,0	987,8	–
Sokólski	8224,3	1348,8	3697,0	3178,5	–
miasta	4056,3	359,3	3697,0	–	–
wieś	4168,0	989,5	–	3178,5	–
Suwalski – wieś	2492,3	1107,3	1385,0	–	–
Wysokomazowiecki	1405,0	201,4	–	1132,3	71,3
miasta	1148,5	16,2	–	1132,3	–
wieś	256,5	185,2	–	–	71,3
Zambrowski	1258,5	1258,5	–	–	–
miasta	265,5	265,5	–	–	–
wieś	993,0	993,0	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	6714,5	6714,5	–	–	–
Łomża	1157,7	1157,7	–	–	–
Suwałki	1419,2	1419,2	–	–	–

TABL. 11/107/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć kanalizacyjna odprowadzająca w km		Oczyszczalnie		Składowiska dla odpadów komunalnych			Rekultywacja hałd, wysypisk i stawów osadowych oraz innych terenów zdezastrowanych i zdegradowanych w ha	
	ścieki	wody (ścieki) opadowe	obiekty	przepustowość w m ³ /dobę	obiekty	powierzchnia w ha	wydajność w t/rok		
WOJEWÓDZ-	2005	96,1	18,8	3	702	1	2,3	5700	0,5
TWO	2010	198,3	30,4	–	–	–	–	–	–
	2013	159,2	43,7	4	2448	1	1,1	17396	22,7
	2014	118,8	29,1	6	2986	–	–	–	15,8
miasta		35,6	26,7	2	2615	–	–	–	1,0
wieś		83,2	2,4	4	371	–	–	–	14,8
POWIATY									
Augustowski		39,0	0,2	1	100	–	–	–	2,7
miasta		1,0	0,2	–	–	–	–	–	–
wieś		38,0	–	1	100	–	–	–	2,7
Białostocki		11,2	3,7	2	43	–	–	–	2,8
miasta		3,2	2,0	–	–	–	–	–	1,0
wieś		8,0	1,7	2	43	–	–	–	1,8
Bielski – miasto		0,3	0,5	–	–	–	–	–	–
Grajewski		4,0	1,8	–	–	–	–	–	–
miasta		–	1,8	–	–	–	–	–	–
wieś		4,0	–	–	–	–	–	–	–
Hajnowski		14,1	–	–	1250	–	–	–	–
miasta		0,7	–	–	1250	–	–	–	–
wieś		13,4	–	–	–	–	–	–	–
Kolneński – miasto		0,2	–	–	–	–	–	–	–
Łomżyński – wieś		0,2	–	–	–	–	–	–	–
Moniecki – wieś		1,5	–	–	–	–	–	–	3,9
Siemiatycki		7,1	2,4	1	450	–	–	–	1,0
miasta		4,1	2,4	1	450	–	–	–	–
wieś		3,0	–	–	–	–	–	–	1,0
Sokółski		3,4	–	–	–	–	–	–	4,4
miasta		3,4	–	–	–	–	–	–	–
wieś		–	–	–	–	–	–	–	4,4
Suwalski – wieś		13,8	0,7	1	228	–	–	–	1,0
Wysokomazowiecki		1,3	0,2	1	915	–	–	–	–
miasta		–	0,2	1	915	–	–	–	–
wieś		1,3	–	–	–	–	–	–	–
Zambrowski – miasto		3,2	0,9	–	–	–	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok		14,1	11,5	–	–	–	–	–	–
Łomża		4,5	6,2	–	–	–	–	–	–
Suwałki		0,9	1,0	–	–	–	–	–	–

TABL. 12/108/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI GOSPODARKI WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydajność ujęć wodnych	Uzdatnianie wody	Sieć wodociągowa w km	
	w m ³ /dobę			
WOJEWÓDZTWO	2005	4247	19530	399,5
	2010	4482	8137	420,6
	2013	16094	1224	190,4
	2014	5576	1681	226,6
miasta		5520	1031	38,2
wieś		56	650	188,4
POWIATY				
Augustowski		–	–	6,0
miasta		–	–	1,0
wieś		–	–	5,0
Białostocki		5520	60	28,9
miasta		5520	–	2,5
wieś		–	60	26,4
Bielski – miasto		–	–	0,1
Grajewski – miasto		–	–	6,0
Hajnowski		–	–	17,1
miasta		–	–	0,3
wieś		–	–	16,8
Kolneński – wieś		56	–	71,9
Łomżyński – wieś		–	–	21,9
Moniecki		–	–	28,6
miasta		–	–	10,3
wieś		–	–	18,3
Siemiatycki		–	240	1,7
miasta		–	–	0,1
wieś		–	240	1,6
Sokólski		–	1031	4,2
miasta		–	1031	0,9
wieś		–	–	3,3
Suwalski – wieś		–	350	14,7
Wysokomazowiecki		–	–	0,7
miasta		–	–	0,4
wieś		–	–	0,3
Zambrowski		–	–	3,3
miasta		–	–	1,1
wieś		–	–	2,2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok		–	–	13,5
Łomża		–	–	4,4
Suwałki		–	–	3,6

TABL. 13/109/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
WODOCIĄGI ZBIOROWE				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	31817,5	139760,7	28118,8	26805,5
ze środków:				
budżetu państwa	1081,8	248,6	–	–
samorządów gmin	15282,1	28317,6	12269,4	10076,3
mieszkańców wsi	1471,9	2316,3	1757,5	3050,8
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2318,3	11911,7	2510,0	1554,8
w tym pożyczki	2187,4	7913,0	331,1	1019,9
innych	11663,4 ^a	96966,5 ^b	11581,9 ^b	12123,6 ^b
Efekty rzeczowe inwestycji:				
przyłącza do budynków: w kilometrach	118,8	92,5	.	.
w sztukach	2845	2451	1528	1497
sieć wodociągowa w km	343,5	421,1	192,0	219,8
STACJE UZDATNIANIA WODY				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	10361,8	30335,7	6970,8	8235,3
Obiekty oddane do użytku	9	3	1	2
KANALIZACJA ZBIORCZA				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	14555,5	59618,4	31114,8	20199,5
ze środków:				
budżetu państwa	345,4	–	–	–
samorządów gmin	4023,4	16849,3	8732,8	5852,7
mieszkańców wsi	350,5	2101,4	1449,2	3006,3
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	4516,9	18403,9	12369,5	4161,9
w tym pożyczki	4016,1	10424,2	4166,3	599,8
innych	5319,3 ^b	22263,8 ^{bc}	8563,3 ^b	7178,6 ^{bc}
Efekty rzeczowe inwestycji:				
zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	57,6	166,2	104,7	39,2
przykanaliki do budynków: w kilometrach	20,8	2004,5	.	.
w sztukach	1210	1986	1264	1341
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZBIORCZE				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	4238,2	5441,8	2947,6	2262,5
w tym na modernizację	1663,7	1956,2	531,1	1615,4
ze środków:				
budżetu państwa	70,9	–	–	–
samorządów gmin	711,4	1111,8	471,2	1055,4
mieszkańców wsi	7,5	–	–	–
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	1156,7	2942,6	2174,9	–
w tym pożyczki	1062,6	–	388,5	–
innych	2291,7 ^b	1387,4 ^{bc}	301,5 ^b	1207,1 ^b
Efekty rzeczowe inwestycji:				
oczyszczalnie: obiekty	2	4	6	4
przepustowość w m ³ /dobę	159,0	77,0	223,0	258,0

a-c Środki z: *a* – funduszy Unii Europejskiej – przedakcesyjne (SAPARD) i strukturalne oraz inne, *b* – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, *c* – Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, EkoFunduszu i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz inne.

TABL. 13/109/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
INDYWIDUALNE WIEJSKIE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW^d				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	1196,6	9539,5	26628,1	32327,0
ze środków:				
budżetu państwa	6,2	10,0	–	–
samorządów gmin	848,0	3791,9	3456,4	6155,4
mieszkańców wsi	67,2	1537,0	4838,4	3904,8
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	229,0	475,0	13119,0	11478,0
w tym pożyczki	–	464,5	199,3	1954,5
innych	46,2 ^b	3725,6 ^b	5214,3 ^b	10788,8 ^b
Obiekty oddane do użytku	214	951	2164	2453
SKŁADOWISKA ODPADÓW				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	71,6	1177,0	232,2	29,1
ze środków:				
samorządów gmin	69,2	832,0	26,9	29,1
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2,4	–	205,3	–
w tym pożyczki	–	–	102,7	–
innych	–	345,0 ^b	–	–
Efekty rzeczowe inwestycji:				
składowiska: obiekty	1	–	–	–
powierzchnia w ha	1,0	–	–	–

^b Środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. ^d Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nieodprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp., o przepustowości nieprzekraczającej 5 m³/dobę lub 25 RLM; patrz uwagi metodyczne do działu „Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód” na str. 44.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 14/110/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE NA MAŁĄ RETENCJĘ WODNĄ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	716	3260	13058	10587
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA				
Środki:				
z budżetu Wojewody	200	2990	13013	10587
samorządów	516	157	–	–
inne	–	113	45	–
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA				
Samodzielne budowle piętrzące i ujęcia wód na ciekach podstawowych	63	–	4580	5630
Sztuczne zbiorniki	653	2711	8469	4957
Inne	–	549	9	–

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 15/111/. EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI MAŁEJ RETENCJI WODNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Obiekty	1	52	–	7
Przyrost pojemności w dam ³	2,8	321,0	–	450,0
Sztuczne zbiorniki wodne:				
obiekty	–	50	–	5
pojemność w dam ³	–	288,0	–	249,0
Stawy rybne:				
obiekty	–	2	–	–
pojemność w dam ³	–	33,0	–	–
Powierzchnia nawodnień w ha	12,0	78,0	–	172,0

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 16/112/. WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – WPLYWY I WYDATKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tysiącach złotych			
Stan środków na początku roku	53712,9	73112,3	82010,2	80460,3
Wpływy	10257,5	14109,1	9399,9	13531,6
Z tytułu: opłat	6631,9	10189,6	5064,9	9344,3
kar	56,2	39,3	38,0	29,7
Przychody finansowe i inne	3569,3	3880,2	4296,9	4157,6
Wydatki	8882,0	11401,0	10949,8	12222,3
w tym na:				
Dotacje	3680,6	5527,4	6193,3	7353,8
Umorzenia pożyczek i kredytów ze środków funduszu	1824,2	1154,3	.	.
Koszty działalności operacyjnej	2797,2	4575,9	4691,3	4713,0
Stan środków na koniec roku	55088,4	75820,4	80460,3	81769,6

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 17/113/. GOSPODAROWANIE POWIATOWYMI I GMINNYMI ŚRODKAMI Z TYTUŁU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – WPLYWY I WYDATKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tysiącach złotych			
POWIATOWE				
Stan środków na początku roku	1405,8	2654,6	1036,4	860,4
Wpływy	1600,9	2645,8	1300,3	2403,7
Z tytułu: opłat	1551,9	2632,9	1288,5	2395,9
kar	17,9	10,8	10,0	7,8
Inne	31,1	2,1	1,8	–
Wydatki	2110,3	3348,6	1476,4	2182,0
na:				
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	838,5	219,3	364,2	787,2
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	150,8	939,3	686,2	492,4
Gospodarkę odpadami	474,0	150,9	85,2	2,2
Pozostałe dziedziny	616,7	2039,1	340,3	900,0
Inne wydatki	30,3	–	0,5	0,3
Stan środków na koniec roku	896,4	1951,8	860,4	1082,1
GMINNE				
Stan środków na początku roku	4788,1	11104,2	5132,6	6051,5
Wpływy	5439,0	15023,0	6284,3	12538,2
Z tytułu opłat i kar	5254,3	14999,4	6147,4	12415,5
Inne	184,7	23,6	136,9	122,8
Wydatki	5680,2	20549,7	5365,3	10837,6
na:				
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	1784,3	9846,5	2324,0	6426,0
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	238,9	2760,0	143,1	693,7
Gospodarkę odpadami	1044,7	2580,2	1156,8	1039,4
Pozostałe dziedziny	2558,2	5330,8	1723,3	2642,4
Inne wydatki	54,1	32,3	18,2	36,1
Stan środków na koniec roku	4547,0	5577,5	6051,5	7752,2

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 18/114/. GROMADZENIE I WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014
WPLYWY I WYDATKI w tys. zł		
Stan środków na początku roku	1323,1	1572,7
Wpływy	1346,1	1301,2
Wydatki	1096,4	1261,6
na:		
użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie	355,2	373,0
budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji	10,0	10,0
budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	720,0	860,0
pozostałe	11,3	18,6
Stan środków na koniec roku	1572,7	1612,3

TABL. 18/114/. GROMADZENIE I WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014
ZREALIZOWANE PRACE I PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Użyźnianie i ulepszenie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie w ha	383	490
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w km	18	21

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 19/115/. OPLATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014
	w tysiącach złotych	
Stan środków na początku roku	192,3	446,9
Wpływy	13442,1	24223,4
Z tytułu opłat za:		
gospodarkę ściekową i ochronę wód	3840,0	8115,2
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	4769,8	8836,2
gospodarkę odpadami	4161,7	6409,8
Inne ^a	670,7	862,2
Wydatki	13187,5	24349,5
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:		
wojewódzki	5064,9	9344,3
Narodowy	2727,2	5031,5
Do budżetu:		
gminnego	3812,0	6766,8
powiatowego	1288,5	2395,9
Inne	294,9	811,0
Stan środków na koniec roku	446,9	320,8

^a Między innymi z tytułu: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, oprocentowanie rachunków bankowych, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi; nie obejmuje kar.

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**TABL. 20/116/. WPLYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ
Z TYTUŁU KAR ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014
	w tysiącach złotych	
O G Ó Ł E M		
wymierzono	329,9	311,3
wpłynęło	183,5	249,2
w tym z tytułu kar za przekroczenie:		
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi:		
wymierzono	89,4	46,9
wpłynęło	55,2	43,9
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza:		
wymierzono	11,6	69,0
wpłynęło	11,6	27,1
Z ogółem przekazano		
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:		
wojewódzki	34,9	28,3
Narodowy	112,7	150,8
Do budżetów:		
gminnych	22,8	15,9
powiatowych	10,0	7,8
Państwa	24,2	46,4

Ź r ó d ł o: w zakresie wpływów – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w zakresie redystrybucji – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**TABL. 21/117/. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY
ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

KIERUNKI INWESTOWANIA	2005	2010	2013	2014
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	26090,6	64104,7	38477,1	35115,3
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19837,3	47804,6	16348,8	11358,0
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1222,4	7184,8	10943,1	8275,0
Gospodarka odpadami	3726,6	5882,7	9002,5	12456,6
Pozostałe dziedziny	1304,3	3232,5	2182,8	3025,7

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO

Uwagi metodyczne

Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nie ruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu),

c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych, np. kościołów i związków wyznaniowych, organizacji społecznych i partii politycznych, związków zawodowych oraz spółek prywatnych.

Powierzchnia gruntów leśnych, w rozumieniu ustawy o lasach, obejmuje:

1) grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków. Kategoria ta jest określana jako „**powierzchnia lasów**”;

2) **grunty związane z gospodarką leśną** zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, urządzenia melioracji wodnych, tereny pod liniami energetycznymi, parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (tj. plantacje choinek, krzewów, poletka łowieckie na gruntach leśnych),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zręby, halizny, płazowiny),
- przewidziane do objęcia ochroną prawną,
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione.

Zręby są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (0–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty leśne pokryte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew,
- odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. na gruntach nieleśnych. Do zalesień gruntów nieleśnych zaliczamy zalesienia na gruntach rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej, nieużytkach oraz innych gruntach nadających się do zalesienia i określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach.

Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni kraju, województwa, podregionu lub powiatu.

TABL. 1/118/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne					Grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia	
	ogółem	lasy			grunty związane z gospodarką leśną		
		razem	grunty				
			zalesione	niezalesione			
w hektarach							
OGÓŁEM	2005	614239	604626	598030	6596	9613	366
	2010	626157	616206	607701	8505	9951	60
	2013	629018	619108	608956	10151	9911	81
	2014	630018	620080	609402	10678	9939	68
Lasy publiczne	2005	424454	414841	411785	3056	9613	366
	2010	427149	417204	412718	4486	9945	60
	2013	427405	417499	412549	4949	9907	81
	2014	427664	417732	412482	5250	9932	68
własność:							
Skarbu Państwa		426147	416217	411016	5201	9931	68
w tym:							
w zarządzie Lasów Państwowych		389944	380377	375645	4732	9568	29
parki narodowe		33285	32926	32479	447	360	39
Gmin ^a		1379	1377	1329	49	2	–
Innych jednostek publicznych		138	138	138	–	–	–
Lasy prywatne	2005	189786	189786	186245	3540	–	–
	2010	199008	199002	194983	4019	6	–
	2013	201613	201609	196407	5202	4	–
	2014	202354	202348	196920	5428	6	–

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywatnych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
			zarządzie Lasów Państwowych		parki narodowe			
WOJEWÓDZTWO	630018	620080	427664	426147	389944	33285	202354	30,7
POWIAT AUGUSTOWSKI ..	78462	76501	67766	67585	66619	786	10696	46,1
Gmina miejska								
Augustów	2956	2854	2712	2640	2628	–	244	35,3
Gmina miejsko-wiejska								
Lipsk	4214	4195	1110	1070	1028	14	3104	22,8
Gminy wiejskie								
Augustów	8617	8404	7728	7727	7710	–	889	31,5
Bargłów Kościelny	2552	2535	1003	1001	1001	–	1549	13,5
Nowinka	12937	12570	12317	12314	11636	678	620	61,6
Płaska	31746	30819	30962	30959	30865	–	784	82,7
Sztabin	15439	15123	11933	11873	11750	94	3506	41,6
POWIAT BIAŁOSTOCKI	119410	117241	89920	89673	88614	93	29490	39,4
Gminy miejsko-wiejskie								
Choroszcz	2709	2697	839	834	778	14	1870	16,5
Czarna Białostocka	15742	15267	15300	15295	15292	–	442	74,0
Łapy	1716	1716	36	35	26	7	1680	13,4
Michałowó	16429	16122	14067	13994	13679	–	2362	39,3
Supraśl	13040	12688	11962	11924	11891	–	1078	67,3
Suraż	1063	1058	372	367	307	28	691	13,8
Tykocin	5538	5467	2726	2714	2678	–	2812	26,4
Wasilków	6088	5964	5256	5242	5212	–	832	46,9
Zabłudów	11124	11016	7016	6989	6883	–	4108	32,4
Gminy wiejskie								
Dobrzyniewo Duże	5886	5762	4273	4270	4241	–	1613	35,8
Gródek	27302	26777	23993	23966	23734	–	3309	62,3
Juchnowiec Kościelny	2721	2717	473	460	391	–	2248	15,8
Poświętne	3315	3275	2004	2001	1998	–	1311	28,6
Turośń Kościelna	3282	3269	1089	1081	1004	44	2193	23,4
Zawady	3456	3444	515	501	500	–	2941	30,7
POWIAT BIELSKI	28228	28000	11553	11483	11314	–	16676	20,2
Gminy miejskie								
Bielsk Podlaski	50	49	1	1	1	–	49	1,8
Brańsk	920	918	144	144	144	–	776	28,3
Gminy wiejskie								
Bielsk Podlaski	9232	9137	4594	4546	4513	–	4638	21,3
Boćki	4856	4829	1448	1446	1356	–	3407	20,8
Brańsk	3468	3461	656	654	653	–	2812	15,2
Orla	2269	2261	1246	1242	1209	–	1023	14,1
Rudka	2812	2743	2131	2129	2129	–	681	39,0
Wyszki	4622	4602	1331	1321	1310	–	3291	22,3

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywat- nych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w zarządzie Lasów Państwo- wych	parki narodowe		
POWIAT GRAJEWSKI	22314	22051	13400	13339	11389	1818	8914	22,8
Gmina miejska								
Grajewo	80	80	51	33	33	–	29	4,2
Gminy miejsko-wiejskie								
Rajgród	5988	5900	4295	4281	3241	911	1694	28,5
Szczuczyn	1893	1877	689	687	687	–	1203	16,2
Gminy wiejskie								
Grajewo	9863	9751	6303	6291	5721	568	3560	31,6
Radziłów	1887	1884	498	483	143	340	1389	9,4
Wąsosz	2603	2560	1563	1563	1563	–	1040	21,7
POWIAT HAJNOWSKI	88118	86530	76331	76144	65860	9974	11787	53,3
Gmina miejska								
Hajnówka	107	87	82	67	67	–	25	4,1
Gmina miejsko-wiejska								
Kleszczele	6444	6400	4187	4172	4131	–	2257	44,8
Gminy wiejskie								
Białowieża	18049	17752	18012	18012	12241	5770	36	87,4
Czeremcha	5320	5254	3920	3889	3859	–	1399	54,3
Czyże	1341	1338	347	342	316	–	993	9,9
Dubicze Cerkiewne	8179	8078	5933	5919	5888	–	2246	53,3
Hajnówka	16963	16570	16542	16540	16527	–	421	56,6
Narew	8593	8500	5998	5948	5879	–	2595	35,2
Narewka	23123	22553	21309	21254	16952	4204	1814	66,5
POWIAT KOLNEŃSKI	21114	20913	9605	9571	9553	–	11509	22,2
Gmina miejska								
Kolno	122	122	3	–	–	–	119	4,9
Gmina miejsko-wiejska								
Stawiski	3397	3380	920	918	918	–	2477	20,4
Gminy wiejskie								
Grabowo	2771	2768	225	221	221	–	2546	21,5
Kolno	6357	6291	2964	2954	2943	–	3393	22,3
Mały Płock	2964	2940	1218	1216	1209	–	1746	21,0
Turośl	5503	5411	4275	4262	4262	–	1228	27,2
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	31045	30783	13007	12953	12934	–	18038	22,7
Gminy miejsko-wiejskie								
Jedwabne	2844	2844	153	153	153	–	2691	17,9
Nowogród	2376	2365	623	605	599	–	1752	23,4

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywatnych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w zarządzie Lasów Państwowych	parki narodowe		
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)								
Gminy wiejskie								
Łomża	3641	3625	1185	1158	1158	–	2457	17,5
Miastkowo	3639	3603	2009	2009	2007	–	1630	31,4
Piątnica	4354	4336	1434	1434	1429	–	2920	19,8
Przytuły	1152	1151	105	104	103	–	1047	16,2
Śniadowo	2839	2838	51	51	50	–	2788	17,4
Wizna	1369	1369	99	98	98	–	1270	10,3
Zbójna	8831	8652	7348	7342	7337	–	1483	46,6
POWIAT MONIECKI	28721	28582	15281	15188	3386	11760	13440	20,7
Gminy miejsko-wiejskie								
Goniądz	12024	11949	8704	8653	586	8066	3320	31,7
Knyszyn	4285	4227	2213	2207	2166	–	2072	33,2
Mońki	1986	1985	123	102	102	–	1863	12,3
Gminy wiejskie								
Jasionówka	1275	1274	111	107	107	–	1164	13,2
Jaświły	1268	1266	114	109	108	1	1154	7,2
Krypno	986	984	197	195	195	–	789	8,8
Trzcianne	6896	6895	3818	3815	122	3692	3078	20,8
POWIAT SEJNEŃSKI	36733	35898	31289	31280	27034	4233	5444	42,0
Gmina miejska								
Sejny	6	6	–	–	–	–	6	1,3
Gminy wiejskie								
Giby	25228	24538	24235	24232	20674	3555	993	75,9
Krasnopol	3880	3843	2479	2477	1799	678	1401	22,4
Puńsk	1560	1549	577	577	577	–	983	11,2
Sejny	6059	5961	3998	3994	3984	–	2061	27,4
POWIAT SIEMIATYCKI	50540	49931	27201	27079	26286	–	23339	34,2
Gmina miejska								
Siemiatycze	953	953	24	16	15	–	929	26,3
Gmina miejsko-wiejska								
Drohiczyn	2300	2295	359	359	351	–	1941	11,0
Gminy wiejskie								
Dziadkowice	4070	4042	1615	1608	1607	–	2455	34,8
Grodzisk	6151	6020	3931	3931	3928	–	2220	29,6
Mielnik	12934	12731	9548	9469	9232	–	3386	64,8
Milejczyce	6366	6338	2582	2567	2491	–	3784	41,8
Nurzec-Stacja	9666	9483	7276	7269	6928	–	2390	44,1
Perlejewo	2171	2168	291	291	246	–	1880	20,3
Siemiatycze	5930	5900	1576	1569	1488	–	4354	26,0

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2014 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywatnych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
w zarządzie Lasów Państwowych					parki narodowe			
POWIAT SOKÓLSKI	53053	52279	36557	36461	35790	495	16495	25,4
Gminy miejsko-wiejskie								
Dąbrowa Białostocka	4110	4064	2481	2437	1939	495	1629	15,4
Krynki	8294	8155	7095	7078	7062	–	1200	49,1
Sokolka	6594	6535	3329	3325	3253	–	3265	20,8
Suchowola	2723	2710	625	624	617	–	2098	10,6
Gminy wiejskie								
Janów	6909	6765	6116	6114	6114	–	793	32,6
Korycin	877	877	18	16	15	–	858	7,5
Kuźnica	3312	3300	1203	1200	1192	–	2110	24,7
Nowy Dwór	1725	1719	594	593	590	–	1130	14,2
Sidra	3307	3298	1448	1437	1425	–	1859	18,9
Szudziałowo	15202	14856	13648	13637	13582	–	1554	49,3
POWIAT SUWAŁSKI	23554	23230	15710	15645	11437	4126	7843	17,8
Gminy wiejskie								
Bakalarzewo	1736	1718	845	844	842	–	891	14,0
Filipów	1385	1382	237	233	212	–	1148	9,2
Jeleniewo	1416	1412	410	409	403	–	1005	10,8
Przerośl	1817	1801	872	872	857	–	944	14,6
Raczki	2803	2742	2312	2288	2287	–	491	19,3
Rutka-Tartak	2680	2643	1877	1869	1868	–	804	25,5
Suwałki	7887	7737	6861	6849	2709	4126	1026	29,2
Szypłiszki	2135	2111	1309	1295	1293	–	826	13,5
Wizajny	1695	1684	987	987	967	–	708	15,0
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	23957	23862	5078	5058	5050	–	18879	18,5
Gmina miejska								
Wysokie Mazowieckie	250	250	16	16	16	–	234	16,4
Gminy miejsko-wiejskie								
Ciechanowiec	5180	5152	1571	1566	1563	–	3609	25,6
Czyżew	953	952	102	94	94	–	851	7,3
Szepietowo	2683	2647	1484	1484	1481	–	1199	17,4
Gminy wiejskie								
Klukowo	1147	1147	25	24	23	–	1122	9,3
Kobylin-Borzymy	2152	2152	–	–	–	–	2152	18,0
Kulesze Kościelne	3051	3051	51	51	51	–	3000	26,5
Nowe Piekuty	1737	1736	188	187	187	–	1549	15,8
Sokoły	3047	3046	170	166	165	–	2877	19,6
Wysokie Mazowieckie	3756	3728	1470	1470	1470	–	2286	22,4

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2014 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywatnych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym	parki narodowe		
			zarządzie Lasów Państwowych					
POWIAT ZAMBROWSKI	21938	21532	12451	12432	12426	–	9487	29,4
Gmina miejska								
Zambrów	19	19	4	3	3	–	15	1,0
Gminy wiejskie								
Kołaki Kościelne	1846	1845	123	123	123	–	1723	25,1
Rutki	3591	3580	877	867	862	–	2714	17,9
Szumowo	3340	3319	1095	1091	1091	–	2245	23,5
Zambrów	13142	12769	10351	10347	10347	–	2791	42,6
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	1880	1832	1677	1441	1440	–	203	17,9
Łomża	35	35	13	2	–	–	22	1,1
Suwałki	918	882	826	814	814	–	92	13,5

Uwaga do tablic 3/120/ – 8/125/

Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2010–2014 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej (zostały przeliczone na powierzchnię lasów poszczególnych kategorii własności podaną przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na 31 XII 2013 r.).

TABL. 3/120/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem w ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona							
		razem	drzewostany						w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej
			w klasie wieku						
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe (101 lat i więcej)	
O G Ó Ł E M	619107	93,7	8,4	17,3	30,7	18,6	11,6	7,0	0,1
Lasy publiczne	417498	95,9	8,7	16,6	27,4	18,5	14,7	9,8	0,1
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	380121	96,3	9,5	17,3	27,4	17,9	15,1	8,9	0,2
Lasy prywatne	201609	89,2	8,0	19,0	37,1	18,7	5,2	1,2	–

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

TABL. 4/121/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

GATUNKI DRZEW	Ogółem		Lasy publiczne		Lasy prywatne
			razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych	
	w tysiącach hektarów	w odsetkach			
OGÓŁEM	619,1	100,0	100,0	100,0	100,0
Drzewa iglaste	422,5	68,2	70,4	72,1	63,8
w tym:					
sosna	345,2	55,7	55,3	57,0	56,7
świerk	73,5	11,9	14,4	14,4	6,5
Drzewa liściaste	196,6	31,8	29,6	27,9	36,2
w tym:					
dąb	41,4	6,7	7,7	8,1	4,6
grab	13,0	2,1	2,6	2,5	1,0
brzoza	55,5	9,0	7,4	7,6	12,3
olsza	66,6	10,8	9,1	8,5	14,2
osika	8,3	1,3	0,5	0,5	3,0

TABL. 5/122/. ZASOBY DRZEWNE NA PNIU WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem grubizna brutto ^a w hm ³	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona								
		razem	drzewostany						w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej	prze- stoje ^b
			w klasie wieku							
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81– –100)	VI i wyższe (101 lat i więcej)		
OGÓŁEM	169,1	99,4	0,8	11,0	32,7	23,8	17,4	12,6	0,0	1,1
Lasy publiczne	121,6	99,6	0,7	10,1	26,9	22,6	21,3	16,8	0,1	1,1
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	109,9	99,6	0,7	10,7	27,2	22,2	22,5	15,2	0,1	1,0
Lasy prywatne	47,5	98,7	1,0	13,0	47,8	26,8	7,4	1,8	–	0,9

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.

TABL. 6/123/. ZASOBY DRZEWNE NA PNIE WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a		W tym	
			lasy w zarządzie Lasów Państwowych	lasy prywatne
	w hektometrach sześciennych	w odsetkach		
OGÓŁEM	169,1	100,0	100,0	100,0
Drzewa iglaste	124,8	73,9	77,8	68,5
w tym:				
sosna	104,2	61,8	63,2	63,0
świerk	20,0	11,8	14,3	5,1
Drzewa liściaste	44,3	26,1	22,2	31,5
w tym:				
dąb	8,6	5,1	6,3	2,0
grab	3,1	1,8	2,2	0,5
brzoza	11,4	6,7	5,7	9,7
olsza	17,2	10,2	7,4	15,4
osika	2,1	1,2	0,3	3,0

^a W korze.

TABL. 7/124/. ZASOBNOŚĆ I PRZECIĘTNY WIEK DRZEWOSTANÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających)

GATUNKI DRZEW	Zasobność – grubizna brutto ^a na 1 ha powierzchni zalesionej w m ³	Przeciętny wiek drzewostanów w latach
OGÓŁEM	273	53
Drzewa iglaste	296	56
w tym:		
sosna	302	57
świerk	272	51
Drzewa liściaste	225	48
w tym:		
dąb	207	44
grab	238	63
brzoza	204	46
olsza	259	48
osika	251	42

^a W korze.

TABL. 8/125/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG TYPÓW SIEDLISKOWYCH LASU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym w zarządzie Lasów Państwowych
W HEKTARACH		
O G Ó Ł E M	619107	380121
Bory	98517	61256
Bory mieszane	232864	136933
Lasy	118434	79351
Lasy mieszane	169292	102581
W ODSETKACH		
O G Ó Ł E M	100,0	100,0
Bory	15,9	16,1
Bory mieszane	37,7	36,0
Lasy	19,1	20,9
Lasy mieszane	27,3	27,0

**TABL. 9/126/. POWIERZCHNIA PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO
– LASY PAŃSTWOWE**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w hektarach			
O G Ó Ł E M	401724	401749	401864	401767
Grunty leśne	386311	389300	389664	389944
Zalesione	374661	375806	375708	375645
Niezalesione	2413	3916	4414	4732
w tym do odnowienia	1347	2113	2399	2609
Związane z gospodarką leśną	9236	9578	9543	9568
w tym szkółki leśne	205	199	187	187
Pozostałe grunty (nieleśne)	15414	12449	12201	11822
w tym przeznaczone do zalesienia	326	19	42	29
w tym:				
Grunty zadrzewione i zakrzewione	2617	848	842	908
Użytki rolne	6633	5827	5656	5350
Użytki ekologiczne	923	953	973	973
Grunty pod wodami	310	238	244	242
Nieużytki	4454	4288	4213	4092

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

TABL. 10/127/. POWIERZCHNIA REZERWATÓW I LASÓW OCHRONNYCH W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
W HEKTARACH				
Rezerваты	·	13392	20712	20701
Lasy ochronne	108792	126102	164415	173942
cenne pod względem przyrodniczym	5128	19258	62345	73461
glebochronne	2987	3135	3082	3093
nasienne	1139	1226	1192	1199
na stałych powierzchniach badawczych	3537	3504	3667	3238
obronne	5786	1057	996	996
ostoje zwierząt chronionych	10121	8302	8490	8269
podmiejskie	22855	23560	18923	18905
uzdrowiskowe	6854	15685	15705	13501
wodochronne	50385	50375	50015	51280
W % OGÓLNEJ POWIERZCHNI LASÓW W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH				
Rezerваты	3,1	3,5	5,4	5,4
Lasy ochronne	28,9	33,2	43,3	45,9
cenne pod względem przyrodniczym	1,4	5,1	16,4	19,3
glebochronne	0,8	0,8	0,8	0,8
nasienne	0,3	0,3	0,3	0,3
na stałych powierzchniach badawczych	0,9	0,9	1,0	0,9
obronne	1,5	0,3	0,3	0,3
ostoje zwierząt chronionych	2,7	2,2	2,2	2,2
podmiejskie	6,1	6,2	5,0	5,0
uzdrowiskowe	1,8	4,1	4,1	3,6
wodochronne	13,4	13,3	13,2	13,5

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	WOJEWÓDZTWO	203733,25	112,67	282,13	128379	10614,33	131929,74	120898,50	11031,24
2	POWIAT AUGUSTOWSKI	10837,89	15,80	–	12600	1223,90	9424,13	8416,51	1007,62
	Gmina miejska								
3	Augustów	315,69	0,33	–	910	307,90	307,90	188,90	119,00
	Gmina miejsko-wiejska								
4	Lipsk	3127,00	6,44	–	3463	207,00	3066,20	2920,20	146,00
	Gminy wiejskie								
5	Augustów	890,10	1,00	–	1315	–	860,00	556,00	304,00
6	Bargłów Kościelny	1551,00	3,20	–	890	28,00	557,44	456,41	101,03
7	Nowinka	623,00	–	–	904	120,00	512,11	471,40	40,71
8	Płaska	787,00	1,30	–	2712	–	787,00	628,00	159,00
9	Sztabin	3544,10	3,53	–	2406	561,00	3333,48	3195,60	137,88
10	POWIAT BIAŁOSTOCKI	29718,01	23,50	16,00	25840	8212,80	4470,59	4014,37	456,22
	Gminy miejsko-wiejskie								
11	Choroszcz	1875,30	–	–	1450	1172,70	516,44	424,64	91,80
12	Czarna Białostocka	446,90	–	–	457	–	131,54	121,74	9,80
13	Łapy	1681,00	–	–	1014	–	286,90	184,60	102,30
14	Michałowó	2434,30	–	16,00	2002	–	618,25	595,49	22,76
15	Supraśl	1097,35	–	–	464	840,00	69,03	60,53	8,50
16	Suraż	695,33	–	–	212	–	92,60	79,80	12,80
17	Tykocin	2824,00	12,85	–	219	1400,00	385,08	373,99	11,09
18	Wasilków	845,90	–	–	2297	520,00	188,90	184,50	4,40
19	Zabłudów	4135,00	1,00	–	3589	1807,90	928,94	826,27	102,67
	Gminy wiejskie								
20	Dobrzyniewo Duże	1616,52	–	–	2998	1122,20	42,77	28,74	14,03
21	Gródek	3336,29	7,53	–	5720	–	155,40	145,50	9,90
22	Juchnowiec Kościelny	2260,44	–	–	568	1350,00	265,66	237,59	28,07
23	Poświętne	1314,00	2,00	–	903	–	46,10	46,10	–
24	Turośń Kościelna	2200,70	–	–	1097	–	729,00	690,90	38,10
25	Zawady	2954,98	0,12	–	2850	–	13,98	13,98	–

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2014 R.

Lasy prywatne											Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a				powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych		
razem	w tym					ochronnych	objęta dokumentacją urządzeniową						
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych					razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów				
rach						w hektarach							
202354,47	196442,82	3122,71	112,34	282,13	128011	10530,63	131509,77	120489,53	11020,24	1378,78	83,70	1	
10696,00	10506,00	151,00	15,47	–	12260	1153,00	9292,93	8285,31	1007,62	141,89	70,90	2	
244,00	135,00	105,00	–	–	650	237,00	237,00	118,00	119,00	71,69	70,90	3	
3104,00	3059,00	35,00	6,44	–	3463	207,00	3050,00	2904,00	146,00	23,00	–	4	
889,00	887,00	–	1,00	–	1315	–	860,00	556,00	304,00	1,10	–	5	
1549,00	1549,00	–	3,20	–	890	28,00	557,44	456,41	101,03	2,00	–	6	
620,00	610,00	5,00	–	–	904	120,00	509,11	468,40	40,71	3,00	–	7	
784,00	780,00	3,00	1,30	–	2712	–	784,00	625,00	159,00	3,00	–	8	
3506,00	3486,00	3,00	3,53	–	2326	561,00	3295,38	3157,50	137,88	38,1,	–	9	
29490,00	27934,00	937,00	23,50	16,00	25840	8200,00	4445,81	3989,59	456,22	228,01	12,80	10	
1870,00	1849,00	–	–	–	1450	1170,00	514,74	422,94	91,80	5,30	2,70	11	
442,00	431,00	7,00	–	–	457	–	131,54	121,74	9,80	4,90	–	12	
1680,00	1629,00	42,00	–	–	1014	–	286,90	184,60	102,30	1,00	–	13	
2362,00	2163,00	81,00	–	16,00	2002	–	618,25	595,49	22,76	72,30	–	14	
1078,00	665,00	384,00	–	–	464	840,00	69,03	60,53	8,50	19,35	–	15	
691,00	626,00	49,00	–	–	212	–	92,60	79,80	12,80	4,33	–	16	
2812,00	2663,00	102,00	12,85	–	219	1400,00	385,08	373,99	11,09	12,00	–	17	
832,00	730,00	70,00	–	–	2297	520,00	188,90	184,50	4,40	13,90	–	18	
4108,00	4017,00	24,00	1,00	–	3589	1800,00	919,84	817,17	102,67	27,00	7,90	19	
1613,00	1590,00	–	–	–	2998	1120,00	42,77	28,74	14,03	3,52	2,20	20	
3309,00	2991,00	119,00	7,53	–	5720	–	155,40	145,50	9,90	27,29	–	21	
2248,00	2213,00	20,00	–	–	568	1350,00	265,66	237,59	28,07	12,44	–	22	
1311,00	1310,00	–	2,00	–	903	–	46,10	46,10	–	3,00	–	23	
2193,00	2140,00	34,00	–	–	1097	–	729,00	690,90	38,10	7,70	–	24	
2941,00	2917,00	5,00	0,12	–	2850	–	–	–	–	13,98	–	25	

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnośnienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozykanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT BIELSKI	16745,22	21,80	32,00	13915	–	12775,30	12775,30	–
	Gminy miejskie								
2	Bielsk Podlaski	49,10	–	–	49	–	39,30	39,30	–
3	Brańsk	776,18	1,00	–	377	–	799,30	799,30	–
	Gminy wiejskie								
4	Bielsk Podlaski	4685,60	9,00	5,30	3423	–	1582,50	1582,50	–
5	Boćki	3409,64	8,00	13,90	5418	–	3010,60	3010,60	–
6	Brańsk	2814,08	0,80	1,00	2012	–	3084,30	3084,30	–
7	Orla	1026,58	2,00	9,90	764	–	825,80	825,80	–
8	Rudka	683,54	0,60	1,90	435	–	790,00	790,00	–
9	Wyszki	3300,50	0,40	–	1437	–	2643,50	2643,50	–
10	POWIAT GRAJEWSKI ...	8975,20	9,86	–	4180	159,00	8918,40	6438,60	2479,80
	Gmina miejska								
11	Grajewo	46,90	–	–	–	–	28,90	–	28,90
	Gminy miejsko-wiejskie								
12	Rajgród	1707,46	0,96	–	1566	43,20	1695,60	1133,30	562,30
13	Szczuczyn	1205,10	3,43	–	138	–	1203,10	804,30	398,80
	Gminy wiejskie								
14	Grajewo	3572,30	2,94	–	2017	4,90	3559,60	2918,50	641,10
15	Radziłów	1403,24	–	–	56	110,90	1391,00	902,50	488,50
16	Wąsosz	1040,20	2,53	–	403	–	1040,20	680,00	360,20
17	POWIAT HAJNOWSKI ...	11973,88	6,04	37,18	14813	–	9460,63	9019,97	440,66
	Gmina miejska								
18	Hajnówka	39,37	–	–	86	–	20,33	–	20,33
	Gmina miejsko-wiejska								
19	Kleszczele	2271,99	5,04	7,15	4803	–	1763,25	1763,25	–
	Gminy wiejskie								
20	Białowieża	36,42	–	–	244	–	–	–	–
21	Czeremcha	1430,43	–	10,93	1541	–	1510,82	1449,18	61,64
22	Czyże	998,60	–	1,87	1628	–	986,56	980,00	6,56
23	Dubicze Cerkiewne	2260,22	–	3,23	2628	–	2249,18	2029,95	219,23
24	Hajnówka	423,11	1,00	–	283	–	380,68	330,57	50,11
25	Narew	2645,04	–	14,00	1605	–	1485,87	1485,87	–
26	Narewka	1868,70	–	–	1995	–	1063,94	981,15	82,79

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2014 R. (cd.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m ³	powierzchnia lasów ^a				po- wierz- chnia gruntów leśnych	po- wierz- chnia lasów och- ron- nych	
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycz- nych	wspól- not grun- towych					razem	uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów			
rach						w hektarach						
16675,78	16135,46	337,09	21,80	32,00	13915	-	12773,00	12773,00	-	69,44	-	1
48,61	1,57	42,11	-	-	49	-	39,30	39,30	-	0,49	-	2
775,68	771,98	-	1,00	-	377	-	799,30	799,30	-	0,50	-	3
4637,80	4488,83	35,51	9,00	5,30	3423	-	1582,50	1582,50	-	47,80	-	4
3407,44	3234,00	166,36	8,00	13,90	5418	-	3010,60	3010,60	-	2,20	-	5
2811,78	2795,98	-	0,80	1,00	2012	-	3082,00	3082,00	-	2,30	-	6
1022,56	922,63	76,74	2,00	9,90	764	-	825,80	825,80	-	4,02	-	7
681,01	674,91	1,17	0,60	1,90	435	-	790,00	790,00	-	2,53	-	8
3290,90	3245,56	15,20	0,40	-	1437	-	2643,50	2643,50	-	9,60	-	9
8914,00	8700,00	164,00	9,86	-	4180	159,00	8914,00	6434,20	2479,80	61,20	-	10
28,90	28,90	-	-	-	-	-	28,90	-	28,90	18,00	-	11
1693,50	1642,50	46,00	0,96	-	1566	43,20	1693,50	1131,20	562,30	13,96	-	12
1203,10	1202,10	-	3,43	-	138	-	1203,10	804,30	398,80	2,00	-	13
3559,60	3522,60	36,00	2,94	-	2017	4,90	3559,60	2918,50	641,10	12,70	-	14
1388,70	1328,70	57,00	-	-	56	110,90	1388,70	900,20	488,50	14,54	-	15
1040,20	975,20	25,00	2,53	-	403	-	1040,20	680,00	360,20	-	-	16
11786,70	11392,62	267,04	6,04	37,18	14793	-	9447,83	9007,17	440,66	187,18	-	17
25,27	23,19	2,05	-	-	86	-	20,33	-	20,33	14,10	-	18
2256,79	2221,50	8,04	5,04	7,15	4803	-	1763,25	1763,25	-	15,20	-	19
36,42	26,55	9,74	-	-	244	-	-	-	-	-	-	20
1399,43	1379,35	16,45	-	10,93	1541	-	1510,82	1449,18	61,64	31,00	-	21
993,30	966,37	26,80	-	1,87	1628	-	986,56	980,00	6,56	5,30	-	22
2246,22	2090,49	132,42	-	3,23	2628	-	2249,18	2029,95	219,23	14,00	-	23
420,53	413,25	0,07	1,00	-	283	-	380,68	330,57	50,11	2,58	-	24
2595,04	2529,43	11,94	-	14,00	1585	-	1473,07	1473,07	-	50,00	-	25
1813,70	1742,49	59,53	-	-	1995	-	1063,94	981,15	82,79	55,00	-	26

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT KOLNEŃSKI ...	11542,85	1,73	14,00	2587	–	10921,10	9000,10	1921,00
	Gmina miejska								
2	Kolno	122,00	–	–	33	–	112,00	–	112,00
	Gmina miejsko-wiejska								
3	Stawiski	2479,70	–	5,00	473	–	2362,00	2298,00	64,00
	Gminy wiejskie								
4	Grabowo	2549,60	–	–	784	–	2519,30	2516,30	3,00
5	Kolno	3403,20	1,17	8,00	825	–	2952,00	2776,00	176,00
6	Mały Płock	1747,55	–	1,00	177	–	1737,00	1206,00	531,00
7	Turośl	1240,80	0,56	–	295	–	1238,80	203,80	1035,00
8	POWIAT ŁOMŻYŃSKI ...	18092,00	–	–	3580	–	17935,88	17304,00	631,88
	Gminy miejsko-wiejskie								
9	Jedwabne	2691,14	–	–	653	–	2635,74	2426,86	208,88
10	Nowogród	1770,89	–	–	236	–	1749,20	1589,70	159,50
	Gminy wiejskie								
11	Łomża	2483,50	–	–	1420	–	2443,36	2393,92	49,44
12	Miastkowo	1630,00	–	–	157	–	1626,05	1626,05	–
13	Piątnica	2919,71	–	–	250	–	2906,10	2837,24	68,86
14	Przytuły	1048,33	–	–	53	–	1035,65	1019,70	15,95
15	Śniadowo	2787,94	–	–	483	–	2782,75	2755,60	27,15
16	Wizna	1271,38	–	–	186	–	1270,38	1260,00	10,38
17	Zbójna	1489,11	–	–	142	–	1486,65	1394,93	91,72
18	POWIAT MONIECKI	13508,51	7,56	–	8323	–	7181,00	7181,00	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
19	Goniądz	3351,47	0,73	–	1235	–	3278,00	3278,00	–
20	Knyszyn	2078,50	2,78	–	2000	–	990,00	990,00	–
21	Mońki	1883,94	1,30	–	974	–	556,00	556,00	–
	Gminy wiejskie								
22	Jasionówka	1168,00	0,75	–	1071	–	1057,00	1057,00	–
23	Jaświły	1155,00	2,00	–	1628	–	–	–	–
24	Krypno	791,00	–	–	100	–	789,00	789,00	–
25	Trzcianne	3080,60	–	–	1315	–	511,00	511,00	–

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2014 R. (cd.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnawianie sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a				powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych	
razem	w tym					ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych					razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów			
rach						w hektarach						
11509,00	11127,00	373,00	1,73	14,00	2587	-	10897,00	8976,00	1921,00	33,85	-	1
119,00	118,00	-	-	-	33	-	112,00	-	112,00	3,00	-	2
2477,00	2391,00	86,00	-	5,00	473	-	2362,00	2298,00	64,00	2,70	-	3
2546,00	2546,00	-	-	-	784	-	2516,00	2513,00	3,00	3,60	-	4
3393,00	3172,00	221,00	1,17	8,00	825	-	2944,00	2768,00	176,00	10,20	-	5
1746,00	1680,00	66,00	-	1,00	177	-	1737,00	1206,00	531,00	1,55	-	6
1228,00	1220,00	-	0,56	-	295	-	1226,00	191,00	1035,00	12,80	-	7
18038,01	17759,19	265,06	-	-	3580	-	17930,23	17298,35	631,88	53,99	-	8
2691,14	2684,56	6,52	-	-	653	-	2635,74	2426,86	208,88	-	-	9
1752,29	1742,52	9,27	-	-	236	-	1749,20	1589,70	159,50	18,60	-	10
2456,66	2444,67	11,99	-	-	1420	-	2443,36	2393,92	49,44	26,84	-	11
1629,70	1450,70	179,00	-	-	157	-	1626,05	1626,05	-	0,30	-	12
2919,71	2906,84	7,87	-	-	250	-	2906,10	2837,24	68,86	-	-	13
1047,28	1043,08	3,40	-	-	53	-	1034,60	1018,65	15,95	1,05	-	14
2787,94	2785,66	2,28	-	-	483	-	2782,75	2755,60	27,15	-	-	15
1270,38	1270,38	-	-	-	186	-	1270,38	1260,00	10,38	1,00	-	16
1482,91	1430,78	44,73	-	-	142	-	1482,05	1390,33	91,72	6,20	-	17
13440,00	13336,00	13,00	7,56	-	8323	-	7181,00	7181,00	-	68,51	-	18
3320,00	3263,00	13,00	0,73	-	1235	-	3278,00	3278,00	-	31,47	-	19
2072,00	2062,00	-	2,78	-	2000	-	990,00	990,00	-	6,50	-	20
1863,00	1862,00	-	1,30	-	974	-	556,00	556,00	-	20,94	-	21
1164,00	1160,00	-	0,75	-	1071	-	1057,00	1057,00	-	4,00	-	22
1154,00	1150,00	-	2,00	-	1628	-	-	-	-	1,00	-	23
789,00	765,00	-	-	-	100	-	789,00	789,00	-	2,00	-	24
3078,00	3074,00	-	-	-	1315	-	511,00	511,00	-	2,60	-	25

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozysskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT SEJNEŃSKI	5448,30	–	–	3879	–	5361,00	5361,00	–
	Gmina miejska								
2	Sejny	6,00	–	–	–	–	5,00	5,00	–
	Gminy wiejskie								
3	Giby	995,50	–	–	956	–	946,00	946,00	–
4	Krasnopol	1402,80	–	–	821	–	1382,00	1382,00	–
5	Puńsk	983,00	–	–	657	–	985,00	985,00	–
6	Sejny	2061,00	–	–	1445	–	2043,00	2043,00	–
7	POWIAT SIEMIATYCKI	23461,61	10,46	132,26	14881	1018,00	10046,07	10046,07	–
	Gmina miejska								
8	Siemiatycze	936,90	–	–	2200	929,00	58,85	58,85	–
	Gmina miejsko-wiejska								
9	Drohiczyn	1941,00	0,87	–	528	89,00	857,07	857,07	–
	Gminy wiejskie								
10	Dziedkowiec	2462,31	1,20	4,85	436	–	620,32	620,32	–
11	Grodzisk	2220,00	0,58	–	1266	–	890,45	890,45	–
12	Mielnik	3464,90	0,22	17,20	2078	–	2603,51	2603,51	–
13	Milejczyce	3798,70	4,41	21,33	3611	–	2452,28	2452,28	–
14	Nurzec-Stacja	2397,00	2,24	87,16	1844	–	862,56	862,56	–
15	Perlejewo	1880,00	0,40	–	814	–	1005,31	1005,31	–
16	Siemiatycze	4360,80	0,54	1,72	2104	–	695,72	695,72	–
17	POWIAT SOKÓLSKI	16565,52	0,95	47,73	11361	–	774,64	774,64	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
18	Dąbrowa Białostocka	1646,50	–	–	1041	–	–	–	–
19	Krynki	1216,60	–	–	577	–	–	–	–
20	Sokółka	3268,86	–	7,98	3178	–	344,34	344,34	–
21	Suchowola	2099,61	0,25	–	876	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
22	Janów	794,90	0,60	–	851	–	–	–	–
23	Korycin	861,00	0,10	–	281	–	6,22	6,22	–
24	Kuźnica	2112,24	–	0,50	778	–	–	–	–
25	Nowy Dwór	1131,51	–	9,14	676	–	–	–	–
26	Sidra	1869,56	–	30,11	1164	–	424,08	424,08	–
27	Szudziałowo	1564,74	–	–	1939	–	–	–	–

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2014 R. (cd.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m ³	powierzchnia lasów ^a				po- wier- chnia gruntów leśnych	po- wier- chnia lasów och- ron- nych	
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycz- nych	współ- not grun- towych					razem	uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów			
rach						w hektarach						
5444,00	5414,00	13,00	-	-	3879	-	5361,00	5361,00	-	4,30	-	1
6,00	6,00	-	-	-	-	-	5,00	5,00	-	-	-	2
993,00	987,00	-	-	-	956	-	946,00	946,00	-	2,50	-	3
1401,00	1387,00	10,00	-	-	821	-	1382,00	1382,00	-	1,80	-	4
983,00	977,00	2,00	-	-	657	-	985,00	985,00	-	-	-	5
2061,00	2057,00	1,00	-	-	1445	-	2043,00	2043,00	-	-	-	6
23339,00	21934,00	164,00	10,46	132,26	14881	1018,00	10045,67	10045,67	-	122,61	-	7
929,00	446,00	8,00	-	-	2200	929,00	58,85	58,85	-	7,90	-	8
1941,00	1913,00	8,00	0,87	-	528	89,00	857,07	857,07	-	-	-	9
2455,00	2406,00	8,00	1,20	4,85	436	-	619,92	619,92	-	7,31	-	10
2220,00	2209,00	-	0,58	-	1266	-	890,45	890,45	-	-	-	11
3386,00	3233,00	79,00	0,22	17,20	2078	-	2603,51	2603,51	-	78,90	-	12
3784,00	3700,00	17,00	4,41	21,33	3611	-	2452,28	2452,28	-	14,70	-	13
2390,00	2109,00	10,00	2,24	87,16	1844	-	862,56	862,56	-	7,00	-	14
1880,00	1790,00	5,00	0,40	-	814	-	1005,31	1005,31	-	-	-	15
4354,00	4128,00	29,00	0,54	1,72	2104	-	695,72	695,72	-	6,80	-	16
16495,31	16151,08	217,39	0,95	47,73	11361	-	774,64	774,64	-	70,21	-	17
1629,00	1569,96	55,92	-	-	1041	-	-	-	-	17,50	-	18
1199,50	1155,49	27,67	-	-	577	-	-	-	-	17,10	-	19
3264,86	3230,09	3,77	-	7,98	3178	-	344,34	344,34	-	4,00	-	20
2098,31	2034,40	58,10	0,25	-	876	-	-	-	-	1,30	-	21
793,00	787,03	-	0,60	-	851	-	-	-	-	1,90	-	22
858,40	854,90	-	0,10	-	281	-	6,22	6,22	-	2,60	-	23
2109,84	2071,17	11,00	-	0,50	778	-	-	-	-	2,40	-	24
1130,11	1118,20	8,25	-	9,14	676	-	-	-	-	1,40	-	25
1858,56	1804,15	27,00	-	30,11	1164	-	424,08	424,08	-	11,00	-	26
1553,73	1525,69	25,68	-	-	1939	-	-	-	-	11,01	-	27

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozysskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT SUWAŁSKI	7884,37	1,00	–	3991	0,63	6024,16	2906,40	3117,76
	Gminy wiejskie								
2	Bakałarzewo	891,84	–	–	319	–	688,91	369,42	319,49
3	Filipów	1151,89	–	–	316	–	947,11	500,78	446,33
4	Jeleniewo	1007,05	–	–	319	–	979,46	399,33	580,13
5	Przerośl	944,34	–	–	338	0,63	–	–	–
6	Raczki	490,82	0,10	–	320	–	468,28	213,91	254,37
7	Rutka-Tartak	811,87	–	–	379	–	741,83	350,15	391,68
8	Suwałki	1038,51	–	–	1085	–	693,70	369,23	324,47
9	Szypliszki	839,87	0,20	–	404	–	806,17	278,85	527,32
10	Wizajny	708,18	0,70	–	511	–	698,70	424,73	273,97
11	POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	18898,00	13,24	1,26	7974	–	18428,01	18428,01	–
	Gmina miejska								
12	Wysokie Mazowieckie	234,00	–	–	–	–	233,91	233,91	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
13	Ciechanowiec	3614,00	4,71	–	1878	–	3516,05	3516,05	–
14	Czyżew	859,00	–	–	181	–	732,18	732,18	–
15	Szepietowo	1199,00	–	–	16	–	1143,85	1143,85	–
	Gminy wiejskie								
16	Klukowo	1123,00	–	–	355	–	1056,26	1056,26	–
17	Kobylin-Borzymy	2152,00	–	–	893	–	2161,94	2161,94	–
18	Kulesze Kościelne	3000,00	5,34	–	1393	–	2970,00	2970,00	–
19	Nowe Piekuty	1550,00	0,45	–	370	–	1558,50	1558,50	–
20	Sokoły	2881,00	–	–	1389	–	2805,00	2805,00	–
21	Wysokie Mazowieckie	2286,00	2,74	1,26	1499	–	2250,32	2250,32	–
22	POWIAT ZAMBROWSKI	9505,57	0,73	1,70	336	–	9679,69	8806,39	873,30
	Gmina miejska								
23	Zambrów	16,09	–	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
24	Kołaki Kościelne	1722,87	–	–	36	–	1803,40	1642,30	161,10
25	Rutki	2723,68	0,73	0,37	163	–	2708,59	2708,59	–
26	Szumowo	2248,76	–	1,33	96	–	2280,20	1979,90	300,30
27	Zambrów	2794,17	–	–	41	–	2887,50	2475,60	411,90
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
28	Białystok	439,45	–	–	103	–	403,97	403,97	–
29	Łomża	32,87	–	–	–	–	22,17	22,17	–
30	Suwałki	104,00	–	–	16	–	103,00	–	103,00

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2014 R. (dok.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnośnienia sztuczne i naturalne	zależenia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ^a				powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych	
razem	w tym					ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych					razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów			
rach						w hektarach						
7843,46	7729,99	32,83	1,00	–	3991	0,63	6024,16	2906,40	3117,76	40,91	–	1
890,74	880,87	8,93	–	–	319	–	688,91	369,42	319,49	1,10	–	2
1147,98	1147,20	0,21	–	–	316	–	947,11	500,78	446,33	3,91	–	3
1005,35	995,31	9,72	–	–	319	–	979,46	399,33	580,13	1,70	–	4
944,34	936,63	3,68	–	–	338	0,63	–	–	–	–	–	5
490,82	464,01	1,63	0,10	–	320	–	468,28	213,91	254,37	–	–	6
803,87	795,00	5,44	–	–	379	–	741,83	350,15	391,68	8,00	–	7
1026,01	1000,83	2,60	–	–	1085	–	693,70	369,23	324,47	12,50	–	8
826,17	812,84	0,62	0,20	–	404	–	806,17	278,85	527,32	13,70	–	9
708,18	697,30	–	0,70	–	511	–	698,70	424,73	273,97	–	–	10
18879,00	18606,00	181,00	13,24	1,26	7974	–	18427,01	18427,01	–	19,00	–	11
234,00	228,00	–	–	–	–	–	233,91	233,91	–	–	–	12
3609,00	3472,00	110,00	4,71	–	1878	–	3516,05	3516,05	–	5,00	–	13
851,00	841,00	2,00	–	–	181	–	732,18	732,18	–	8,00	–	14
1199,00	1157,00	33,00	–	–	16	–	1143,85	1143,85	–	–	–	15
1122,00	1105,00	15,00	–	–	355	–	1056,26	1056,26	–	1,00	–	16
2152,00	2131,00	19,00	–	–	893	–	2161,94	2161,94	–	–	–	17
3000,00	2992,00	–	5,34	–	1393	–	2970,00	2970,00	–	–	–	18
1549,00	1531,00	–	0,45	–	370	–	1557,50	1557,50	–	1,00	–	19
2877,00	2868,00	2,00	–	–	1389	–	2805,00	2805,00	–	4,00	–	20
2286,00	2281,00	–	2,74	1,26	1499	–	2250,32	2250,32	–	–	–	21
9486,87	9421,50	6,59	0,73	1,70	336	–	9679,69	8806,39	873,30	18,70	–	22
14,89	14,02	–	–	–	–	–	–	–	–	1,20	–	23
1722,87	1720,66	0,08	–	–	36	–	1803,40	1642,30	161,10	–	–	24
2713,68	2694,69	–	0,73	0,37	163	–	2708,59	2708,59	–	10,00	–	25
2244,76	2227,40	–	–	1,33	96	–	2280,20	1979,90	300,30	4,00	–	26
2790,67	2764,73	6,51	–	–	41	–	2887,50	2475,60	411,90	3,50	–	27
203,17	182,81	0,71	–	–	95	–	201,63	201,63	–	236,28	–	28
22,17	22,17	–	–	–	–	–	22,17	22,17	–	10,70	–	29
92,00	91,00	–	–	–	16	–	92,00	–	92,00	12,00	–	30

TABL. 12/129/. POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH PRYWATNYCH I GMINNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w hektarach			
O G Ó Ł E M	10885	10634	10601	10614
Lasy prywatne	10596	10551	10520	10531
Lasy gminne	289	82	82	84
w tym w miastach i wokół miast	277	72	72	71

TABL. 13/130/. POWIERZCHNIA LASÓW PRYWATNYCH I GMINNYCH OBJĘTA NADZOREM WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Nadzór sprawowany przez		
		jednostki Lasów Państwowych	parki narodowe	służby powiatu (miasta na prawach powiatu)
		w hektarach		
WOJEWÓDZTWO				
2005	190396	160609	1087	28700
2010	200394	169353	1462	29579
2013	202050	159761	1278	41011
2014	202738	151950	1278	49510
POWIATY				
Augustowski	10696	–	–	10696
Białostocki	29490	28777	158	555
Bielski	16676	4900	–	11776
Grajewski	8970	8806	164	–
Hajnowski	11833	11833	–	–
Kolneński	11560	–	–	11560
Łomżyński	18131	18131	–	–
Moniecki	13411	12455	956	–
Sejneński	5456	–	–	5456
Siemiatycki	23196	23196	–	–
Sokólski	16495	15019	–	1476
Suwalski	7892	–	–	7892
Wysokomazowiecki	18887	18887	–	–
Zambrowski	9487	9487	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	437	437	–	–
Łomża	22	22	–	–
Suwałki	99	–	–	99

TABL. 14/131/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH W LASACH PRYWATNYCH WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty leśne			
		osób fizycznych	wspólnot gruntowych	spółdzielni	pozostałe
		w hektarach			
WOJEWÓDZTWO					
2005	189786	184346	4070	475	895
2010	199008	193392	3760	249	1607
2013	201613	195819	3090	231	2473
2014	202354	196443	3123	231	2558
POWIATY					
Augustowski	10696	10506	151	–	39
Białostocki	29490	27934	937	147	472
Bielski	16676	16135	337	44	159
Grajewski	8914	8700	164	–	50
Hajnowski	11787	11393	267	8	119
Kolneński	11509	11127	373	–	9
Łomżyński	18038	17759	265	–	14
Moniecki	13440	13336	13	–	91
Sejneński	5444	5414	13	4	13
Siemiatycki	23339	21934	164	3	1238
Sokólski	16495	16151	217	14	113
Suwalski	7843	7730	33	–	81
Wysokomazowiecki	18879	18606	181	10	82
Zambrowski	9487	9422	7	0	59
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	203	183	1	0	19
Łomża	22	22	–	–	–
Suwałki	92	91	–	–	1

TABL. 15/132/. ODNOWIENIA I ZALESIENIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI GRUNTÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w hektarach			
O G Ó Ł E M				
O G Ó Ł E M	2629	2221	2712	2526
Lasy publiczne	1927	1746	2249	2132
Własność Skarbu Państwa	1927	1746	2249	2132
w tym:				
w zarządzie Lasów Państwowych	1918	1742	2246	2131
parki narodowe	3	1	1	1
Lasy prywatne	703	475	463	394
W tym ZALESIENIA				
R A Z E M	932	359	376	301
Lasy publiczne	371	17	1	19
Własność Skarbu Państwa – w zarządzie Lasów Państwowych	371	17	1	19
Lasy prywatne	561	342	375	282

TABL. 16/133/. ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE WYKONANE W LASACH PRYWATNYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odnowienia i zalesienia						Poprawki i uzupełnienia	Pielęgnowanie lasu ^a		Powierzchnia objęta trzebieżami	Pozyskanie drewna (grubizny) ^b		
	ogółem	odnowienia				zalesienia gruntów nieleśnych		ogółem	w tym upraw i młodników		ogółem	grubizna iglasta	grubizna liściasta
		razem	sztuczne		naturalne								
			zrębów ^d	halizn i pławozowin									
w hektarach										w metrach sześciennych			
WOJEWÓDZTWO	394	370	68	20	24	282	16	606	606	4315	128011	95093	32918
POWIATY													
Augustowski ...	15	6	6	–	9	–	–	36	36	1434	12260	8762	3498
Białostocki	40	40	24	–	–	16	–	84	84	994	25840	21482	4358
Bielski	54	45	11	2	9	32	10	107	107	564	13915	9800	4115
Grajewski	10	10	0	10	–	–	–	11	11	90	4180	3497	683
Hajnowski	43	43	5	1	–	37	4	185	185	322	14793	12397	2396
Kolneński	16	16	2	–	–	14	–	17	17	173	2587	2269	318
Łomżyński	–	–	–	–	–	–	–	40	40	23	3580	2946	634
Moniecki	8	5	5	0	3	–	–	16	16	24	8323	5419	2904
Sejneński	–	–	–	–	–	–	–	22	22	191	3879	2179	1700
Siemiatycki	143	141	8	1	2	132	1	39	39	294	14881	10264	4617
Sokółski	49	49	1	–	–	48	–	–	–	32	11361	8310	3051
Suwalski	1	1	1	–	–	–	–	39	39	104	3991	1968	2023
Wysokomazowiecki	15	13	4	7	2	1	1	5	5	7	7974	5470	2504
Zambrowski	2	2	1	–	–	2	–	5	5	40	336	292	44
MIASTA NA PRAWACH POWIATU													
Białystok	–	–	–	–	–	–	–	–	–	23	95	36	59
Suwałki	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	16	2	14

^a Bez cięć trzebieżowych. ^b Dane szacunkowe. ^c Pielęgnowanie gleby i czyszczenie wczesne. ^d Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

TABL. 17/134/. POWIERZCHNIA WYKONANYCH ZALESIEŃ ORAZ GRUNTÓW NIELEŚNYCH PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zalesienia gruntów nieleśnych			Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31 XII)	
	ogółem	publicznych ^a	prywatnych	ogółem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych
WOJEWÓDZTWO	300,71	18,58	282,13	68,37	29,37
POWIATY					
Augustowski	0,08	0,08	–	21,00	–
Białostocki	19,86	3,86	16,00	1,09	1,09
Bielski	34,11	2,11	32,00	1,37	1,37
Hajnowski	42,07	4,89	37,18	1,15	1,15
Kolneński	14,00	–	14,00	–	–
Moniecki	0,07	0,07	–	–	–
Sejneński	–	–	–	3,35	2,35
Siemiatycki	137,89	5,63	132,26	3,11	3,11
Sokólski	49,67	1,94	47,73	20,30	20,30
Suwalski	–	–	–	17,00	–
Wysokomazowiecki	1,26	–	1,26	–	–
Zambrowski	1,70	–	1,70	–	–

^a Zalesień dokonano wyłącznie na gruntach Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych.

TABL. 18/135/. POZYSKANIE DREWNA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym grubizna			
		razem	igłasta	liściasta	
	w tysiącach metrów sześciennych				
O G Ó Ł E M	2005	1800,3	1720,1	1267,9	452,2
	2010	1846,9	1771,7	1381,5	390,1
	2013	1938,6	1834,6	1446,2	388,4
	2014	1993,7	1895,8	1501,9	393,9
Lasy publiczne	1865,7	1767,8	1406,8	360,9	
własność:					
Skarbu Państwa	1865,3	1767,4	1406,6	360,8	
w tym:					
w zarządzie Lasów Państwowych	1851,0	1753,5	1394,1	359,4	
parki narodowe	14,0	13,7	12,5	1,2	
Gmin	0,4	0,4	0,2	0,1	
Innych jednostek publicznych	0,2	0,2	0,0	0,1	
Lasy prywatne	128,0	128,0	95,1	32,9	

TABL. 19/136/. SKUP OWOCÓW I GRZYBÓW LEŚNYCH^a WEDŁUG GATUNKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tonach			
Borówka czernica	990	241	218	63
Bez czarny	146	28	84	63
Dzika róża	12	17	14	37
Jarzębina	53	5	178	4
Kurki	77	327	67	238
Podgrzybki	44	51	72	96
Borowiki	32	49	17	8

^a Dane dotyczą owoców i grzybów leśnych świeżych.

TABL. 20/137/. WYBRANE DANE O ZADRZEWIENIACH WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sadzenie w szt.		Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	
	drzewa	krzewy	ogółem	w tym grubizna liściasta
WOJEWÓDZTWO				
2005	16689	4049	46507	36442
2010	18136	16989	39019	34920
2013	6342	2963	51344	43558
2014	21229	134090	58550	49593
POWIATY				
Augustowski	8799	70131	3131	2530
Białostocki	704	150	9501	7445
Bielski	556	–	4634	4074
Grajewski	25	–	647	538
Hajnowski	565	283	4751	4466
Kolneński	198	–	574	305
Łomżyński	650	1082	1487	1142
Moniecki	196	–	2680	1510
Sejneński	268	3916	458	383
Siemiatycki	88	465	2176	1524
Sokółski	1436	211	11027	9476
Suwałski	7253	57317	14896	13978
Wysokomazowiecki	191	–	2532	2173
Zambrowski	67	–	40	35
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	71	501	–	–
Łomża	62	34	–	–
Suwałki	100	–	16	14

^a Dane szacunkowe.

TABL. 21/138/. POŻARY LASÓW^a WEDŁUG PRZYCZYŃ POWSTANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
LICZBA POŻARÓW				
OGÓŁEM	388	122	137	164
Podpalenia	192	47	64	63
Nieostrożność	152	49	43	61
nieletnich	8	3	–	2
dorosłych	144	46	43	59
Pozostałe ^b	13	11	12	7
Nieustalone	31	15	18	33
POWIERZCHNIA LASÓW DOTKNIĘTYCH POŻARAMI w ha				
OGÓŁEM	188,7	298,5	66,8	229,1
Podpalenia	85,8	7,0	14,5	13,1
Nieostrożność	77,5	15,7	6,3	16,5
nieletnich	4,3	0,0	–	1,0
dorosłych	73,2	15,7	6,3	15,4
Pozostałe ^b	6,6	1,0	2,2	2,2
Nieustalone	18,8	274,8	43,7	197,3
PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA LASU OBJĘTA JEDNYM POŻAREM w ha				
OGÓŁEM	0,5	2,5	0,5	1,4

a Dane według ewidencji zgłoszeniowej. *b* Wylądowania atmosferyczne, wady urządzeń technicznych i ich nieprawidłowa eksploatacja, wady środków transportu i ich nieprawidłowa eksploatacja oraz inne.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej oraz Instytutu Badawczego Leśnictwa.

TABL. 22/139/. KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO
ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE
Stan w dniu 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Koła łowieckie:				
liczba ^a	99	91	95	95
członkowie ^b	5179	6698	4997	5031
Obwody łowieckie:				
liczba	297	295	294	380
powierzchnia ogółem w tys. ha	1603,7	1585,3	1667,4	2112,6
w tym na gruntach leśnych:				
w tysiącach hektarów	438,4	431,4	456,3	685,4
w % powierzchni ogółem	27,3	27,2	27,4	32,4

a Grupowanie metodą według siedziby koła łowieckiego. *b* Grupowanie metodą według miejsca zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 23/140/. WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a
Stan w dniu 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
	w tysiącach sztuk			
Łosie ^b	1073	2217	4162	4378
Jelenie	4,1	6,0	13,7	13,8
Sarny	18,1	22,9	29,2	28,0
Dziki	5,5	9,4	14,4	14,9
Lisy	8,2	10,1	14,5	13,6
Zające	34,4	37,0	36,3	37,8
Bażanty	2,6	3,8	3,6	3,7
Kuropatwy	28,3	23,9	14,0	14,3

^a Dane szacunkowe. ^b W sztukach.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 24/141/. ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2013/14	2014/15
	w sztukach			
Jelenie	784	1294	2446	2657
Sarny	3080	3603	4647	4861
Dziki	2760	6228	5696	11156
Lisy	3830	5610	5666	6936
Zające	2300	384	109	108
Bażanty	280	273	2676	2481
Kuropatwy	1209	86	–	–
Kaczki	3132 ^c	3504 ^c	4387	4631
Daniele	–	–	4	5

^a W łowieckim roku gospodarczym, liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe. ^c Dane dotyczą wyłącznie obwodów wydzierżawionych.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 25/142/. UBYTKI^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15
	w sztukach			
Łosie	12	13	12	18
Jelenie	88	81	231	234
Sarny	424	458	371	232
Dziki	62	38	56	235

^a Wynikające z przyczyn innych niż odstrzał i odłów, np. z kłusownictwa, wypadków drogowych, drapieżnictwa itp. ^b W łowieckim roku gospodarczym, liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

Nowogród nazwy gmin

augustowski nazwy powiatów

M. Białystok nazwy miast na prawach powiatu

PODREGIONY I POWIATY W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

 Podregion białostocki

 Podregion łomżyński

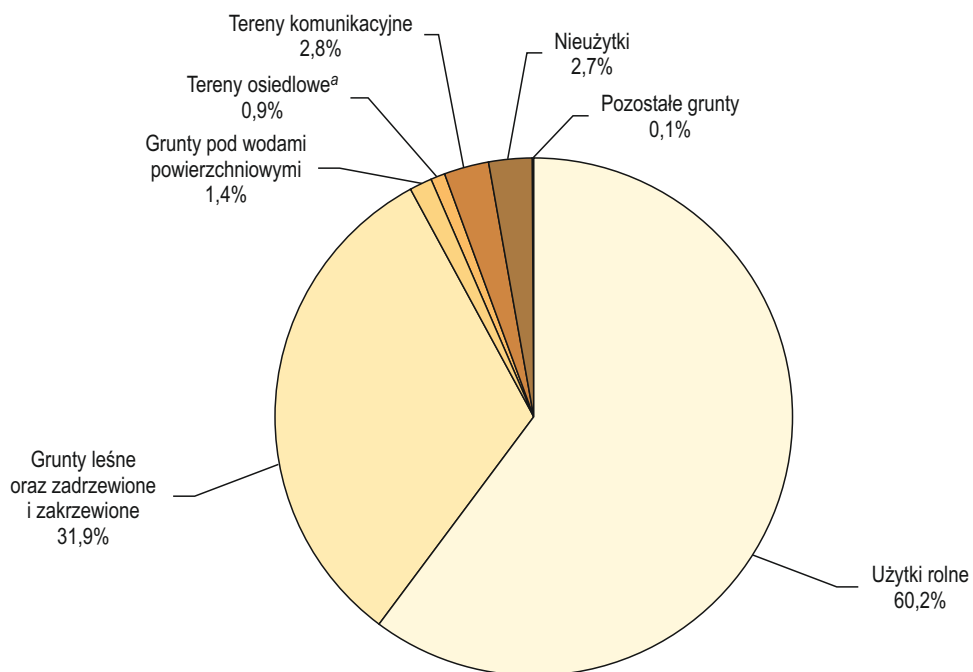
 Podregion suwalski

augustowski nazwy powiatów

M. Białystok nazwy miast na prawach powiatu

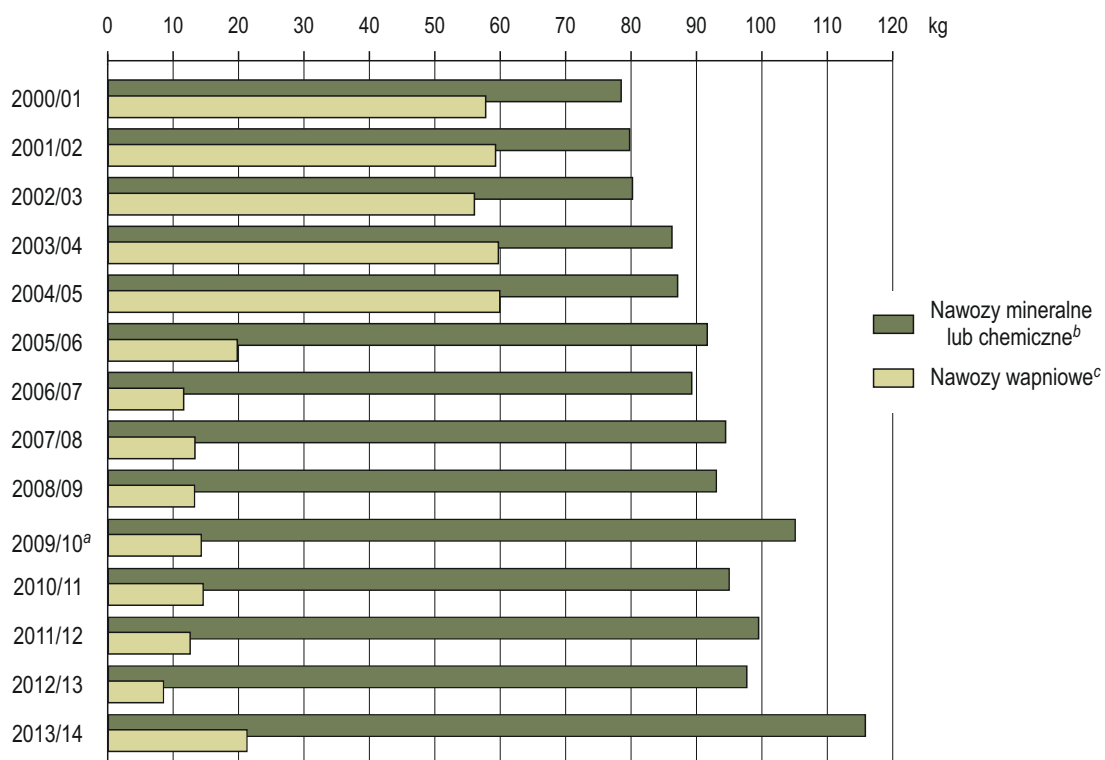
KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA W 2014 R.

Stan w dniu 1 I

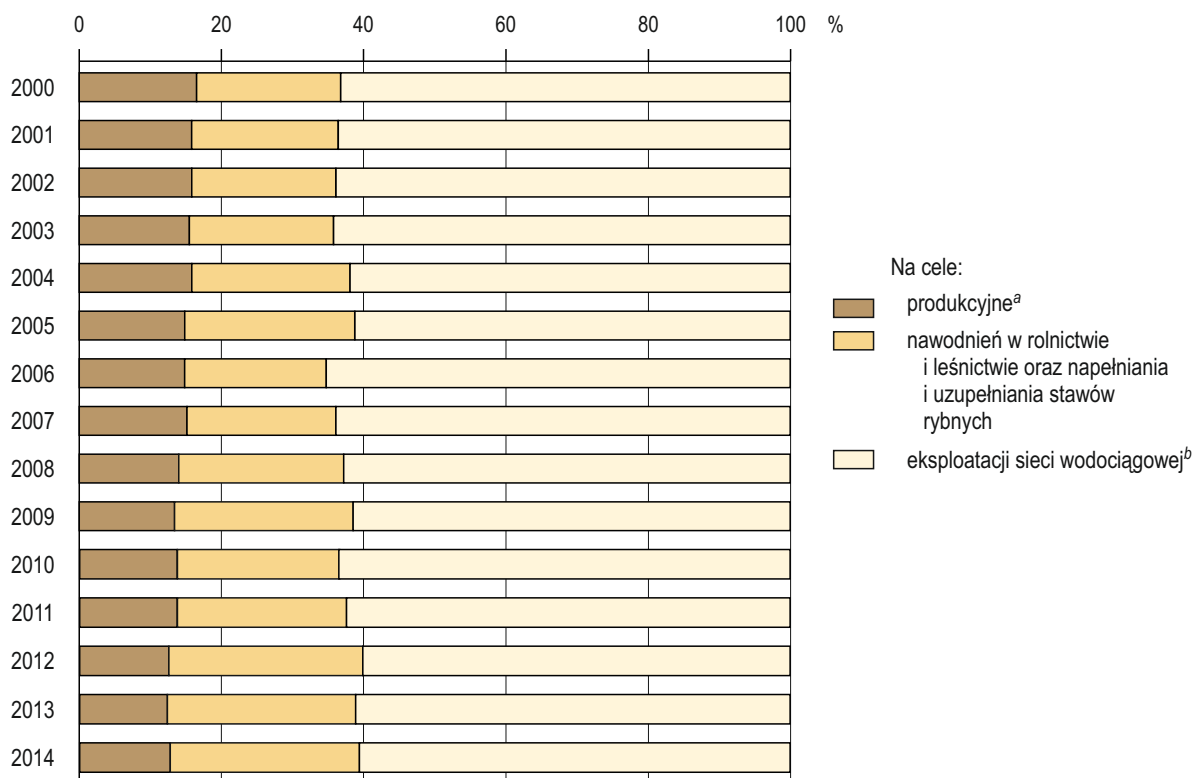
a Mieszaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH

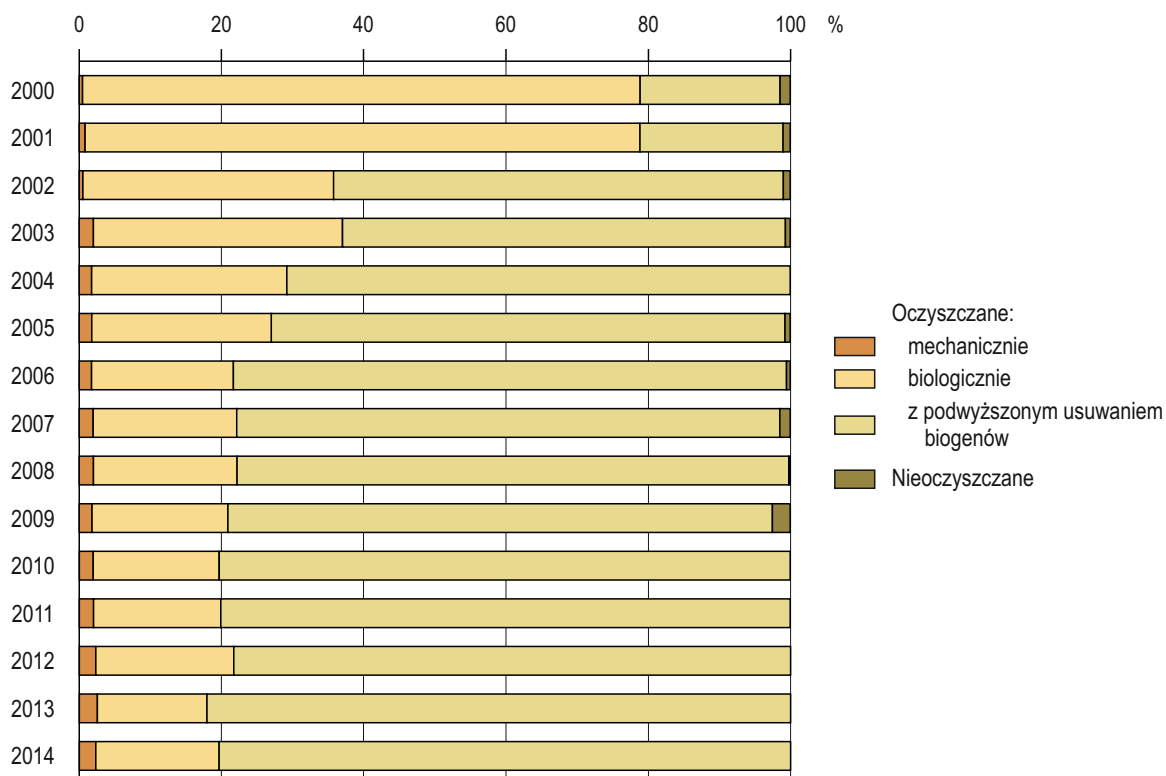
a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

STRUKTURA POBORU WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

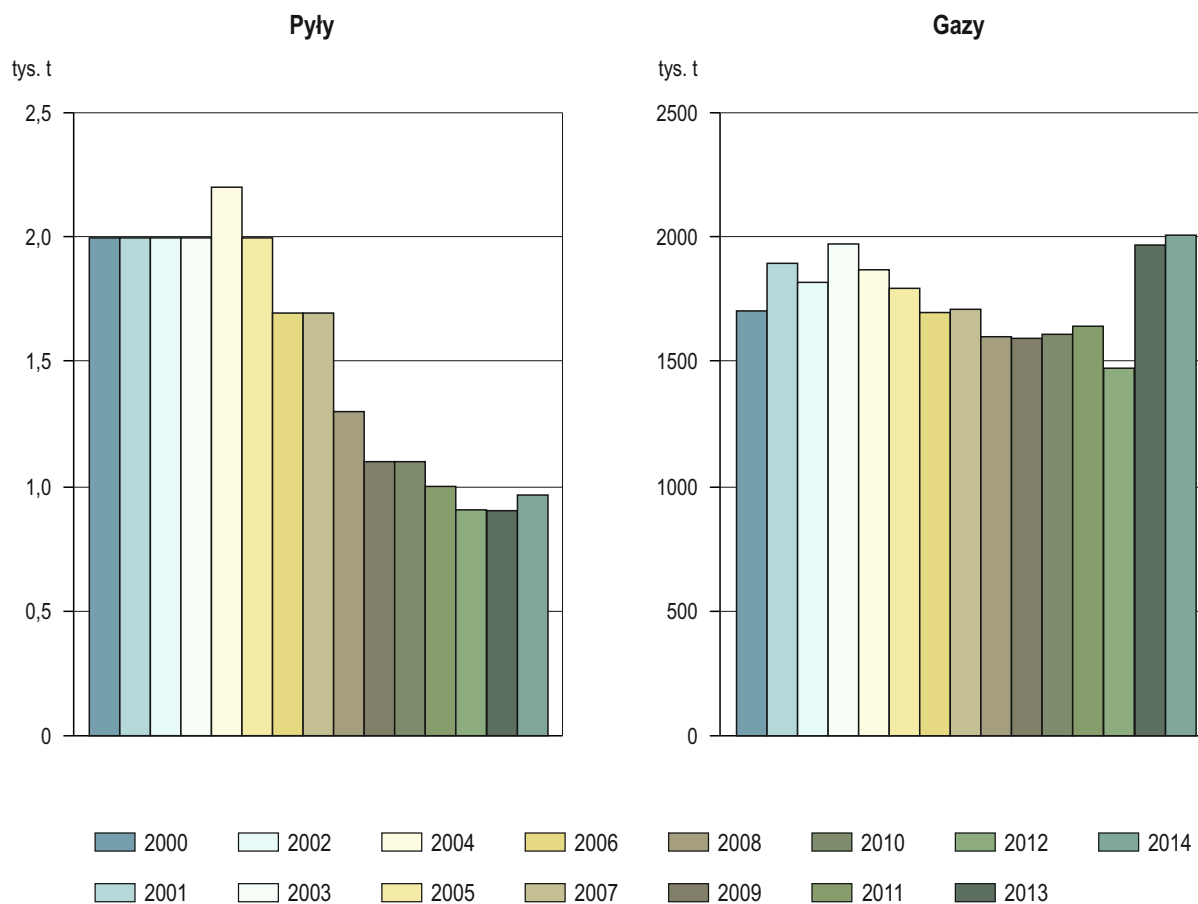

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

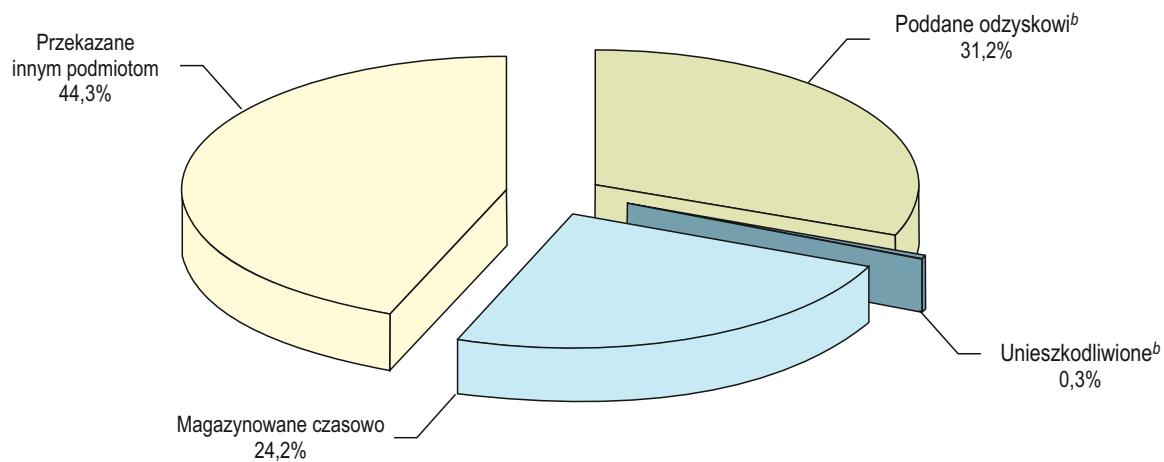
STRUKTURA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

**EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

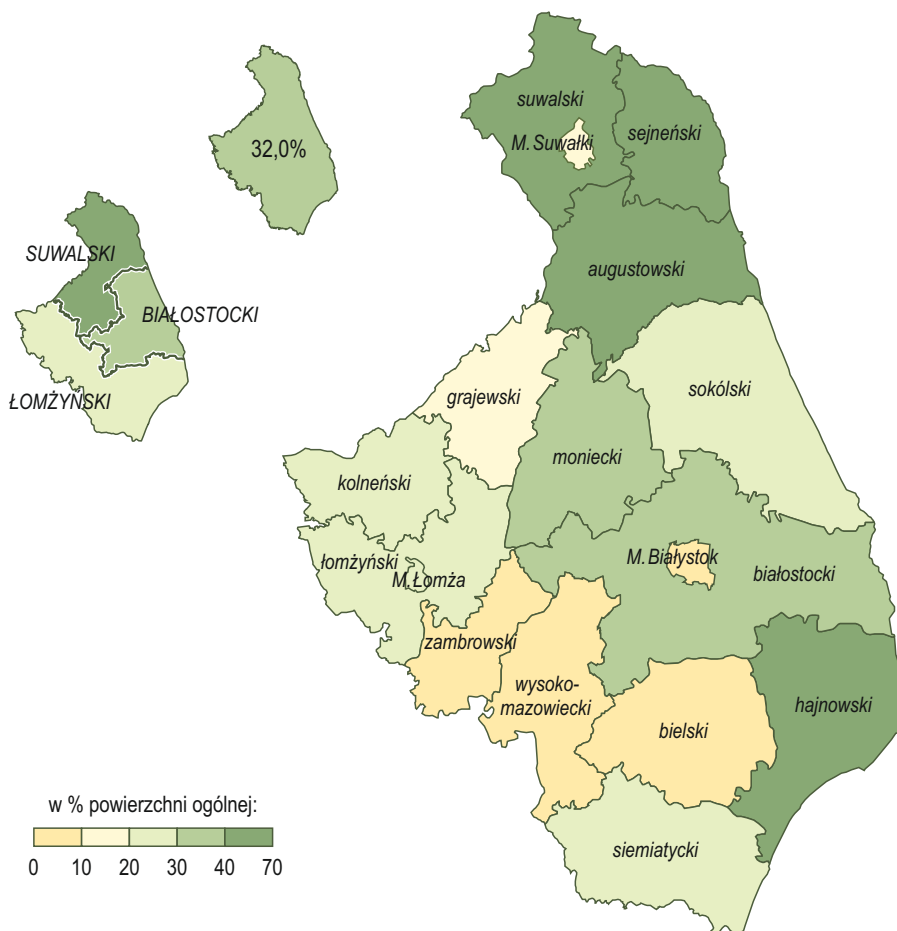
STRUKTURA ODPADÓW^a (z wyłączeniem odpadów komunalnych) W 2014 R.

a Wytworzonych w ciągu roku. b We własnym zakresie przez wytwórcę.

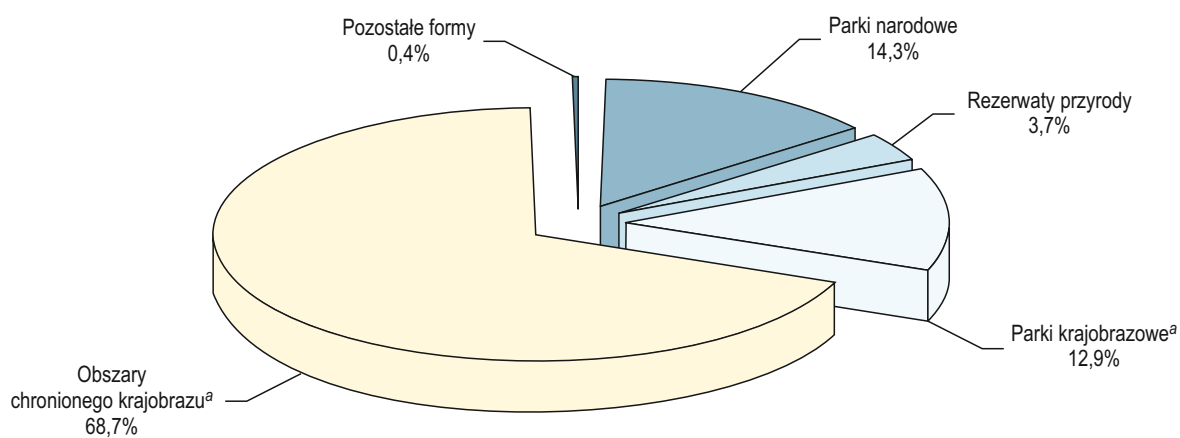
POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

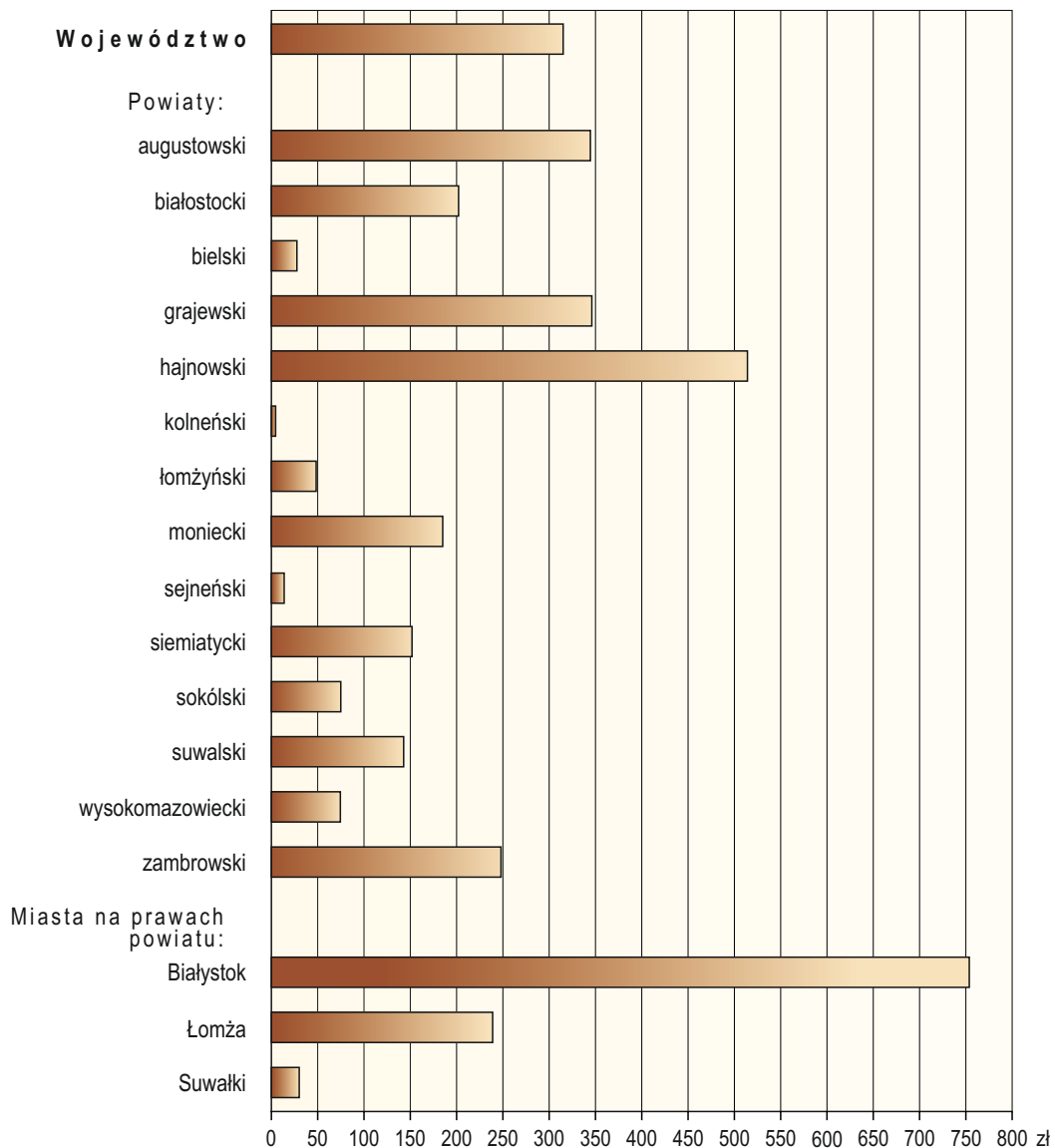
STRUKTURA POWIERZCHNI O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONEJ W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

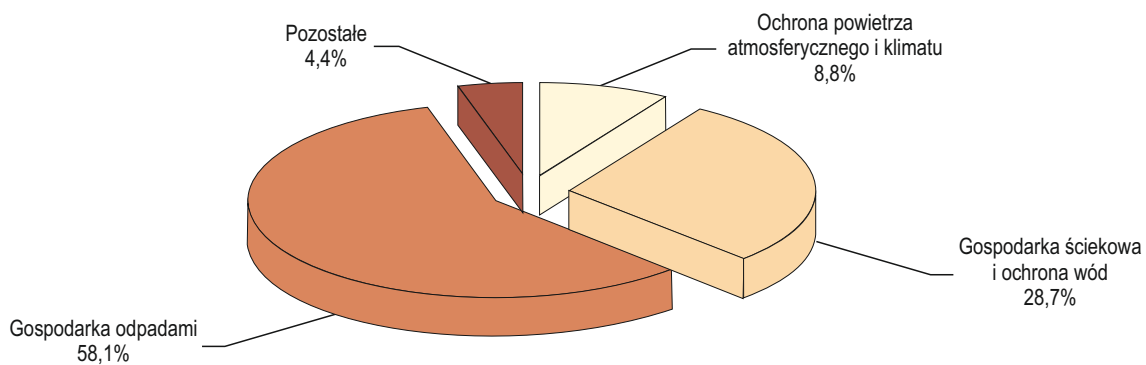

^a Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

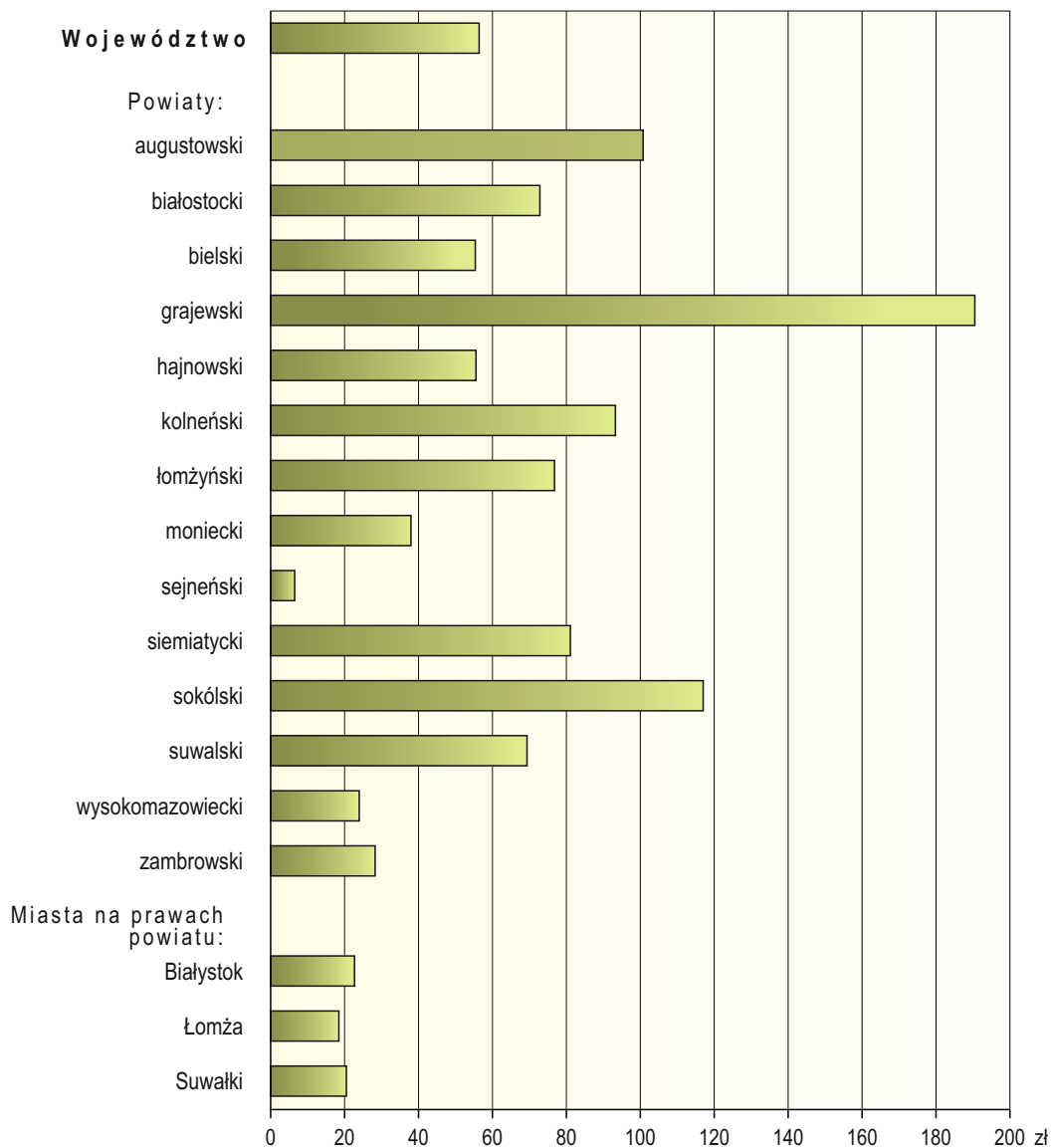
**NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R. (ceny bieżące)**

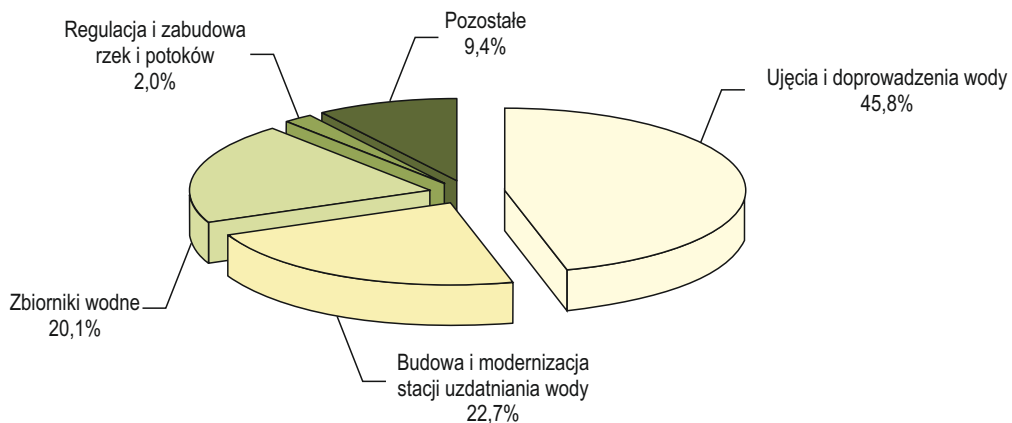
**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2014 R. (ceny bieżące)**

**NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R. (ceny bieżące)**

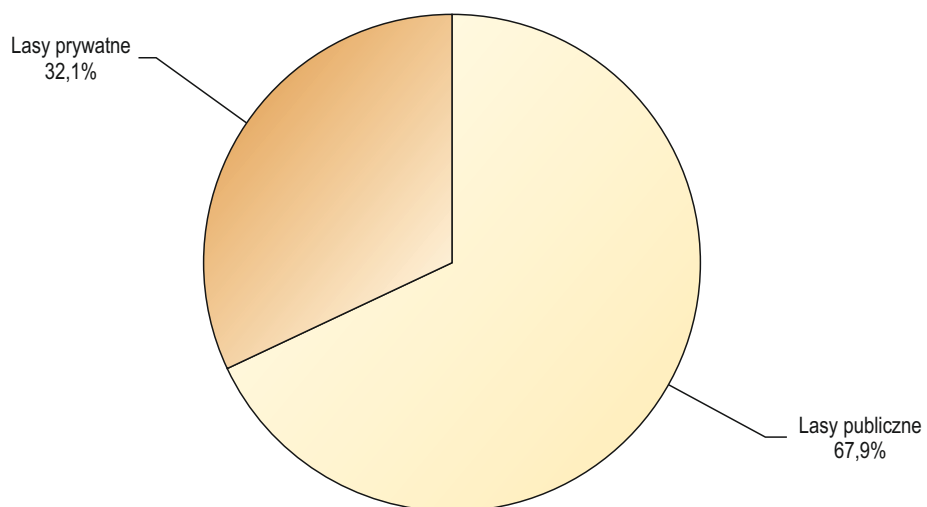

**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2014 R. (ceny bieżące)**

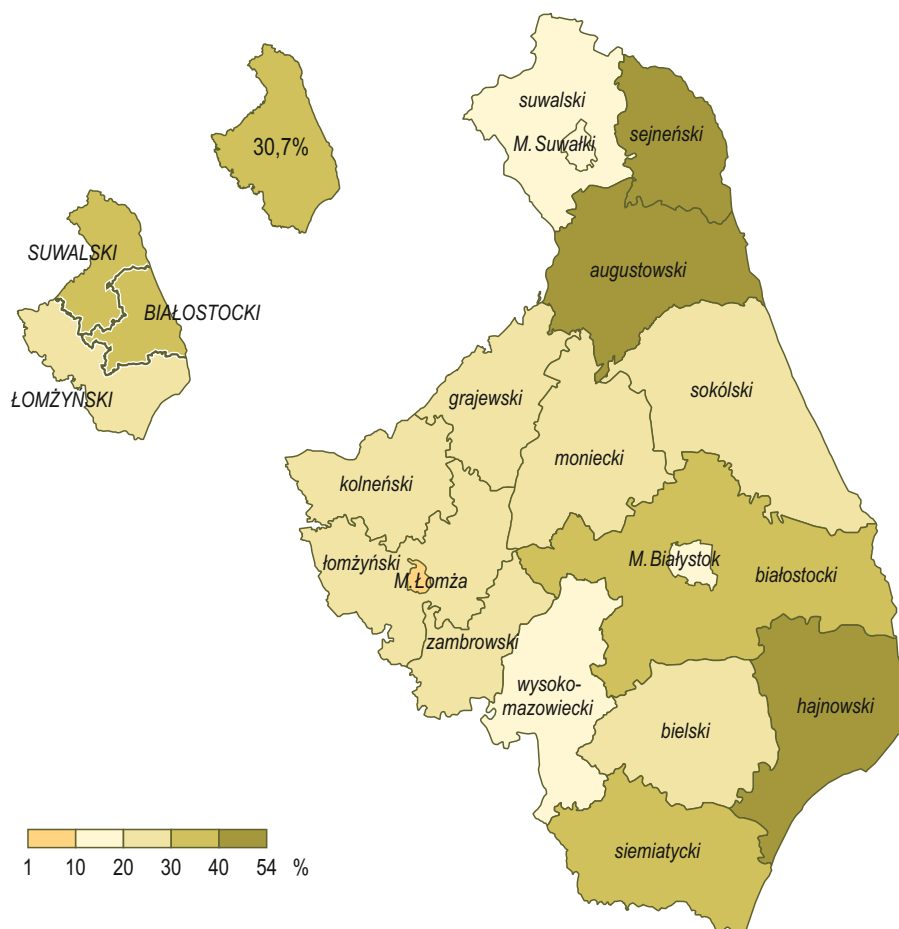
STRUKTURA POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

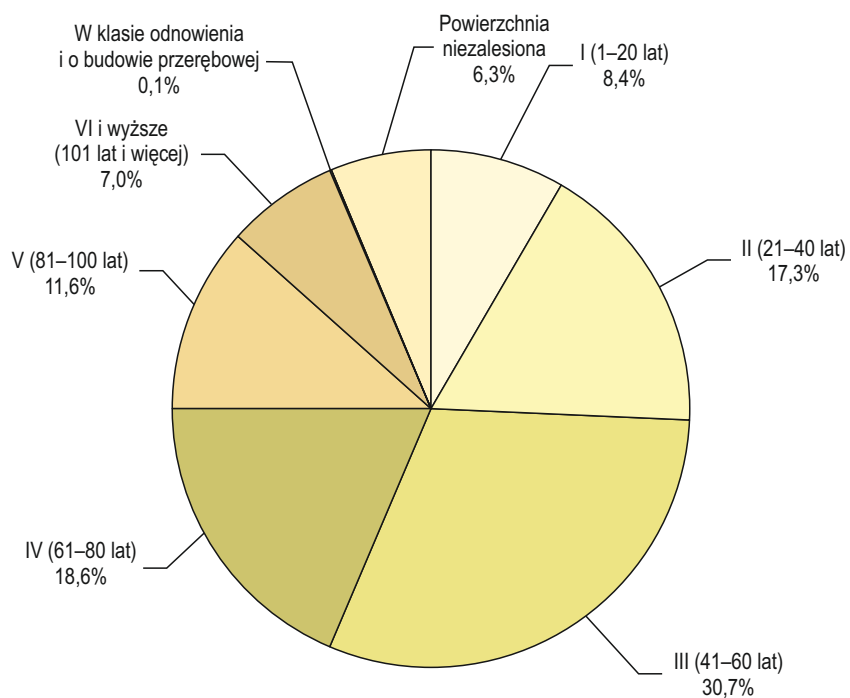
LESISTOŚĆ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

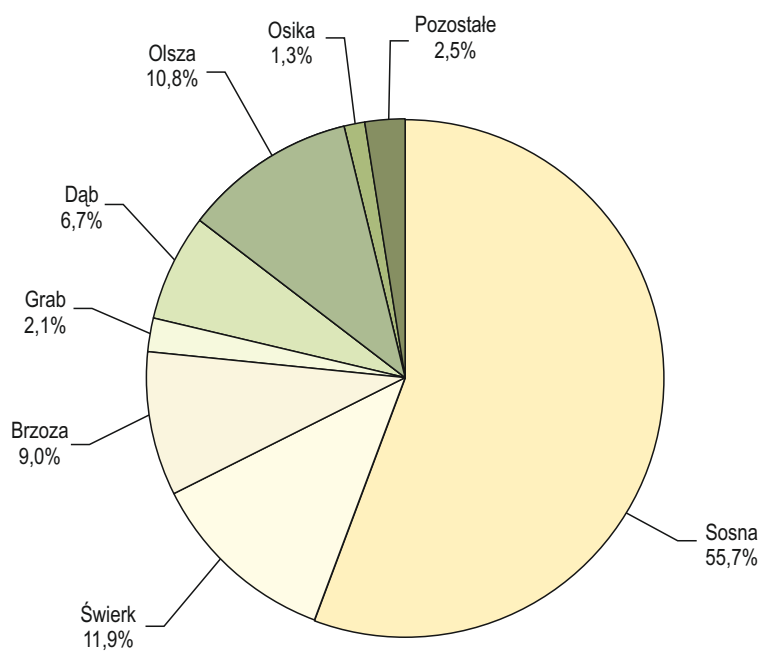

STRUKTURA POWIERZCHNI LASÓW

Według klas wieku drzewostanów

Według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie

U w a g a. Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2010–2014 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.